

flacăra

Săptăminal editat de Frontul Democratiei și Unității Socialiste

anul XXXVIII

25

(1774)
VINERI
23 iunie

1989

La izvoarele
energiei

Reportaje în paginile 4-5

Bucură-te, țară, frumos îți este viitorul!

Ne este legământul gând și faptă,
Partid viteaz, vom ști să-l împlinim;
Ne dă putere pilda cea mai-naltă
A celui ce-l iubim și îl cinștim!

Așa cum cei mai dragi părinți ne-nvăță,
Partid iubit, făgăduim fierbinte,
Poporului să-i închinăm întreaga viață,
Spre evul comunist, tot înainte!

Partidului și țării dăm onorul,
Ne este comunismul țel sublim.
Jurăm întotdeauna demni să fim
De cei ce-n glorie urcă Tricolorul!

Satul trăiește cu emoție și concentrare ceasul hotărâtor al pînii

Bogăția recoltei o dă sudoarea frunții

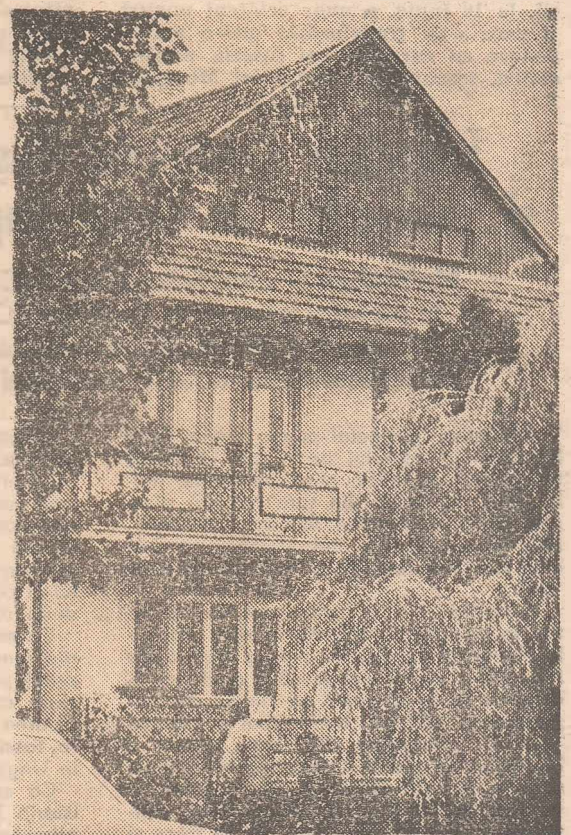
Anul acesta, în județul Bihor, lanurile de grâu și orz s-au înălțat în văzduh, văzînd cu ochii, ca și Feții-Frumoși din poveste, de parcă degetele aurii ale soarelui le-ar fi tras de chica spicelor. Ploile le-au ostoit setea vegetală și zilele însorite le-au încălzit, rînd pe rînd, încît își vor da rodul, dacă vremea permite, mai repede decît am fi crezut. Bătălia pentru pînă a început. La ferma nr. 7 a I.A.S. Marghita marea campanie pentru stringerea recoltei s-a pregătit minuțios. De la „general” pînă la „soldat”, de la inginerul șef al trustului I.A.S. Bihor, ing. Gheorghe Pontoș pînă la, să zicem la întîmplare, Ioan Stanca, mecanizator, ferma pentru cultura păioaselor se umple cu un furnicar de oameni: ing. Simion Merce, directorul IAS Marghita, ing. șef Constantin Șerban, șef sector mecanic ing. Traian Tomuța, șefii de la fermele producătoare de păioase: inginerii Iosif Dezzi, Octavian Baicu, Emanuil Moisa, Crăciun Deac, ing. Alexandru Popovici de la trustul I.A.S. Bihor, secretarul organizației de partid de la I.A.S. Marghita, Gheorghe Orșan și toți mecanizatorii. Abia se zbicise iarba de ploaia căzută din senin, astîmpărînd nervurile frunzelor, cînd soarele năvălaș a făcut să salte iar ciocirliile spre cuibarele de lumină ascunse printre nori. De sus, grîul se vede ca o mare încă verde așteptînd să apară de la maluri corăbiile cu visle metalice ale combinelor care să adune în calele lor „aurul” cîmpiei. Dar ca să strîngă această neprețuită comoară de deasupra, trebuie să eviți mai întîi orice posibilitate de incendiu în timpul secerișului. De aceea mecanizatorii au avut grijă ca tobele de eșapament să fie dotate cu apărătoare de scintei, sistemele de alimentare să nu prezinte

(Continuare în pag. 3)

PAȘCU BALACI

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Ilustrată din Seini

Fotografie de ELENA GHERA

pagina 7

Sprijinind cu fermitate protestul oficial al Guvernului Republicii Socialiste România adresat Guvernului Republicii Populare Ungare

ADUNĂRI ALE OAMENILOR MUNCII AU EXPRIMAT PROFUNDA INDIGNARE A POPORULUI ROMÂN FAȚĂ DE MANIFESTĂRILE NAȚIONALIST-ȘOVINE ȘI REVIZIONISTE, ANTISOCIALISTE, ANTIROMÂNEȘTI DE LA BUDAPESTA

Impresionante adunări ale oamenilor muncii au avut loc, duminică, în unități industriale și agricole din numeroase județe și din municipiul București, în cadrul cărora — muncitori, ingineri, maștrii, tehnicieni, țărani cooperatori, mecanizatori, și-au alăturat glasul condamndând cu fermitate gravele manifestări antisocialiste, revizioniste și antiromânești desfășurate la Budapesta, la 16 iunie, cu prilejul reînnoșării unor foști politicieni unguri.

Asemenea adunări au avut loc în Capitală la: Într-o adunare „23 August”, Într-o adunare „Grivița Roșie”, Într-o adunare de Mașini Grele, Într-o adunare „Vulcan”, Într-o adunare Electroaparat, Într-o adunare de Confecții și Tricotaje; în Sectorul agricol Ilfov — la Cooperativa Agricolă de Producție Buftea; în județul Arad — la Într-o adunare de Vagoane, Combinatul de Prelucrare a Lemnului, Cooperativa Agricolă de producție Vinga; în județul Bihor — Într-o adunare de Subansamble și Piese pentru Mijloace de Transport, Combinatul de Prelucrare a Lemnului comuna Biharia; în județul Cluj — Într-o adunare Mecanică de Material Rulant, Într-o adunare „Unirea” din Cluj-Napoca, comuna Luna; în județul Maramureș — Într-o adunare Metalurgică de Metale Neferoase, Mina Herja, Cooperativa Agricolă de Producție Somcuta Mare; în județul Satu Mare — Într-o adunare „23 August”, Într-o adunare de Utilaj Minier, Într-o adunare „Tricotex”, Cooperativa Agricolă de Producție Carei; în județul Sălaj — Într-o adunare de Armături Industriale de Fontă și Oțel, Într-o adunare de Tevi din Zalău, Cooperativa Agricolă de Producție Meseșeni de Jos.

În cadrul acestor adunări au luat cuvântul un mare număr de oameni ai muncii de diferite vârste și profesii, cetățeni români și cetățeni români de naționalitate maghiară.

Participanții la adunări au ținut să-și arate profunda indignare și să respingă cu hotărâre aceste manifestări periculoase, care s-au transformat într-o acțiune politică cu vădit caracter fascist, iredentist, împotriva Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, împotriva socialismului și comunismului, a Tratatului de la Varșovia.

Recentele evenimente din Ungaria vecină, s-a spus

în cadrul adunărilor, ca un ecou al opiniei împărțite de toți oamenii de bună credință, demonstrează că sînt uitate sau chiar ignorate deliberat lecțiile istoriei. Pornind de la aceasta, participanții la adunări au exprimat îngrijorarea față de recrudescența forțelor reacționare, antisocialiste și contrarevoluționare din această țară care, încurajate și sprijinite din afară, tolerează din interior, printr-o politică de concesi și abdicări, incită la ură și violență, la acte ostile ce contravin flagrant spiritului Actului final de la Helsinki, cauzei păcii și securității în Europa, inesei intereselor poporului ungur.

A stîrnit o legitimă indignare faptul, deosebit de grav, că o serie de cercuri reacționare maghiare au folosit acest prilej pentru a pune la cale o nouă provocare antiromânească, organizată cu participarea unor elemente declasate, legionare, fasciste, care și-au găsit adăpost și azil în Ungaria sau au venit din țări occidentale, elemente trădătoare ce s-au pus în slujba unor servicii străine ostile României.

În timpul adunărilor, participanții au arătat clar și ferm că aprobă întru totul și susțin protestul oficial al Guvernului Republicii Socialiste România adresat Guvernului Republicii Populare Ungare în legătură cu cele înfăptuite la Budapesta la sfîrșitul săptămîinii trecute.

În numele colectivelor în care muncesc, toți cei care au luat parte la adunări au insistat să se acționeze pentru încetarea acestor acțiuni provocatoare care denigrează politica partidului și statului nostru, marile transformări care au avut loc în întreaga viață economică-socială a patriei și reprezintă o inadmisibilă imixtiune în treburile interne ale României, o încălcare grosolană a suveranității naționale. În cuvinte răspicat spuse, vorbitorii au subliniat că poporul nostru nu a permis, nu permite și nu va permite nimănui, și cu atît mai puțin împotrivitorilor stipendiați de diverse oficine străine, să se amestece în treburile care sînt numai ale lui, în probleme care privesc viața și munca sa. Adunările au scos în evidență convingerea tuturor participanților că este în folosul României și Ungariei să se pună capăt oricăror acțiuni ce contribuie la sporierea tensiunii, a stărilor de suspiciune, la exacerbarea sentimentelor naționaliste, a șovinismu-

lui și se impune să se facă totul pentru ca relațiile româno-ungare să revină pe făgașul firesc al încrederii și bunei vecinătăți, al conlucrării active, într-un spirit de stimă și respect reciproc, în folosul ambelor țări și popoare, al cauzei generale a socialismului și păcii.

Ca oamenii care s-au născut, trăiesc și muncesc pe pămîntul românesc, participanții și-au exprimat mîndria față de mărețele înfăptuiri obținute de poporul nostru în anii construcției socialiste, îndeosebi în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, asigurarea, pe această bază, a creșterii nivelului de trai material și spiritual al tuturor cetățenilor patriei. Ei au reafirmat, o dată cu toți cei ce muncesc și trăiesc în orașele și satele României socialiste, adeziunea unanimă la politica internă și externă a partidului și statului, care corespunde în cel mai înalt grad intereselor și aspirațiilor de pace și progres ale națiunii noastre.

Adunările au pus pregnant în evidență angajamentul solemn al oamenilor muncii de a acționa, strîns uniți în jurul partidului nostru comunist, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a planurilor și programelor de dezvoltare economică-socială a țării, apărarea și consolidarea cuceririlor revoluționare ale poporului, întărirea și dezvoltarea proprietății socialiste, pentru progresul multilateral al patriei, înălțarea și afirmarea ei liberă, suverană și demnă în rîndul națiunilor lumii.

Aceste gânduri și simțămînte și-au găsit o vibrantă expresie în telegramele adresate tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, de participanții la adunări, în care se relevă hotărîrea de neclintit de a munci cu dăruire și abnegație revoluționară pentru înfăptuirea programului partidului, pentru a întîmpina Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român și a 45-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă cu tot mai mari realizări, pentru înaintarea fermă a României pe calea socialismului și comunismului, de la care nimic și nimeni nu o va putea abate.

În legătură cu gravele manifestări antisocialiste, revizioniste și antiromânești care au avut loc la Budapesta

Ziarele și posturile de radio și televiziune ale țării noastre au primit multe scrisori și telefoane de la diferiți cetățeni români, inclusiv de la cetățeni români de origine maghiară, care își exprimă profunda lor indignare față de manifestările cu caracter revizionist, iredentist și anticomunist care au avut loc la Budapesta cu prilejul reînnoșării, la 16 iunie, a unor cetățeni unguri și care s-au transformat într-o manifestare cu caracter net fascist, antisocialist, împotriva Partidului Muncito-

resc Socialist Ungar, împotriva socialismului și comunismului, a Tratatului de la Varșovia.

Aceasta reprezintă o manifestare foarte periculoasă, contrară spiritului Actului final de la Helsinki, contrară intereselor păcii și securității în Europa, inesei intereselor păcii și liniștii poporului ungur, care depășește prin gravitatea sa manifestările din timpul regimului horthyst.

Este deosebit de grav că cercurile reacționare maghiare au folosit acest

prilej pentru a organiza manifestări deschise cu caracter antiromânesc, cu participarea unor elemente declasate, legionare, fasciste, care și-au găsit adăpost și azil în Ungaria sau venite din alte țări.

În scrisorile lor, cetățenii cer cu îndreptățire guvernului român să ia atî-

tudine hotărîtă, să protesteze și să respingă cu cea mai mare indignare toate aceste manifestări ce contravin în mod flagrant Tratatului de prietenie și colaborare româno-ungar și normelor de relații dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Ungară, dintre popoarele română și ungur.

De la Ministerul Afacerilor Externe

Simbătă, 17 iunie, la conducerea Ministerului Afacerilor Externe a fost convocat ambasadorul R. P. Ungare, Pál Szűcs, căruia i s-a transmis protestul oficial al guvernului român adresat guvernului Republicii Populare Ungare în legătură cu manifestările antisocialiste, antiromânești, naționalist-șovine și revizioniste care au avut loc, la 16 iunie,

la Budapesta.

De asemenea, la Ministerul Afacerilor Externe au fost primiți șefii misiunilor diplomatice ai unor țări, care au fost informați în legătură cu poziția României și protestul oficial adresat de guvernul român guvernului R. P. Ungare privind manifestările ostile de la Budapesta.

Telegrama Comitetului foștilor luptători și veteranilor de război împotriva fascismului

Mult iubite și stimate tovarășe NICOLAE CEAUȘESCU,
secretar general al Partidului Comunist Român,
președintele Republicii Socialiste România,
președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste

Asemenea întregului popor român, foștii luptători și veterani de război împotriva fascismului au aflat, prin intermediul mijloacelor de presă din țara noastră, despre manifestările net fasciste, antisocialiste, revizioniste și antiromânești ce au avut loc la Budapesta în ziua de 16 iunie 1989.

În numele tuturor celor care au înfruntat închinările și lagărele în anii regimului burghez-moșieresc pentru activitatea lor revoluționară, patriotică, antifascistă, al celor ce au sîngerat pe cîmpul de luptă pentru zdrobirea horthystilor și hitleriştilor și eliberarea de ciuma brună a României, Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei, în numele memoriei tovarășilor noștri care au făcut supremul sacrificiu pentru ca popoarele să poată trăi în pace și bună înțelegere în țările lor — întregi, libere și independente —, infirmăm cu toată indignarea toleranța cercurilor ungare care au facilitat asemenea manifestări și

condamnăm, cu tărie aceste acțiuni intolerabile.

Experiența îndelungată pe care numeroșii noștri ani de muncă, luptă și viață au decantat-o ne dă convingerea că asemenea manifestări fac un grav deserviciu popoarelor în general, cauzei socialismului și păcii, însuși poporului ungur și orînduirii socialiste din patria sa.

Cu mîhnire și revoltă am aflat că cercurile reacționare maghiare au folosit acest prilej pentru a organiza manifestări deschise cu caracter antiromânesc, cu participarea unor elemente declasate legionare, fasciste care și-au găsit adăpost și azil în Ungaria sau venite din alte țări.

Ca oameni prin glasul cărora vorbește istoria luptei împotriva fascismului vă adresăm rugămîntea fierbinte de a cere conducerii Republicii Populare Ungare să ia măsurile ce se impun pentru a înceta orice amestec în treburile interne ale României, să izgonească asemenea ele-

mente declasate care s-au încadrat cu zel diabolic în manifestările dușmănoase de la Budapesta din 16 iunie a.c. Noi știm că aceste elemente au fugit din țară de minia poporului român pentru crimele săvîrșite și nu se pot împăca la gîndul că România a urcat și urcă trepte tot mai înalte spre culmile civilizației socialiste și comuniste, îndeosebi în anii inaugurați de cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, de cînd în fruntea partidului și a țării ați fost ales dumneavoastră, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu.

Am dori ca guvernul ungur să-și întrebă compatrioții de vîrstă noastră, iar tinerii din Ungaria să-și întrebă părinții și să se uite în ochii lor cînd aceștia le răspond: ce înseamnă cei peste 42.000 de români morți pentru eliberarea patriei lor, cit a valorat ajutorul în alimente, îmbrăcăminte și protecție pe care le-au primit atunci, în timpul războiului, din partea armatei române, și să mai întrebe poporul ungur, cine altul decît poporul român a trecut cu vederea atrocitățile săvîrșite de trupele și administrația horthystă în teritoriul din nord-vestul României, smuls samavolnic de Hitler din granițele lui firești și predat acolitului său, Horthy? Răspunsul cîstît ar trebui să-i facă pe vecinii noștri să-și dea seama că la binele ce li s-a făcut nu trebuie să răspundă cu răul. Noi, atunci, am ridicat brațul în numele rațiunii, împotriva nedreptății, acum ridicăm glasul, tot în numele rațiunii, și

tot împotriva uneltirilor anticomuniste, antiromânești, fasciste din Ungaria.

Ne angajăm, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, că atît timp cît vom trăi, vom milita neobosit pentru popularizarea glorioasei istorii a partidului și poporului nostru, pentru înfăptuirea întregii politici interne și externe al cărei ctitor și strateg genial sînteți dumneavoastră, erou între eroii neamului românesc, personalitate de excepție a lumii contemporane.

Vă asigurăm pe dumneavoastră, o asigurăm pe stîmna tovarășă Elena Ceaușescu, că nu avem țel mai presus decît servirea cu devotament și abnegație revoluționară, patriotică a cauzei poporului și partidului nostru, a independenței, integrității și suveranității patriei noastre dragi și eterne — România socialistă și comunistă.

Întîmpinarea celei de-a 45-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și a celui de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român va însemna și pentru noi, cei mai vîrstnici ostași ai partidului și ai țării, prilej minunat de a ne înrola cu toată hotărîrea îndeosebi în activitatea cetățenească și educativă ce se desfășoară sub conducerea organizațiilor de partid în localități și cartiere, pentru formarea omului nou, luptător conștient și activ pentru dezvoltarea economică-socială a patriei noastre, pentru bunăstarea și fericirea întregului nostru popor.

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU a continuat dialogul cu lucrătorii ogoarelor

În a doua parte a săptămânii trecute, două noi momente au jalonat preocuparea statornică, grija deosebită a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru bunul mers al activității și dezvoltarea continuă a agriculturii sub însemnele înfăptuirii noii revoluții agrare. Astfel, continuând seria analizelor făcute anterior în diferite județe din sudul țării (despre care revista noastră a relatat în numărul său precedent), joi, 15 iunie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a efectuat o vizită de lucru în unități agricole din județele Argeș, Dimbovița și Prahova. Cu acest prilej au fost examinate la fața locului — în cadrul unui amplu și rodnic dialog de lucru cu specialiști și oameni ai muncii din cooperative agricole de producție și întreprinderi agricole de stat — probleme de bază ale organizării și desfășurării în bune condiții a secerișului, a celorlalte lucrări, pentru obținerea în acest an a unor producții vegetale record. Vineri, 16 iunie, în cadrul ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu a informat despre unele constatări și concluzii desprinse din vizitele și analizele făcute în unități agricole din diferite județe ale țării și, pe baza aprecierilor rezultate, a cerut tuturor factorilor cu atribuții și răspunderi privind desfășurarea activității din agricultură, să tragă învățămintele corespunzătoare din experiența acestui an, să acționeze în continuare pentru întărirea răspunderii, a ordinii și disciplinei în toate unitățile agricole, în vederea asigurării tuturor condițiilor pentru realizarea, în toate județele și în toate unitățile, a producțiilor vegetale și animale prevăzute, corespunzător sarcinilor de plan, cerințelor noii revoluții agrare.

Astfel, secretarul general al partidului a cerut specialiștilor, conducătorilor unităților agricole,

organelor județene de partid și de specialitate să facă o evaluare cât mai exactă a producției agricole și să acționeze — printr-o bună organizare și o disciplină desăvârșită — pentru încheierea secerișului, alături de grâu, în perioada optimă care să asigure recoltarea fără pierderi a acestora. Totodată, s-a indicat ca recolta să fie imediat transportată și depozitată și, pe măsură ce se eliberează terenurile, să se treacă neîntârziat la însămânțarea culturilor duble sau succesive — porumb pentru boabe, legume, furaje — astfel încât până în toamnă să se obțină de pe aceste suprafețe o nouă recoltă. Pe de altă parte, în ceea ce privește celelalte culturi, s-a evidențiat necesitatea de a se executa la timp și conform normelor agrotehnice toate lucrările de întreținere, asigurându-se astfel premisele obținerii unor recolte mari în întregul sector vegetal, cit și în legumicultură. Examinând diversele culturi, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut frecvent observația că acolo unde s-au respectat normele științifice de lucru privind calitatea lucrărilor și densitatea plantelor se realizează producții mari, indiferent de zonele de cultură, concluzie de care trebuie să se țină seama la pregătirea recoltelor viitoare.

Înconjurat pretutindeni cu sentimente de aleasă dragoste și prețuire, de adâncă recunoștință pentru grija statornică ce o poartă dezvoltării agriculturii, muncii și vieții țărănimii din patria noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat lucrătorilor ogoarelor din unitățile vizitate mobilizatoare îndemnuri de a acționa astfel încât fiecare unitate agricolă să aspire la obținerea titlului de Erou al Noii Revoluții Agrare, să-și aducă o contribuție, mereu sporită la înfăptuirea noii revoluții agrare, la dezvoltarea generală a economiei românești.

Justețea aprecierilor făcute, efectele imediate ale

măsurilor stabilite cu prilejul recentelor vizite de lucru efectuate de secretarul general al partidului, sint argumentate de ineseși rezultatele obținute de unitățile agricole frunțose în actuala campanie a secerișului. Deloc întâmplător, primele care au raportat că în ziua de 16 iunie au încheiat recoltatul orzului și au obținut producții medii de orz la hectar de 8.510 kg, 8.220 kg și 7.200 kg, au fost cooperativele agricole de producție Furculești și Măldăeni, județul Teleorman, și, respectiv, Greaca, județul Giurgiu — unități care, beneficiind cu puține zile înainte de sfaturile și indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, și-au mobilizat toate forțele umane și mecanice, au întărit și mai mult răspunderea în acțiunea de stringere imediată și fără pierderi a întregii recolte. La închiderea ediției noastre aflăm, iată, din telegrama adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu de către Comitetul județean de partid Ialomița că aici s-a încheiat recoltarea orzului de pe întreaga suprafață de 23.410 hectare, obținându-se o producție medie de 7.502 kg la ha. Urmind exemplul de abnegație și hărnicie, de disciplină și organizare al unor asemenea fruntași — și ca ei sint mulți alții în județele recent vizitate de secretarul general al partidului, ca de altfel pe întreg cuprinsul țării — se impune ca pretutindeni să se acționeze cu cea mai înaltă răspundere, în spiritul sarcinilor și indicațiilor trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru încheierea în timp cât mai scurt și cu bune rezultate a secerișului orzului și grâului, pentru desfășurarea în cele mai bune condiții a celorlalte lucrări agricole, astfel încât, în acest an cu profunde semnificații în viața partidului și poporului nostru, să se obțină cele mai mari producții agricole din istoria țării.

VIRGIL SIMION ■

Bogăția recoltei o dă sudoarea frunții!

(Urmare din pag. 1)

scurgeri, conductorii electrici să fie perfect izolați, cuțitele de tăiere să fie reglate la milimetru ca să nu dea naștere la scintei prin frecare.

Teama de foc a mecanizatorilor pare mai mare decât aceea a unor orașeni din evul mediu, când incendiile distrugau frecvent orașele. Fiecare mecanizator s-a „înmarmat” cu două stingătoare de incendiu și două butoaie de 50 litri cu apă. Combustibilul pentru combine este depozitat la cel puțin 100 de metri depărtare de lan și va fi înconjurat, pentru orice eventualitate, de o fișie arată lată de cinci metri. Nici depozitele de furaje nu au fost uitate în voia sorții sau a fulgerului. Ele au fost dotate cu paratrăsnete.

Dar nu focul e tot pericolul. S-a insistat mult asupra felului cum trebuie depozitate furajele. Degeaba te-ai ostenit să le pui cite un paratrăsnet, dacă depozitezi straturi de furaje umede și uscate, unele peste altele. În aceste condiții „trăsnetul” nu vine de sus ci, tocmai de jos, de la punctele de încălzire. O gură de oxigen dată cu furca și flacăra va țîșni năvalnic, distrugând întreg depozitul. S-a dat un asemenea exemplu de incendiu la Sălcea, astfel că puterea pildei a slujit mai abilit de învătătură și luare aminte.

Secerișul este „summum” al tuturor lucrărilor din agricultură. El încununează toată opera muncilor precedente și de aceea, aici, la Marghita este privit cu cea mai mare seriozitate și grijă. „Ariergarda” combinelor care înaintea în lan o formează pichetele mobile contra incendiului dotate cu 5 stingătoare de pulbere, 5 coase pentru izolarea zonei care ar arde, 10-15 mături lungi de cite trei metri care să ferească de dogoarea focului cînd se bat la pămînt paiele aprinse, 5 stingătoare cu spumă chimică, 10 găleți, 1 sau 2 pluguri. Mai ales, după cum amintea inginerul șef de la trustul I.A.S. Bihor, „plugul e sfînt”, el începe și sfîrșește odiseea grâului dar îl și apără în caz nefericit de incendiu, izolînd prin fișii

de pămînt arat invazia de foc mistuitor. Căci acesta poate izbucni de unde nici nu te aștepti, inclusiv de la paiele ude răscute dimineața în axele planetare ale combinelor (ing. Gheorghe Pontoș a mai amintit un exemplu dezastruos cînd din asemenea pricină undeva, cîndva a izbucnit un incendiu care a nimicit peste o sută de hectare de ovăz. Directorul Simion Merce amintește un caz (similar) și încheie discuția: „După ce intră în lan, oameni buni, și după ce începeți secerișul scoateți un cuțit, aplecați-vă sub burta batozel și tăiați funiile de paie răscute că, altminteri, vă ia foc combina”!

Odată trecută grija focului, a doua mare problemă este aceea a evitării la maximum a pierderii boabelor. Mecanizatorii de la I.A.S. Marghita au fost instruiți că reglarea distanței dintre bățator și contrabătător la batoză se face de cel puțin trei ori pe zi: dimineața, la prînz și seara, în funcție de umiditatea culturii. Un astfel de reglaj este absolut necesar în

Satul trăiește cu emoție și concentrare ceasul hotărîtor al pîinii. Cîmpia își revărsă roadele, dar pentru ca acestea să se transforme în bunăstare încă este nevoie de muncă, poate mai intensă și mai atentă acum, la recoltat, decît la oricare altă vîrstă a grînelor. Cu simțu-i atît de propriu, țărânul român își face rostul

în vedere acest lucru”.

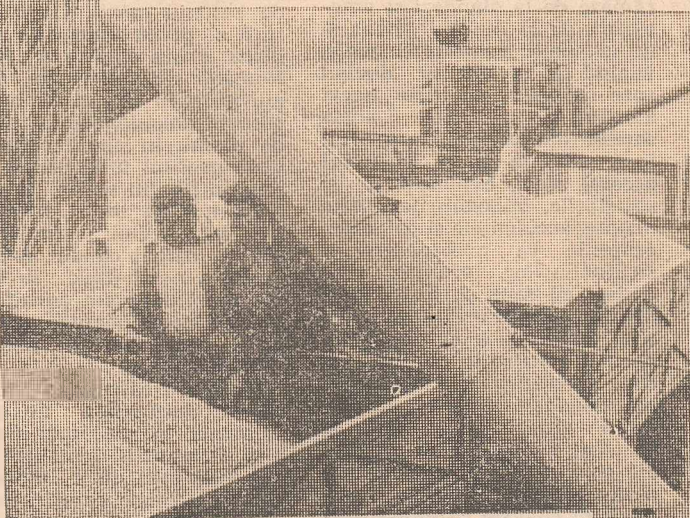
La prima vedere, nimic mai simplu și mai banal decît o combină. Dar această mașină minunată apucă cu degetele grîul căzută, îl avîntă spre soare, îl taie, îl împinge cu „melcul” la bățator și contrabătător, îl rostogolește sub „cail” ei și spre „casa sitelor” unde, rînd pe rînd, un „vînt mare” și „un vînt mic” suflă paiele și pleava, alege sămînța bună de cea rea, a buruienilor, și o stringe grijulie în buncărul ei pentru pîinea de pe mesele noastre.

„Cail” sint scuturătorii de paie. Indiciul după care se vede că mecanizatorul nu a știut să-și mine „cail” bine

fost înzestrată cu saci pentru stringerea semințelor de buruieni ca să se evite scurgearea lor în miriște.

Un combiher bun știe întotdeauna unde se furișează boabele, pentru a se pierde în miriștea proaspătă. La batoză asemenea locuri sint orificiile alungite, capacul de vizitare al tobei, capacele de la elevatoarele de boabe, orificiile de la casa sitelor, imbinarea dintre casa sitelor cu ventilatorul. Lucruri bine știute de mecanizatorii de la I.A.S. Marghita, Nicolae Pintiuța, Iosif Szeles, Ioan Stanca, Alexandru Szeles, Victor Dalai, Francisc Ardelean și Teodor Borz și toți ceilalți, care sint numai ochi și urechi la roțițele ce se-nvîrtesc prin combine. Ei au început semănatul cu capetele tarlalelor. Acolo grîul și orzul se coc mai repede și, deci, tot de aici începe secerișul.

Angajamentul pentru acest an al mecanizatorilor de la

vederea evitării spargerii boabelor. Boabele sparte nu sint plăcite de bazele de recepție și primul care pierde este mecanizatorul. Inginerul mecanic Tomuța a pus în fiecare cabină de la combină un tabel care prevede turația pe care trebuie să o aibă bățatorul și contrabătătorul în cele trei momente amintite din zi și tabele speciale de turație pentru grîu, orz, mazăre și rapiță. „La culturile cu boabe mari, cum ar fi mazărea, spune ing. Tomuța, se scoate o vergea din contrabătător ca să nu se spargă boabele. În general, de pe la orele 11, 12, 13 încep să se spargă primele boabe și combinerul trebuie să aibă

acestor zile fierbinți de vară secerînd, umplînd hambarele și întorcînd iarăși brazdele, cu grija și cu gîndul la recoltele toamnei.

este atunci cînd primăvara, pe virful șirelor de paie răsare — mai mare rușinea! — grîul incolțit din boabele pierdute în baloții de paie. O astfel de șiră de paie cu coamă verde de grîu este o notă proastă pentru combinerul care a aruncat o parte din boabe odată cu paiele! La Marghita combinele au

I.A.S. Marghita este de a da cel puțin 200 de tone de grîu peste plan. La ora cînd aceste rînduri despre ei au imbrățișat ca niște semințe de speranță tamburii rotative, deja primele boabe de aur din recolta acestui an au și țîșnit din spicele pline ca o jerbă sărbătorînd Anul Nou al Secerișului.

Din forța proprietății socialiste

Fotografie de PAUL AGARICI

Strălucirile petrolului

Coboară noaptea peste căldarea luminată a Morenilor și pe dealuri sticlesc luminile de pomi împodobiți ale sondelor risipite. În nopțile senine de presiunea seamănă cu o cupolă celestă răsfirată într-o oglindă verde, de păduri învelite în frunzișul strălucitor al primăverii. Lumea petrolului își păstrează misterul de parcă ieri ar fi pornit incendiul la sonda Țucani care a ars aproape doi ani în perioada interbelică, pe vremea când în centrul Morenilor la miezul nopții citeai ziarul la o lumină care urca în cer, aprinsă la cîteva kilometri. Noaptea petrolului dilată istoria, biografia și senzațiile, dă memoriei forța clipei trăite din plin și te soarbe într-un univers încărcat de momente dramatice. Ai impresia că puțurile cu țambare încă gîlgiie de petrol, că două secole și jumătate nu e nimic, totul a fost ieri, și țărani scot cu gălețile țitei pentru osii, reumatism și răni, că dintr-o clipă într-alta, de după coroana întunecată a unui copac bătrîn, o sondă în erupție ridică spre cer coloana strălucitoare și zgomoasă de aur negru și fețele oamenilor se vor ilumina de bucurie la abundența ieșită din sîinii pămîntului și se vor îndepărta cu groază la gîndul că dintr-o clipă într-alta va apare și flacăra; auzi căruțele țărănilor și ai sentimentul că te înțilnești cu umbrele vînzătorilor de păcură de altădată, auzi corzi de vioară și ai impresia că în curțile caselor construite de societățile străine se încinge cheful acționarilor plecați din zona Morenilor de peste 40 de ani, că oriunde ai înfige cazmaua, la cîteva palme sub asfalt te înțilnești cu o rețea complicată de conducte și țevi pe care nu le mai știe nimeni, uitate și ruginite, întretăiate cu altele strălucitoare pline cu țitei și cu gaz, un subsol ciuruit de săpături și canale, de guri de sondă și țevi prin care curge bogăția și puterea orașului. Într-o bună zi, la Moreni se

discuta despre construirea primului bloc turn al urbei. Au fost chemați cei de la Schela petrolieră și întrebați cîte conducte au în acel loc. Șapte, ar fi răspuns un tehnician cu dosarele de evidență a traseelor îngropate. Au început lucrările la fundație și, după cîteva cupe de escavator, au fost descoperite peste douăzeci de conducte. Cele șapte, vii, transportînd apă, abur, țitei, gaz, aer comprimat stau alături de multe alte conducte, rămase de la olandezi și americani, de la Astra Română și de la nemți, ruginite și goale, venind de nicăieri și ducînd spre niciunde, ca niște nervi atrofiați ai memoriei. Lumea satelor din preajmă n-a uitat încă nebunia de la începutul acestui secol, exploratorii și societățile, îmbogățirile peste noapte, accidentele și coloniile, erupțiile ca o disperare a străfundurilor, vremea cînd dădeai cu sapa și, după două izbitori, din brazdă gîlgiia petrol, falimentele și bazinele de înot construite pe lîngă sediile specialiștilor, clădirile în stil olandez, rămase cu numele lor de atunci, bordehaus și batafsa, fundațiile de beton ale sondelor părăsite, rămase prin păduri, pe dealuri și prin vîgăuni ca niște cazemate dintr-un război impresionant. Ecurile vieții de la Bușteni, ajunse pînă în literatură, țiteiul scos cu găleata din fîntînile negre săpate în curțile oamenilor, bogății și falitii așezați braț la braț în fotoliile memoriei, pămîntul înnegrit mai niciodată mirosind a iarbă, neobosita aplecare a capetelor de cal și turlele luminate ca niște faruri de la marginea mării, rezervoare argintii peste care lumina lunii revărsa un aer de lume științifico-fantastică, toate acestea reunite într-o lume născută din goana după sîngele negru al pămîntului. Nopțile petrolului seamănă cu o călătorie într-un infern luminat, populat cu personaje și drame, cu locuri și povești diafane.

Petrolina, petrolina I

Dincolo de Cricovul Dulce, sub drumul înalt, o clădire scundă, intrată parcă în pămînt printr-o apăsare de aproape un secol găzduiește sediul Schelei Petroliere Moreni. Un ceas electronic de mari dimensiuni ridicat deasupra gheretei de la intrare toacă secunde și minutele cu o nepăsare de aparat industrial. Ferestrele mari coboară pînă la o jumătate de metru de betonul curții. Cu o săritură ai putea ajunge în orice birou. Fosta clădire a Astei Române s-a piticit de atîția ani trăiți în clocot. La intrare o sculă abandonată, o tută de de plumb în capul căreia se vede profilul unei unelte scăpate în fundul sondei, la peste două mii de metri adîncime. Din fața celui proiectil de plumb, așezat ca un avertisment la nesfîrșitele aventuri ale petrolului, am pornit într-o călătorie noaptea prin pădurea de sonde din preajma Morenilor.

Mașina urcă cu greu pe drumurile desfundate de troliei, camioane și tractoare cu șenile. Drumurile forestiere sînt mai prețioase decît autostrăzile. Drumurile spre sonde nu sînt decît niște tăieturi adînci în carnea pămîntului, umplute cu apă și ascunse pe sub coroanele copacilor. Se cățără pe coline, taie, piraie și văi iar în oglinzile stîlbe ale noroiului subțire plutesc pete cu reflexe de curcubeu. Mașina atinge cu burta inima moale a drumului. Șoferul se chinuie să o scoată la liman. Tractorul cu șenile a plecat de două ore peste deal ca să aducă la o sondă de pe Valea Morții cîteva piese de schimb. Pe drumul vechi s-ar fi împotmolit după cîteva sute de metri. O luăm pe jos. Vasile Boroșu, șoferul de serviciu, rămîne să încerce serviciul crengilor. Cînd mașinile de la petrol se împotmolesc, crengile sub roți sînt ultima soluție înaintea tractării. O luăm pe jos. Inginerul Iorgandopol,

șeful biroului producție luminează cărarea cu o lanternă. De undeva din întuneric pîdurii se aude uruitul greoi al unei sonde. Valea Morții, în ciuda denumirii, n-are nimic de groază. E o vale blîndă, împădurită, cu petrolul aproape de suprafață. De cîteva secole, aici tot curge, și tot curge, mai încet, tot mai încet, dar curge. Pe această vale pornită de la poalele Dealului Bătrîn s-a întimplat o dramă impresionantă. Cu sute de ani în urmă, cînd petrolul curgea în gropi de pămînt, de la gazele de sondă, în urma unei erupții puternice, a izbucnit un incendiu. Toți cei aflați în preajma gropilor, zeci de oameni, au ars de vii. Ajungem la sonda 91 Petrolina. Are peste 50 de ani. Cei care au forat-o și au instalat-o au murit demult. Petrolina e o sondă bătrînă, „bună de lapte”. Încă mai dă 57 de tone de țitei pe zi. Reductorul uzat face un zgomot de mașinărie bolnavă. Va fi schimbat în zilele următoare. Lîngă 91, un trolie și un foc mic. Mecanicul așteaptă celălalt tractor cu piesele de schimb. Trebuie să sosească înainte de miezul nopții. La schimbul trei va începe intervenția la sonda 2033, oprită din cauza unei defecțiuni. Pe o ridicătură, sonda 50 Româno-Americană, veche și ea de peste 50 de ani, continuă să soarbă din pămînt 47 de tone pe zi. Sondele au nume. Un număr și o denumire, cu care au fost instalate și cu care au rămas de-a lungul anilor. Maistrul Ștefan Cismărescu de la brigada a șaptea a venit să vadă și el starea sondei 1269, ajunsă în probe tehnologice. Sediul brigăzii se află în fostele ateliere ale Societății Concordia. Cîndva, o sondă eruptivă a fost săpată chiar în curte. Pămîntul e negru, întunecat și îmbibat cu țitei. Urmele petrolului nu se șterg nici în cîteva secole. Maistrul Cismărescu aparține unei familii de găsari. Bunicul său a fost sondor la Țiclei. Tatăl său a urmat aceeași meserie în același loc. Socrul său lucra pe același trolie cu el, dar în schimburi diferite. Șase ani, maistrul Cismărescu a bătut țara cu o brigadă a unei întreprinderi de foraj și prospecțiuni geologice, în Bărăgan, în Oltenia, prin Banat sau în Bihor, pînă într-o bună zi cînd s-a întors acasă și unul din copii i-a spus nene. De atunci a revenit definitiv la Moreni, ca maistrul la brigada a șaptea, preferînd în locul călătoriilor cu trenul spre marginile țării, drumurile pe jos, ziua sau noaptea, pe la toate cele 200 de sonde. Vara pe la umbră, toamna și primăvara prin vînt, și ploaie, iarna împreună cu un însoțitor, prin viscol și ger, prin locurile troienite și bătute de jivine, spre sondele singuratice la care trebuie să ajungă în fiecare zi spre a vedea ce se întîmplă sau dacă nu se întîmplă nimic. Vasile Boroșu a cîștigat războiul cu noroiul și a scos mașina. Farurile înecă Valea Morții în lumină și cînd motorul se stinge, rămîne doar concertul asurzitor al greierilor și uruitul bolnav al Petrolinei. Ne întoarcem prin pădure. Pe Dealul Viilor se văd urmele de beton ale sondelor de pe vremea societăților. Dincolo de deal, satul Ocnița, adormit și el printre turnurile de oțel luminate parcă pentru avioanele care nu coboară niciodată prin aceste locuri.

Cu cîteva ore înainte, inginerul Grigore Guțu îmi povestise cîte ceva despre scheală, una din cele mai mari din

țară, cu cele 1100 de sonde, risipite pe o distanță de peste 30 de kilometri. De 23 de ani, Grigore Guțu este directorul acestei schele, născută în 1948, după naționalizarea mijloacelor de producție, cînd mulțimea de societăți ancorate aici de zeci de ani și-a strîns bagajele și a pornit spre casă, după multe decenii, cu profituri substanțiale. Societățile au prins o vreme de vîrf a petrolului, ani cu zeci și zeci de sonde în erupție, cînd sondorii se rugau de arteziana de țitei să-și mai ostoiască din violență. „Acum, noi ne rugăm de ele să curgă”, ne spunea Inginerul Guțu. Și totuși, la Moreni mai există petrol. Mai există chiar sonde în erupție. Nu trebuie să pompezi nimic. Țiteiul iese singur. Cea mai bună sondă dă patru vagoane de țitei pe zi. Altele, bătrîne și obosite, abia mai storc cîteva sute de kilograme. Tehnicile mai noi de introducere a aburului în zăcămint au permis redeschiderea unora abandonate. Sonde vechi, părăsite, în care muncitorii au aruncat obiecte spre a nu putea fi folosite de nemți, sonde astupate de nemți pentru a nu fi exploatare de învingători, toate re deschise cu vremea și puse să stoarcă ultimele picături din pămînt. La Moreni, de la sondele în erupție și cele fără adîncime, fixate în zăcămintele de la 200 de metri, pînă la cele adînci, aflate la 3000 de metri, toate își dau obolul la stoarcerea pămîntului de țitei. Adîncurile planetei încă mai oferă surprize prin părțile noastre. Numai într-un an, schela de la Moreni instalează optzeci de sonde noi.

Călători spre centrul pămîntului

Ne întoarcem pe dealurile orașului. Sonde, grădini și case, magazine și porți. O luăm pe strada Ștrandului. Trotoarele sînt pustii. Lumea doarme adînc. Dincolo de ultimele locuințe se deschide o poienă. La marginea ei o coloană de lumină. Sonda 1264 se află în construcție, în faza de finalizare. O brigadă de la Schela de foraj Moreni a încheiat săpăturile. După-amiază a început introducerea burlanelor de oțel. Pînă dimineață, cei 950 de metri vor avea coloană de metal, după care va începe betonarea exterioră. În cel mult o zi, sonda va fi gata pentru predare. Va începe apoi demontarea turlei, strîngerea sculelor, a utilajelor, a baricilor mobile. În două săptămîni totul va fi remontat în altă parte pentru a începe altă sondă. Dar pînă atunci mai este. Toată noaptea vor înșuruba burlanele de oțel. Din cînd în cînd, corpul viitoare sonde este umplut cu noroi. Cînd scrobul gîlbui ajunge la gură, presiunea în proască pe podiumul turlei. Toți se feresc. Parcă ar fi după o ploaie cu nămol subțiat. Adjunctul șefului de brigadă, subinginerul Vasile Ardeleanu a venit în schimbul de noapte. Trebuie să supravegheze această operațiune migăloasă. Trei tipuri de măsurători pentru a coborî burlanul sondei cu o precizie de ordinul centimetrilor. Orice eroare poate strica o muncă de peste două săptămîni. Șeful formației de foraj stă pe platformă. Coordonează mișcările. Leagă gesturile muncitorilor de sondorul-șef Ion Dincă și de manevrele podarului aflat la pupitrul macaralei din turlă. Doi ingineri stagiași asistă și ei la această

izvorăște energia patriei

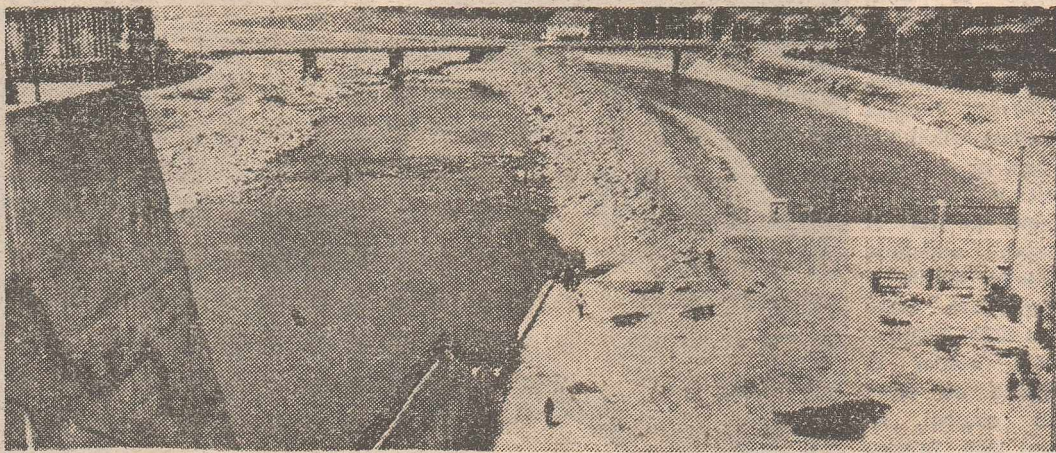
naștere a sondei. Tevi după tevi, înșurubate cu unelte mari și grele, suspendate de țărâ, măsurători și iar noroi improscat, și iar burlane, manevre de trolu și de scripeți pentru a cobori un „pai” de oțel în burta pământului. Abia după instalarea pompei, a conductelor și a neobositului cap de cal va urma momentul de cumpănă. Petrol sau apă? Atunci sint clipele cele mai fierbinți. Se vede și meseria și șansa. Uneori se întâmplă ca o sondă să nu fie decît o călătorie ratată spre centrul pământului. Toată munca n-a dus la nimic. Și coborîrea începe iar, în altă parte, cu grijă, cu îndoleii, cu eforturi de-a ajunge mai repede în levantin, în neoțian sau în nisipurile daciene. Bate de miezul nopții și ne întoarcem în oraș pe strada ștrandului. Coborîm spre sediul brigăzii a cincea. Vasile Bouroșu o ia pe scurtătură. În afara orașului, printre sonde sint zeci de drumuri și poteci desfundate, știute numai de sonderi și de mecanicii de trolu și tractoare. E un pămînt frămîntat cu țifei, peste care cerul a vîrșat ploile de primăvară. Mașina rămîne înglodată și o luăm pe jos. Inginerul Mihai Iorgandopol scapă citeva amintiri. Prin anii cincizeci lucram ca sonder la aceeași schelă. A apărut și liceul. Voia să devină ofițer de marină dar crema Morenilor se îndreptă spre petrol. Pînă la urmă a devenit student la facultatea de profil, pe atunci în București. „Visul meu a fost să mă întorc ca inginer la Moreni, acolo unde lucrasem ca muncitor. Era o chestiune de orgoliu. Voiam să demonstrez că am reușit și eu un pas în viață”. Trece prin fața prispelor luminate ale caselor zidite printre sonde. Era o modă pe vremea societăților. Casa aproape de sondă. Cînd încetai lucrul la petrol făceai curățenie și predai cheia. Sint case mici, vechi, care par să respire și să se hrănească doar cu țifei. Îl compătimim pe șoferul rămas în noroi. Dacă nu va veni un trolu, mine dimineață nu va mai fi decît o pată de benzină pe locul în care pămîntul a înghițit camioneta. Trei oameni lucrează lîngă 3125. A fost în reparație capitală. Ieri a avut loc perforarea cu exploziv. În noaptea aceasta se scoate noroiul din burlane și dimineață se va cunoaște rezultatul. Echipa de intervenție alcătuită din Dumitru Rîșu, Constantin Vasile și Gheorghe Bădoi se zbate la scoaterea noroiului. Toți sint bătrîni. Au cite trei decenii la petrol. Miinile lor le trădează puterea. Sondorii sint bărbați puternici, legați, fără a fi niște munți. Drumurile prin zvîrcolirile vremii și zilele petrecute lîngă sonde capricioase le-a adus multora semne dureroase de reumatism sau de ulcer. Acestea sint bolile petrolului. Maistrul Nicolae Olteanu lucrează în petrol de la 14 ani. Și-a făcut ucenicia la Romăno-Americă. Și Rîșu spune: „Și eu am o singură angajare în cartea de muncă”. Sondorul-șef își ia geanta și se retrage. Vine autobuzul care îl duce la Schela. De acolo, alt autobuz pînă la Olari, lîngă Dărmănești. Aproape de ora două ajunge acasă. E greu de crezut că se va așeza la masă. După o noapte plină, trăită lîngă sondă și pe drum, nu va mai aștepta nimic. Se va arunca în somnul furat pe drum, cu capul lipit de geamul autobuzului. Băiatul său

va fi adormit demult. Dimineață va pleca spre Moreni pentru a-și lua în primire mașina pe care lucrează ca șofer. În satele acestea din preajma petrolului toată lumea miroase a țifei. Și pînea, pentru că toți și-o cîștigă pe seama sondelor. Maistrul Ene a lucrat și schimbul de după-amiază. A rămas și de noapte pentru că un coleg are o situație specială în familie. Petroliștii se ajută. Sint oameni loiali și săritori. Maistrul Ene și-a împărțit oamenii din echipele de intervenție și pleacă să le vadă pe toate în exercițiul funcțiunii. Are șapte sonde cu probleme și una în reparație capitală.

Sună telefonul. E tirziu, trecut de miezul nopții. Se aude vocea inginerului Nicolae Gheorghijă. Chiar sună ca să întrebe care-i situația la 3125, dacă s-a scos tot noroiul și a ce miroase. Maistrul Ene îi povestește situația. Sonda 3125, cîndva aflată la adîncimea de 413 metri a fost ridicată puțin și acum dă semne bune. În stratul superior gîlgiile țifeiului. „Pe vremuri, zice inginerul Iorgandopol, forarea unei sonde dura 3-4 ani, acum se termină în cel mult trei săptămîni”. Mare artă să sapi unde nu vezi și să știi ce faci, să cobori pompa la 3000 de metri în pămînt, să îți degetele pe țijă și să poți spune ce se întîmplă acolo unde n-ai privit și n-o să poți vedea niciodată. O meserie a intuiției care a dat oameni aparte. Ursuzi sau veseli, gata să asculte un zgomot îndepărtat din straturile geologice ca apoi să-ți spună ce vine, cum lucrează mașinăria, unde este defecțiunea. În curtea brigăzii a cincea, anul trecut sonda 1117 a erupt gaze cu nisip. Un jet de gaz aruncat mai abitar ca dintr-un motor cu reacție, numai că nu curat, ci cu nisip. Și nisipul adus cu presiune taie ca o sculă diamantată. În citeva minute îți retează orice metal.

Valea Piscovului luminată ca ziua, cu o colonie de aparate zburătoare așezate peste tot, cu motoarele mișcîndu-se alene, în așteptarea startului. Pe aici s-au făcut primele încercări de exploatare a țifeiului prin intermediul aburului, pe aici sonderii, în orele tirzii ale nopții povestesc despre sapa Bargan și despre drama inginerului care a inventat o sculă care a spart grănițele celor 3000 de metri. Noaptea la sondă e un fel de anotimp special al bărbatilor de nădejde. Maistrul Andrei Arsene din Iedera lucrează la trei sonde. La 2019 schimbă pistonul, la 480 a introdus o pompă, la 680 înlocuiește o piesă mică. Trei sonde vor porni mine dimineață. Pe conductele colectoare va curge mai mult țifei. Din el crește pînea lor de țărani așezați pe un loc cu miros de petrol. Sondele au însemnat marea invenție a acestui secol care le-a schimbat viața. Chiar dacă stau în sate sau în căminele schele, chiar dacă au gospodării cu animale, cu păsări și grădini, nu se mai consideră țărani, ci petroliști și lumea le spune mai simplu, găsari. La sute de sonde, capetele de cal se apleacă spre pămînt și se ridică spre cer, transmițînd pulsul la mii de metri în adîncul pămîntului. Noptile petrolului nu sint decît niște zile de muncă. La ivirea zorilor, printre sonde, se văd mașinile coborînd spre sediile de brigadă. Continuă o altă zi de stoarcere a țifeiului.

CORNEL NISTORESCU ■

Fotografie de AL. NIȚESCU ■

Odinloară, în minunatul ținut al Bihorului rînduit, cu artă, în trepte de relief crescînd dinspre răsărit spre apus, marile lacuri puteau fi întîlnite doar la cîmpie: Cefa, Inand, Tamașd, Homorog — în partea de sud și lacurile Vășadului și al Simianului în nord.

Azi, parcă în pofida oricăror legi fizice și gravitaționale „mările” Bihorului au început să urce... spre piscurile Munților Apuseni. Apa însetată de originea și limpezimea ei adastă mai mult spre locurile izvoarelor, vrînd să reflecte în oglinda-i uriașă munții și să-i poarte în undele sale ca pe un ecou mereu înăbușit, altădată propagat din stîncă-n stîncă precum un vultur cu aripi nevăzute.

Minunea genezei acestor „mări” între crestele Carpaților românești a fost și este mereu înfăptuită de OM, adevăratul demiurg care pune să se bată munții în capete, adunîndu-și apele din văi, pentru a produce energie și a face să țîșnească în întunericul alpin scînteile electrice.

În Bihor, riul care a fost pus cel mai repede la treabă între munți a fost chiar Crișul Repede, care trece și prin Oradea. Înainte de a deveni Criș, valea Iadului, ivită la nord-est de Stîna de vale, își continuă săltăreața drumul spre mieznoapte, trece pe lîngă virful Muncelășu de 1415 m și este zăgăzuită mal încolo între două creste, la Baraj Leșu, dînd naștere unuia din cele mai frumoase lacuri de acumulare din țară. Dacă n-ai ști despre ce e vorba, la coada lacului te crezi într-un fiord norvegian unde a pătruns printre stînci apa mării și unde, vara, temerarii fac surfing. Culori tari, intunecate: albastru și verde. Un baraj înalt, dar nu prea lat oprește înțlia „mare” bihoreană să nu se repeadă furibundă la vale, ci să-și drămuiească cu înțelepciune forța învîrtînd pe-ndelete turbina ce produce 4,5 MW.

Ceva mai la vale, în apropiere de Remetei, apa văii Drăganului adusă cu mare putere printr-o conductă de forță produce 58 MW energie electrică. Din Remetei, harnicele vîltoari sosesc la Munteni unde pun în funcțiune o hidrocentrală tot de 58 MW.

Crișul este lăsat apoi în pace pînă la Lugașu de Jos unde o altă „mare” strălucitoare în bătaia soarelui de vară cu toate cele 67 de milioane de metri cubi de apă strînsă și care produc 18 MW energie electrică. Aici, după cum îmi spunea ing. Virgil Stan de la Antrepriza ACH Criș—Someș se întîlnește cel mai înalt baraj (deocamdată!) din țară în regim de cîmpie de peste 25 de metri.

La Lugașu de Jos lucrările au început în luna februarie 1983. S-au excavat, în medie, cam 8 milioane de metri cubi de pămînt pentru albia noului lac și s-au mai realizat și alte excavații la contracanală, e-

tanșări, terasamente în volum de 3,6 milioane mc. O muncă titanică care a pus la grea încercare pe ing. Gheorghe Nădejde, de loc din Moldova, care a avut în această perioadă nu mai puțin de două preinfarcturi. Dar „nădejdea” lucrului temeinic făcut nu l-a părăsit nici o clipă, inima a rezistat și zidurile s-au înălțat ca în baladă spre soarele visat al noii energii. Adjunctul șefului de brigadă, maistrul Ludovic Kollo, un meseriaș desăvîrșit a mai lucrat și la Bicaz, pe Argeș, la Porțile de Fier și a înălțat baraje pînă și în Algeria. Toată această cantitate enormă de pămînt a fost excavată, transportată și taluzată de mecanizatorii din rîndul cărora amintim pe buldozeriștii Ilie Milian, Eugen Nagy și Teodor Caba, de excavatoriștii Ioan

Oglinzi de lumină pe Crișul Repede

Cociuba, Nicolae Madar, Liviu Codoban și Ionel Breban. Utilajele au fost bine întreținute și reparate de mecanicii Petre Turcuș și Karol Debrezeni.

La ora scrierii reportajului, în urma ploilor mari căzute, se taluza de zor malul stîng al barajului de unde se vede foarte bine imensa clădire a Combinatului de lîanți și azbociment din Aleșd. Inclinate la aproape 60 de grade, buldozerele conduse de Milian Ilie și Dumitru Cociuba presează pămîntul peste care se întinde o plasă de sîrmă groasă unde se va turna beton. Noaptea, lumina farurilor pătrunde adînc în apa lacului atrăgînd mrenele și cîinii spre satisfacția ștucilor care s-au aciuat aici. O echipă de maramureșeni de pe Valea Izei, tăcuți și inversunați, toarnă betonul și stau pedig ca pe un acoperiș de casă.

De la înălțimea barajului de acumulare de la Lugașu de Jos se vede „marea” de la Tileagd unde lucrările de amenajare, au început în 1982. În 26 mai a.c., orele 20,20, prin punerea în funcțiune a primului paralel, cei dintîi kilowați au început să pulseze în sistemul energetic național. Gavrilă Jaucă din județul Bistrița-Năsăud a lucrat la multe amenajări hidrotehnice de la Belș pînă la Cluj-Napoca. Acum montorii Iosif Precup, ing. Iancu Mureșan, sudorii Sontelecan Eugen, șeful de echipă Ioan Bungărdan, lăcătușii Alexandru Roșu și Avram Pleșa, lucrează la instalarea stăvililor, clape-

te și a batarbourilor care au rolul de a deversa apele din viiturile pricinuite de marile precipitații. „M-a luat naiba de frig la începutul lunii martie a acestui an, îmi spunea pontatorul Teodor Pircălab din Picleu. Aici, vă spun eu, e o mare bine toată regula, nu mai trebuie să se ducă cei din Tileagd pe litoral, cînd bate vîntul se stîrnesc valuri și musai să te ferești oareunde, bazinul de acumulare nu-i pătrat ca în sus, la Lugaș, ci oarecum oval, ca să se cruțe grădinile oamenilor. Nu știu dacă o prinde bine atîta regula, de apă la vile de pe dealuri, dar om trăi și om vedea”, îmi mai spune el.

Împreună cu maistrul Florian Pop și Ioan Sarca am văzut sala turbinelor și apoi am coborît la stăvilile de fier acționate printr-un servo-motor. Șase vane segment de închidere sau golire (după caz) sint acționate prin aceste servomotoare, iar în spatele lor, în bazinul de liniștire, praguri albe de beton armat ogoiesc apa revărsată în caz de viitură, potolindu-i vârtejurile scormonitoare. Pînă la finele acestui an, hidrocentrala Tileagd va pulsa peste 9 MW în sistemul energetic național (deocamdată prima turbină dă 4,5 MW). De la Tileagd pînă la Oradea nu mai e o cale atît de lungă și, totuși, Crișul Repede va fi pus să mai învîrtă niște turbine la Săcădat și apoi la Fughiu, unde vor mai apărea încă două „mări” ale celui mai harnic rîu bihorean de pînă acum (în viitorul apropiat și Crișul Negru își va aduce obolul său de putere la zestrea energetică a țării).

Ultima „mare” și cea mai frumoasă, fiind și un incîntător loc de agrement va fi aceea de la Oșorhei înainte de intrarea dinspre răsărit în Oradea unde un imens lac pentru liniștirea materiei primordiale va alimenta municipiul cu o apă de cea mai bună calitate.

Iată, cum un rîu poate da naștere la „mări” într-o minunată geneză a zilelor noastre, ferind lumea de inundații, irigînd pămînturile însetate, producînd energie, oferînd agrement și apă potabilă! Un mînnunchi de binefaceri de pe urma unui fir de apă fîșnit de sub creasta muntelui!

Acum, pe partea exterioară, a digurilor, vara a aprins, la Lugașu de Jos și la Tileagd, ca pe niște mici candelă ce palpită, maci îmbujorați și a înălțat ca pe niște stîndarde victorioase pîlcuri îndrăznețe de iarbă și păpădii. Timpul înădește cu fiecare lună ochiurile unui uriaș covor vegetal împiedicînd eroziunea de către ploi a pietrișului și nisipului ridicat din lunca rîului spre a stăvilii apa ce trecea odinioară indiferentă peste ele.

Acum, apă și piatră s-au izbit și din ciocnirea lor măiastră de amnar și cremene țîșnește din „mările” Bihorului fulgerul domesticit al electricității.

PAȘCU BALACI ■

„...Fabrica „Metaloglobus” a luat ființă în anul 1923, la Oradea, cu capitalul străin al baronului Weiss Manfred. Situată în Piața Mihai Viteazul nr. 11, fabrica producea articole de fier și metal, ambalaje metalice simple și litografiate. Între anii 1923—1930 fabrica activa la Oradea cu circa 150 oameni. În anul 1930 fabrica „Metaloglobus” s-a mutat la București pe str. Claudiu nr. 19, unde a început să fabrice și butoaie din tablă pentru smoolă, cazane pentru băi și capsule pentru sticle de bere...”

Pe fișa de pontaj a fiecărei zile se scrie numele prestigiului comun:

„METALOGLOBUS”

Am preluat aceste prime informații dintr-o broșură de prezentare a istoriei firmei, editată cu niște ani în urmă de însăși conducerea marii întreprinderi bucureștene. Ea se găsește la o cu totul altă adresă acum, este în directă legătură cu mai multe mari întreprinderi din țară, nomenclatorul ei numără peste 500 produse — o diversitate extraordinară! — din care, lunar, se află în lucru în jur de 250 obiecte finalizate. Însemnând în lei, un milion și jumătate producție zilnică. O însemnată parte a produselor (mai exact 30%) pleacă la export, pe ambele relații (Irak, Cuba, Italia, S.U.A., Tunisia, Israel, Bulgaria etc.) Și mai ales reunind acum peste 2.500 oameni ai muncii — comparația cu ceea ce a fost odată „Metaloglobus” și cu ceea ce este ea astăzi, devine, ca să zicem așa... incomparabil!

Ne-am propus să încercăm a înfățișa munca din această mare unitate industrială: a o cuprinde în totul a fost, firește, imposibil. Am stabilit să alegem, absolut la întâmplare, câteva sectoare de muncă atunci — citiva oameni, pentru că la urma urmei ei, acești oameni, sint miezul, reprezintă esența a tot ce se produce (și cum se produce) aici. Ne-au ajutat și condus pe itinerarul parcurs în incintă, deopotrivă: ing. Alexandru Bădescu, directorul general adjunct; subing. Ștefan Tișter, secretarul de partid; ing. Maria Mirean, șefa atelierului proiectare; Maria Hetel, contabil șef. Aceștia, cit și tuturor celor ce vor apărea în rândurile ce urmează, le mulțumim anticipat pentru puținul timp liber pe care ni l-au acordat, din și mai puținul lor timp liber.

Ștefania Balea locuiește în cartierul 23 August, a venit de acolo cu tramvaiul (soțul ei, Vasile, șofer la ITA Titan, a plecat cu mult mai devreme de acasă), a intrat pe poarta întreprinderii „Metaloglobus” la ora 6,15, iar la 6,30 și-a început ziua de muncă, în secția „jucării”, unde este șefa unei formații de lucru. Are în

supraveghere realizarea „telefonului cu sonerie”, o nostimă jucărie din plastic care chiar și sună și la care desigur că tinerii își pot imagina, vorbind, cele mai năstrușnice conversații... cu Făt-Frumos sau cu ciocănitorea Woody — dacă nu chiar cu un partener de... copilărie, care posedă un telefon identic. În zece zile s-au realizat 3.500 bucăți de astfel de telefoane, există o comandă masivă pentru Bulgaria în această lună, va fi onorată până la sfârșitul ei. „Cei din secția noastră au copii în majoritate, la ei ne gândim atunci când lucrăm aceste mici prelejurii de bucurie — fiecarei jucării i se transmite, cred, o parte din sufletul tău!” Ionel Chiripuş, tot șef formație și tot la secția jucării, a făcut până la întreprindere drumul pe jos, stă aproape, în Socului Acasă, fetița sa, Adina-Carmen, în vîrstă de 12 ani, are și ea un telefon-jucărie, „telefon electric cu taste” i se spune în nomenclator, firește însă că nu la această poartă convorbiri Chiripuş cu fiica. Între 9 și 9,15 este o pauză de masă, omul și-a adus de acasă niște sandvișuri cu brînză și salam; cine dorește mîncare caldă, are la dispoziție microcantina întreprinderii — Chiripuş se pare însă că nu dorește să ia proporții. „Cine nu lubeste copiii nu are ce căuta, nu poate lucra în secția noastră!” — ne spune, și ne mai spune că uneori „doare” lipsa unor materiale, a unor vopsele anume etc. Dar aceste deloc mărunte necazuri nu pot afecta pasiunea, pofta cu care se lucrează în această secție. Ne-o confirmă și ing. Iulian Bărchi, șeful secției, un tânăr de 31 ani și care lucrează aici din 1983, anul în care a absolvit Politehnica — București. Secția cuprinde efortul și inteligența a peste 400 de oameni — majoritatea sint tineri aici, media de vîrstă este de 30 ani — avînd un plan lunar de 8 milioane lei (și aici, insistăm, în condițiile unei diversități extraordinare a produselor). 180.000 de jucării, însumînd circa 40 sortimente pleacă numai de aici, din a-

ceastă secție, pe poarta întreprinderii, și cam tot atîtea mii de lei au fost realizate, aici, cu o zi înainte. „Nu e de joacă, în producția de jucării...” — și sigur că nu e, și sigur, atunci, că o jucărie precum „Iepurașul chitarist” devenit, din motive independente de cei din secție, o jucărie „moartă”, te necăjește, sau că o altă, „Minibaschet” — ultimul tip de jucărie mecanică, din care s-a tras seria zero, s-ar părea că va avea de așteptat o jumătate de an pînă cînd forurile în drept vor fi aprobate intrarea în producție de serie. Cu atît mai mult cu cît sculele necesare confecționării unor astfel de produse, și care se fac în întreprindere, pot atinge, uneori, valoarea unui milion de lei!... Mai există greșeli în proiectarea prototipurilor, sint mecanisme financiare ce cresc ilogic prețul de cost, apar modificări la matrite ce nu se pot plăti — și lată, cum, într-o secție ce naște bucurie, se ivesc și umbre — dar oamenilor, și Iulian Bărchi subliniază asta, sint optimiști! Și este și firesc lucrul ăsta — sint atît de tineri... Amorina Vasile de pildă — lăcătuș mecanic, 21 ani — și care „lipește betele la maimuțele, cu letconul”, ne declară ferm: „nu va fi greu, nici cu munca și nici cu casa!” (are doi copii Amorina, soțul ei este ascuțitor la Mecanică fină, lucrează în două schimburi diferite tocmai pentru a-și putea îngriji copiii, îi mai ajută bunicii), și — atenție! — această afirmație o face o tînră care abia ieri a pășit pentru prima oară în „Metaloglobus”, ca angajată — a fost prima ei zi de muncă, își depusese cererea cu numai două săptămîni în urmă.

Ne continuăm vizita, într-adevăr diversitatea produselor este vizual-explozivă: miniprese sau utilaje mamut, benzi rulante, tuburi sclipitoare ce vor deveni termosuri sau pahare, sau cești, injecatoare pentru material plastic, croitorii pentru jucării textile, o instalație de litografiere color pentru foi metalice aducînd izbitor cu cele cunoscute de noi la Casa Scînteii, mă-

paste o întrebare: oare există vreo meserie ce să nu fie aplicată aici? „Poate, știm și noi?, doar aceea de... sticlă!” În rest, nu cred!” — ni se răspunde.

Iulian Chiriță a împlinit 54 de ani, de 36 lucrează la „Metaloglobus” și de 13 este maestru la formația de montaj-felinare din cadrul secției denumită „Presate — I”. Are în formație 50 de oameni care produc, zilnic, 3.500 felinare... de vînt. În anul 1971 a primit „Steaua Republicii” clasa a V-a. Spui „felinare de vînt”, le vezi născîndu-se pe bandă, apoi alunecîndu-ți deasupra capului proaspăt vopsite și intrînd în cuptorul de uscare și aproape că-ți vine să te întreb: ce-o mai fi și asta?!... Un produs minor, nu-i așa? Ei bine, acest produs „minor” se exportă aproape în totalitate și încă pe valută (S.U.A., Israel, Iran, etc. au fost sau sint parteneri și se ivesc mereu noi comenzi). „Principalul este acela că vindem o marfă bună, pe bani buni!” — afirmă Iulian Chiriță. Și mai adaugă: „în secția noastră se produc, în mare: termose, felinarele astea de vînt, pompe insecticide și spirtiere (producția zilnică a secției „Pre-

cesc șlefuitorii. Este, poate, aceasta din urmă locul de muncă cel mai dur, cel mai greu — dar și cel unde oamenii pot obține retribuții consistente, la acordul global, pe măsura muncii prestate. Aici lucrează mai ales bărbații iar ritmul este năucitor, „la noi nu se poate greși!” — ne spune M. Teodorescu. Există și probleme, firește, — în legătură cu calitatea materiei prime, tabla, sosită uneori de la furnizori cu defecte mai mult sau mai puțin ascunse și care dă oamenilor de aici bătăi de cap — și ne întrebăm, împreună cu maestrul Teodorescu, oare ce s-ar putea face pentru a exclude din vocabular, cel puțin întru astfel de cazuri, cuvîntul „firește”?!...

Familia Săilă: Georgeta (confectioner fermoare, pregătitor-completator, lucrează aici din 1956); Constantin (soțul, matrișer la Atelierul turnat sub presiune — tot la fermoare, din 1957), și Anca (tot aici, electronistă și studentă anul I la seral la A.S.E.). În secția „Fermoare” (am numi-o un fel de secție-amiral a întreprinderii „Metaloglobus”), lucrează peste 500 oameni, în trei schimburi, valoarea lunară a produselor

sate I” se ridică la circa 200.000 lei). Aceste obiecte pot părea minore, repet, ele ne aduc însă mari beneficii și, în fond, nu sint chiar... ușor de confectionat!”. Într-adevăr, există posturi de lucru unde muncitorul face una și aceeași operație pe întreg parcursul zilei de muncă. Nu reprezintă asta, oare, o uzură nervoasă?! Maria Neagu, maistru la formația pompe termos (lucrează aici 250 persoane, în majoritate femei), ne spune că dînsa folosește rotirea muncitoarelor, la intervale, de la un utilaj la altul. Dimpotrivă, Iulian Chiriță — care are în subordine muncitori prestînd o activitate mai meticuloasă poate, dar mai ușoară — este de părere că, în acest caz, dacă muți un om de la un loc de muncă la altul, îl dereglezi, îl scoți din ritm...! Chestie de optică? În nici un caz — ci de experiență, îndelungată, ce se aplică de la caz la caz. Iulian Chiriță are o privire pătrunzătoare, e un om calm și mai este și solicitat în permanentă, de către diverși, toți îl cunosc, toți îmi par a-i fi prieteni. Îmi exprimă părerea în acest sens, că are mulți prieteni și lată cum o umbră ușoară i se așterne pe chip...!? Nu, nu are prieteni. Aici, în întreprindere, da, se simte în familie... dar prietenii nu are. „Sint un singuratic — șoptește — de cincisprezece ani, de cînd m-am despărțit de soție!...” Și abia acum zîmbește, ușor — zîmbet pe care-l voi lua cu mine, și-l voi păstra, pentru că și el, acest zîmbet trist, face parte din personalitatea acestui priceput muncitor.

„...Secția Presate — II”: produce articole din inox și aluminiu, o altă secție cu pondere mare la export (de fapt — care nu este?!). Șeful secției se numește Marin Teodorescu, este maestru, are în subordine 125 oameni dintre care 22 șlefuitori. Plan lunar: circa șase milioane lei. Se produc obiecte casnice, tăvi, suporturi, căni, platouri filigranate, etc. Se produc prin decupare, presare, etc., zgomotul este asurzitor, mai ales la formația „sleif”, unde mun-

(10 tipuri de fermoare din metal și plastic de cele mai diverse mărimi, culori, destinații — aproape în totalitate livrate la export sau export indirect) fiind de circa 15.000.000 lei. „Este o meserie frumoasă, curată, dar extrem de complicată” — ne spune Georgeta Săilă. Personal, îndrăgește fermoarele din plastic — există și aici, așadar, afinități anume. La fermoarele din plastic se simte ea acasă, deși funcția pe care o deține o obligă să-și desfășoare atenția asupra tuturor compartimentelor secției. Aici, la „Metaloglobus”, și-a cunoscut soțul și tot aici au lucrat și părinții ei, astăzi pensionari. „Practic, n-aș putea pleca niciodată de aici, de la această întreprindere!” — afirmă și, surprinzător, aceeași replică ne-o dă și Gheorghe Ilică, rectificator la fermoare și secretar adjunct cu probleme organizatorice pe întreprindere, a cărui soție, Elena, lucrează — bănuim, desigur! — tot la fermoare.

„Față de cum am cunoscut-o eu acum 26 ani — ne spune Gh. Ilică — întreprinderea noastră a trecut printr-o transformare enormă. Am venit aici pe cînd aveam 17 ani, pe atunci secția fermoare avea doar 100 oameni (vă amintiți?, cam tot atît avea, pe întregul ei, întreprinderea inițială pomenită la începutul acestor rânduri). Prin funcția pe care o am, îi cunosc bine pe toți: un colectiv foarte bun, o veritabilă familie!” Și mai adaugă: „lunar, 1.400.000 metri de fermoare din toate tipurile părăsesc întreprinderea luînd drumul beneficiarilor. Vă puteți imagina această cifră — o mie patru sute de kilometri de material și culoare, de iscusință românească, pornind pe drumurile lumii?!...”

„Într-adevăr, este greu de imaginat; socotind însă că această replică, auzită la sfîrșitul unei zile de muncă la întreprinderea bucureșteană „Metaloglobus” poate încheia rîndurile de față, lăsăm această sarcină la îndemîna cititorului.

HORIA PATRASCU
Fotografie de
VICTOR RADULESCU

Ilustrată din Seini

Dacă stau și mă gândesc bine, amintirile mele despre Seini sînt puține și destul de sărace. De fapt, nici nu știu bine dacă imaginile pe care mi le restituie acum memoria, reținute cîndva de retina copilului și păstrate într-un ungher tainic al ei, aparțin a-cestei așezări sau alteia, sau altora, multe, asemănătoare ca înfățișare și ca destin în acel an imediat postbelic. Pentru că ele, aceste imagini, sînt, într-un fel, de tot comunee... Căci ce văd eu întorcîndu-mă prin timp înapoi?... O piață pietruită... Și o mulțime de căruțe, cu animalele prionite de garduri, de copaci și de oiști, dejugate, rumegîndu-și parcă pe gînduri osteneala... Oameni mulți sosiți din Oaș și din Codru, coboriți din munte ori veniți iavas din nesfîrșitul apropiatei cîmpii. Forfotă de tirg,

Fotografii de ELENA GHERA

pestrită și gălăgioasă... Se vinde ce prisosește, se cumpără după nevoi. Și, bucurie pentru cel fără treabă, într-o margine a pieței prăfoase, se învîrt călușeii; și tot acolo, sub un cort, te poți vedea scîlîmb în oglinzi ce te lungesc și te-adună, ori s-o admiră cum își contorsionează trupul, mai-mai să și-l frîngă, femeia-șarpe, cam ofilită dar înveșmîntată scilpitor... Tarabele cu turtă dulce se lasă asaltate de copii... Odiñoară, de două ori pe an, așezarea aceasta de la îngemănarea culmilor domoale ale munților Maramureșului, cu cîmpia someșeană trăia intens, frenetic, bucuria — cită era și cum era — a tirgului... Odată încheiat, singurul eveniment ce tulbura cît de cît pulsul seînenilor, localitatea se scufunda din nou în somnolență și-n cenușiu, oamenii reluînd a doua zi de la ca-

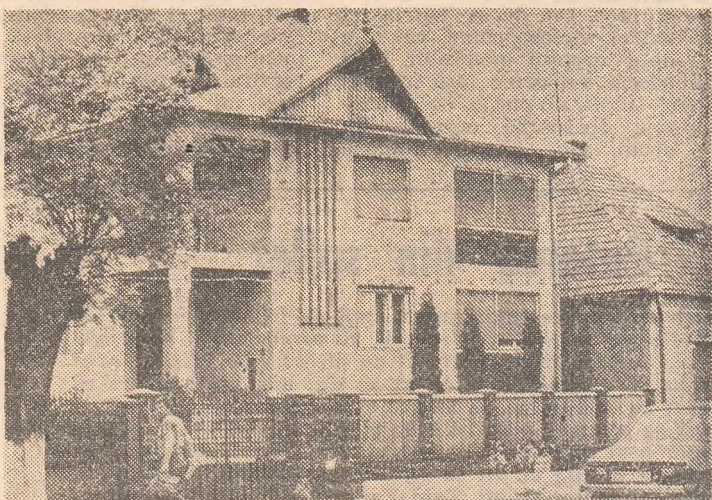
păt ritualul aceleiași obișnuite trude atît de avar răsplătită de cei în mina cărora era și pîinea și cuțitul... Nu e Seiniul! — vor zice unii. Aștia-s Fetești!... Sau Becleanul!... Sau Băileștiul!... Și tuturor le-aș da dreptate — căci ar avea-o! — de n-aș fi sigur că totuși e Seiniul, deoarece aud un șugubăț șuguind: „Uite, la doi pași de aici sînt Viile Apei, dincolo e Racșa-Vii, apoi Orașu Nou-Vii și Medieșu-Vii. Iar peste Someș, la-o aruncătură numai, dai de o Vale întreagă a Vinului. Seiniul însuși e potopit de vii și livezi, dar lui i-a mers buhul cu... oțetul!“. Și într-adevăr, pe atunci localitatea își făcuse nu prin vin renumele, după cum ar fi fost normal, ci prin oțetul pe care-l producea și oferea cu generozitate pieței. Se dădeau în vînt după el gospodinele țării!... Gogoșari și castraveci în oțet de Seini!... Ce minunăție!... Și cam atît. Ba nu! Mai existau aici în anii pe care-i evoc, o modernă moară de șmirghel și hîrtie, iar prin apropiere o cârrieră de andezit și trahit. Pe acestea, însă, oțetul le bătuse la distanță...

Adevărul e că și astăzi oțetul de Seini nu are egal, atîta doar că acum el nu se mai produce cu litra, ca mai demult, ci în cantități industriale. Deosebirea nu constă, în plus, că Seiniul nu-și mai dă-torează faima numai parfulmatului condiment, ci — mai ales! — unor remarcabile în-făptuiri, majoritatea lor covîrșitoare purtînd pecetea timpului al cărui început l-a marcat Congresul al IX-lea al partidului. Deși în ordine strict administrativ Seiniul era pînă de curînd numit comună, în realitate el este un modern și puternic centru industrial-agrar, un oraș socialist în toată puterea cuvîntu-

lui, și care, ca atîtea alte localități ale țării, înălțate la adevărata demnitate în ultimii ani, privește cu încredere înaintea, la temelie dezvoltării lui continue aflîndu-se priceperea și hîrnicia oamenilor, politica de repartizare armonioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul patriei.

Iată cîteva din argumentele cu care Seiniul zilelor noastre își susține mîndria de a se număra printre cele mai tinere orașe ale României socialiste. Înainte de toate, puterea economică exprimată de cei aproape un miliard de lei producție globală anuală, realizată de unitățile industriale și agricole ce își desfășoară aici activitatea. Două întreprinderi de interes național, alte 25 de secții distincte ale cooperativei „Someșul“, specializate în valorificarea materiilor prime și materialelor locale, secția seîneană a întreprinderii județene de producție și prestări servicii profilată pe 24 de activități (în-tre care cele mai importante sînt: materiale abrazive, confecții metalice și împletituri), „dau de lucru“ unui număr de peste 3 700 din cei peste 10 000 de locuitori ai orașului. Dezvoltarea acestui puternic detașament muncitoresc a înfrînit decisiv viața așezării, schimbînd mentalitatea oamenilor, optica lor, deschizîndu-le căi largi de afirmare multilaterală. Au apărut zeci de meserii noi, neîntîlnite cu zece-douăzeci de ani în urmă. Și încă unde? În ramuri de vîrf. Singurul loc din țară unde se produc — rețineți: din cioburi de sticlă! — microbile reflectorizante pentru industria optică se numește — desigur, bănuți! — Seini. Și tot la Seini se exploatează și se prelucurează roci utile precum andezitul, tufurile vul-

canice, marmura și dolomita, materiale apreciate nu numai la noi, ci și în multe țări ale lumii. Specialiști de prin partea locului, în colaborare cu cercetători din institute de profil, au pus bazele unei noi tehnologii de fabricare a abrazivilor pe suport, prin darea în folosință a halei noi, aflate în construcție, reducîndu-se simțitor importul. De altfel, încă de pe acum la Seini se produc în jur de 7 000 de sortotipodimensiuni de abrazivi. E o cifră care spune ceva chiar și celui mai puțin familiarizat cu activitatea de acest gen. Trebuie spus apoi că la Seini se face muncă de cercetare (o dovadă, linia tehnică amintită adineauri) de cea mai înaltă calitate. Unde?

Firește, în unitățile industriale. Dar și în agricultură. Aici, cercetările urmăresc trei direcții: irigațiile, fertilizarea solului și automatizarea lucrărilor. Performanțele? 5 000 kg griu și 7 000—8 000 kg porumb la hectar, pe ogoare unde, cu multă trudă, în alte condiții, abia dacă se trecea la mla de griu la aceeași unitate de suprafață. În zootehnie, numai întreprinderea Agricolă de Stat crește și îngrășă peste 100 000 porci pe an, ferma aceluiași I.A.S. dispunînd de peste 1 700 bovine, alte 1 250 aflîndu-se în zestrele Asociației Economice Intercooperatiste. Cele două ferme Avicola sînt populate de vreo 400 000 de păsări. Tot la Seini sînt produși puieți de arbori și arbuști fructiferi pentru toată zona. Ferma pomicolă a întreprinderii Agricole de Stat deține locul I pe țară pentru atingerea unei performanțe de peste 30 000 kg mere la un hectar. Și n-am epuizat nici pe departe enumerarea rezultatelor bune și foarte bune obținute de seîneni în această ramură tradițională. Ca să mai dăm o cifră, să amintim că, numai în

această primăvară, din Seini au plecat spre celelalte localități ale județului și în țară 5 milioane fire răsaduri de legume, cele două ferme ale Stațiunii de cercetare pomicolă din Baia Mare oferînd la rîndul lor material săditor pentru culturile de căpșuni, castan comestibil, arbuști și arbori fructiferi și ornamentali. Beneficiar favorit și... favorizat e în primul rînd însuși Seiniul. Pentru că o parte a producțiilor amintite vor fi plantate și îngrijite de cetățenii localității, care țin ca noul lor oraș să fie nu numai înfloritor ci și plin de flori, pe străzile modernizate, în parcurile amenajate în preajma noilor blocuri și construcții social-culturale. Celor pes-

te 300 de apartamente deja existente, li se vor alătura peste puțin timp alte 150 aflate în stadiu avansat. Zona centrală este dominată de silueta zveltă a unui magazin universal căruia i-ar sta la fel de bine și pe artera principală a unui municipiu — raioanele acestuia, situate pe trei nivele, se întind pe vreo 5 000 de metri pătrați. Aici vin să-și facă cumpărăturile și cei peste 80 de ingineri și medici, și cei peste 130 de profesori, și cei peste 50 de posesori de autoturisme, și cei peste 1 500 de elevi ai Liceului industrial...

Mulți dintre cei ce vor fi parcurs aceste însemnări de reporter, la terminarea lor vor fi zis: Aștia-s Fetești!... Sau Becleanul!... Sau Băileștiul!... Dar eu aud o voce, șuguind: „Uite, la doi pași de aici sînt Viile Apei, dincolo e Racșa-Vii, apoi Orașu-Nou-Vii, și Medieșu-Vii. Iar peste Someș, e o întreagă Vale a Vinului!“. Ceea ce ar vrea să spună că, totuși, cel mai bun oțet din țară tot la Seini se face! Dacă stau și mă gîndesc bine...

TIBERIU IANCU

Prin valuri,

din Drobeta-Turnu Severin, la proiectare. Avea un post bun într-un șantier bun, era la curent cu ultimele noutăți ale științei de a construi nave, începuse chiar să găsească singur diverse soluții noi, într-un cuvânt ajunsesse să știe totul despre vapoare. Și totuși își mai dorea ceva, o confruntare cu sine, o piatră de încercare, ceva care să-i dovedească clar de ce e în stare. Singura șansă se ivise la Sulina. Tot drumul s-a gândit cum va fi în acel capăt de lume, cum se va acomoda, ce va face acolo. Îl chinuiau gândurile astea, dar de speriat nu-l speriau, știa că oriunde merge trebuie să muncească, ori de așa. Ceva nu-i era frică. A găsit un șantier în derivă, mergea treaba și nu prea, parcă mai mult stătea pe loc. Nimeni nu l-a întimpinat cu flori în port, nu era primul inginer care venea și nici ultimul ce urma să plece cît de curînd. După cîteva zile doar, lumea s-a convins că pe noul inginer nu-l poți „duce” cu una cu două, prea le nimea pe toate, prea repede i-a ghicit pe „artiștii” ce învățaseră meserie în burta vapoarelor cu aburi, acele mașinării vechi, pretențioase ca un ceas de precizie.

În șase luni, de cînd a fost numit director al Șantierului de reparații navale Sulina, Vasile Dicarov a adus șantierul pe linia de plutire a rezultatelor bune, organizînd munca exact cum văzuse la Drobeta-Turnu Severin. Nu-și dorește decît să repare cît mai multe nave maritime, tentante prin complexitatea lor, și să-și serbeze cei 40 de ani de viață în noua casă, ce o înalță, acolo, la marginea drumului.

Economista Aurelia Stoiciu are tot pe la 40 de ani, e născută și crescută în Sulina, dar totdeauna a privit drumul de ape cu teamă și neîncredere. Nu l-a bătut prea des, în ulti-

ma vreme, merge însă mai des la Tulcea, mai o sedință, mai o situație ce trebuie lămurită, ce mai, un contabil-șef și mereu ceva de făcut.

Visul vieții ei trebuia să devină realitate în această toamnă, nu dorea decît să-și vadă fata în uniformă de școlăriță, nu cerea mult de la viață, un lucru mic, atîta doar, să-și ducă fata de mină în curtea școlii și să o petreacă din priviri pînă la intrarea în clasă.

În martie nu a mai avut încotro. I s-a spus că pentru fetiță ar mai putea fi vreo șansă. S-a pornit într-un suflet s-o caute, prin spitalele Bucureștilor. Au pornit la drum, ea și fiica, sprijinită de cei ce-o știau, drum de apă greu și tulbure ca un coșmar,

vaporul era la limita vitezei, dar ei i se părea că abia urcă pe firul apei, i se părea că toată Dunărea s-a pornit împotriva ei, îi devenise dușmănoasă, sufocantă, drumul i se părea tot mai lung, nu-i mai dădeau de capăt, tocmai cînd fiecare secundă în plus sfișia speranța ce se spulbera încet, încet.

Drum de apă, drum de viață

La Sulina nu poți ajunge decît cu vaporul, altă cale nu e, străbătînd brațul de mijloc al Dunării, drum unic și tulburător. Un drum bătrîn și ciudat, viclean chiar, ce taie de-a dreptul pămîntul abia născut, un drum fără început și sfîrșit, ce curge, curge mereu, obsedantă curgere, un drum viu, uneori limpede

precum o dimineață de iulie, alteori năprasnic și înfricoșător, cu fața deformată de pete otrăvitoare, un drum iubit și urît, hulit și alintat, adorat și ignorat, dătător de viață și moarte, deziluzii și speranțe, un drum ce poate face și desface un destin, un gînd, un vis.

Vasile Dicarov a bătut cel

70 de kilometri al drumului cu un gînd clar: să lucreze la vapoare. Nu își poate explica de unde-i vine pasiunea asta, acasă, la Suceava, nu a văzut niciodată un vapor, știe însă că dintotdeauna și-a dorit să măsturească vapoare. A terminat facultatea printre primii și firese a avut șansa să lucreze la Șantierul naval

Puterea din suflet

Aici soarele are întotdeauna sorți de izbîndă. Luminează și încălzește un ținut de legendă, cu oameni buni și harnici de cînd lumea. Mulți dintre ei au plecat care încotro, să-și facă un rost. Acolo unde au ajuns sînt respectați pentru că au luat cu ei puterea de muncă a oamenilor de pe-aici. Pe-aici și pe oriunde, o vorbă îi însoțește: mocan prost și gîscă înecată n-ai să întîlnești niciodată! Oamenii aceștia nu-ți vor vorbi despre ei. Ai să zici că sînt ursuzi, închiși ca și ținutul lor dintre munți, Țara Vrancei. Dar ei știu întotdeauna să-ți pună mîna pe umăr, să te ajute. Mocanii din Țara Vrancei și-au iubit și-și iubesc nespuse pămîntul. Să-l urmărești pe anul dintre ei cum seamănă petecul de pămînt, cum își îngrijește vitele, cum cosește și te vei convinge îndeajuns.

La Năruja, care este înima Vrancei, pe prîpa celei de-a doua case de cum intri în localitate, pe dreapta șoselei asfaltate am cunoscut un om al mai multor veacuri.

La vîrstă lui nu mai vede bine, dar oamenii din sat îl salută. Îi recunoaște după cuvînt. Le dă binețe cu vorba lui păstrată parcă în căușul de lut al unor palme ce au frămîntat pămînt românesc. În '916, cînd s-a bătut pe Măgura Odobeștilor, înainte de retragerea pe linia Mărășeștilor, avea în jur de 20 de ani.

Astăzi, la 99 de ani, este probabil cel mai bătrîn om din sat. Mai merge după apă, dă de mîncare la găini, stă de vorbă cu oamenii din sat. „Măi, oameni buni, vedeți că încep ploile și nu terminați de arat sau de prășit sau de cosit! Ca acu' vine iarna...”. El face asta de cînd se știe. Cînd a plecat la primul război, tatăl lui i-a zis să termine repede cu hemții ăia și să vină pînă în toamnă, că n-are cine să facă treaba. S-a întors acasă după vreo opt ani. Între timp ajungînd pe jos și la Alba Iulia, la Marea Unire.

Cum spuneam, a luptat la Mărășești, la Mărăști, la Oituz. A făcut parte din detașamentul „dracilor goi”. La întoarcere a purces să-și facă gospodărie ca lumea. Peste douăzeci de ani însă, iar război. A aruncat din nou sapa de pămînt. Cu și mai mult năduf...

Acum este necăjit din altă pricină. Picioarele nu-l mai ajută să meargă pe Dealul Secăturii sau la Groapa Mare, să păzească măcar o vacă. Din aia brună, cu coarnele mari și cu șase fițe, cum avea el odată. Fiindcă el, Lungu Gheorghe, om la 99 de ani, care a fost în stare de-atîtea lucruri, nu concepe să ia de la alții o oală de lapte. În zadar baba lui, Simioana, și ea să tot aibă vreo 92 de ani, opărește zilnic șiștarele și putinele. Puterea de-a munci le-a rămas în suflet. Iar sufletul lor este viața acestui ținut.

DORIN ȚIGĂNAȘ ■

Fotografii de EUGEN NEGREA ■

Otacul pescarilor

Zorii n-au apucat să mi-jescă. La întîiul cîntat al cocoșilor dinspre ziuă, Marin Lupoi își îndeamnă nepotul s-arunce de-o parte mrejele somnului. Peste luciul apei se întrevede o piclă ce îngreunează străpungerea întinericului pe distanță prea mare. Aici, la gura canalului Bala, ce străbate în diagonală fosta Baltă a Ialomiței (acum teren indiguit și cultivat cu cereale și plante tehnice, dinspre Dunăre spre brațul său Borcea, cîțiva oameni din Unirea Călărășului și-au în-sălat un adăpost vremelnice. Din primăvară și pînă în țările iernii se adună și se

despart de aici, de la kilometrul zero al Balei, pentru a „călări”, cu cele trei bărci ale întreprinderii Piscicole, valurile fluviului, spre a-i răscoli străfundurile. La otac, pescarii vin cînd e vremea prea ciînoasă, ori cînd brațele și ochii li se simt prea obosiți din cauza trudniciei meseriei lor. Ori, cînd în plasele cu migală, cu măiestrie înodate, devenite capcane, se prinde vreun trofeu mai acătării.

Marin Gh. Lupoi mai are doar cîteva luni de zile pînă să treacă pragul a 70 de ani. Dar nu-i dai prea mulți peste 50. Iar nepotul său, Alexandru, abia a împlinit 47.

Trezit din vis, acesta înșfacă la repezeală sculele trebuincioase, le aruncă în lotcă, apoi se desprind ușor de mal, lăsîndu-se în voia apei. Nu plutesc prea mult. În nemișcarea din barcă, omul în vîrstă șoptește ca pentru el:

— Aruncă!

Începe munca. Se dă prima toană. Zadarnică. Doar cîteva fițe și-au strecurat capetele prin ochiurile plasei. Pescarii nu disperă. Își îndreaptă luntrea în amonte. Pornesc motorul și străbat cam doi kilometri. După care liniștea se-ăsternă din nou, odată cu geana dimineții. Se apropie, în derivă, de celălalt mal. Lansează plasele. Și-ășteaptă. Mai bine de o oră. Undeva, pe insulă, se-aude ecoul primului tractor pornit. Se disting, în surdina, zgomotele unor autocamioane de mare tonaj, un signal de locomotivă... Din susul apei apare o navă de pasageri. Una din punți e luminată din belșug, semn că personalul de deservire și-a început activitatea. E „Steaua Dunării”, construită la Oltenița, care și-a reluat cursele internaționale. Valurile stîrnite de ea s-au topit în malurile măcinate de ape. Pluta pescarilor continuă să se zbată. Marin Lupoi simte peștele în podul palmei. Rulează cu calm plasa pe fundul bărcii. Din afund apare morunul. Să tot aibă vreo 80 de kg. Alexandru vislește domol, spre malul stîng. Cînd se ivește momentul prielnic, abandonează ramele și sare în ajutor.

la limanul dragostei de meserie

Peste câteva zile, Aurelia Stoiciu s-a întors singură acasă, pe aceeași cale; plutea iară să mai vadă ceva, fără să mai simtă ceva, drumul nu o mai ducea nicăieri, de fapt pentru ea, nici nu mai era drum, era o curgere fără sens, fără culoare. S-a închis în biroul ei, în munca ei, calculând cu sîrg cit pește s-a mai prins, cite legume s-au recoltat, citi vreji de mazăre, cită papură...

Toată viața lui, Toader Ilie n-a avut parte decît de apă. E normal pentru un pescar, dar el parcă s-a săturat să se tot hiține între cer și ape. Pînă și strada pe care locuiește se numește Marea Neagră. Privea ades în lungul drumului de ape ce-i trecea prin fața casei, și-a dorit mereu să-l strabată pînă la capăt, să-l învingă deci, dar niciodată nu a reușit să se smulgă din pămîntul mocirlos. O șansă s-a ivit acum vreo 15 ani cînd a mers în armată, dar nu a fost să fie, a nimerit în Constanța, de pază la marginea apei. După cîtiva ani s-a angajat pe un pescador și a străbătut lumea de la un capăt la altul. Bineînțeles că tot pe apă. Ba undeva, prin Pacific, a nimerit de-a binelea în apă, noroc că l-au înconjurat rapid un cîrd de delfini, altfel îl știșiau rechinii.

S-a întors acasă, și-a luat nevastă tinăra și își vede mai departe de pescuit. E drept, pescuitul nu mai merge ca altădată, s-a murdărit apa Dunării și peștele s-a împușnat, dar cu ce ciștigă, cu ce mai are pus deoparte o să-și cumpere o barcă cu motor. Măcar că se duce la complex, să-și ia țigări, să treacă drumul în barca lui, să nu mai stea să-l treacă alții. Pentru că așa trebuie să fie, fiecare să treacă drumul cu barca lui. Drum de ape, drum de viață...

EUGEN NEGREA
(Fotografiile autorului)

Printr-o manevră dibace, sturionul este săltat la bord. Vinătoarea continuă. Soarele a urcat spre zenit. Se ascund de printre nori, pentru că, din cînd în cînd, să-și arunce din înalțuri razele înepătoare. La a noua toamnă, pluta se chinuie în devălmășie. Zbaterile-i sînt potolite în momentul în care pe fundul ambarcațiunii este adus cel de al doilea morun. Pescarii sînt lac de sudoare. Se îndreaptă spre otac. Autofurgoneta-frigider răsare printre copaci, de parcă ar fi fost programată să pice la țanc. Vine de la alte puncte de colectare. E aproape goală. Singura recoltă mai consistentă din acea zi de mai sînt cei doi sturioni: unul de 87 kg, celălalt de 146 kg. Într-o altă zi de mai, cu ani în urmă, echipa Marin și Alexandru Lupoi a pescuit un morun de 260 kilograme, în pintecul căruia s-au găsit 36 kg de icre negre. Ultimul trofeu consistent de anul acesta, în 26 mai. Era o zi în care cernea de sus o ploaie mocănească. În jurul prînzului au vînat un somn de 54 kg.

La otacul pescarilor de la gura Bala, munca începe înainte de ivirea zorilor și se termină în faptul serii. Din primăvară pînă-n tîrziu toamnei, iar cînd gerurile iernii nu încing Dunărea cu briul de gheață, ea nu conține numai dacă neîmblinzitul Crivăț îi despletă prea mult valurile.

AUREL DAVID

Timp de-o viață, a privit de la fereastră profesorul Mironiu la steaua fără nume descoperită de el pe cerul orașului de provincie. Asemeni matematicianului romantic din piesa lui Sebastian, doctorul biolog cu nume asemănător, Ionel Miron, a visat și el aproape 30 de ani la o stea. Dar cu nume, Potoci, și plutind pe apă, nu la un colț de galaxie. Acum, visul a coborît din gîndul și inima cercetătorului moldovean pe luciul lacului Bicaz. În preajma umezilor de beton ai barajului, se leagănă pe valuri o broderie de metal de sute de metri în formă de stea. De razele ei au fost agățate peste 200 de plase uriașe, adînci de 5 metri. Adevărate „bazine” împletite din fire de relon de Săvinești în care roiesc păstrăvi de la cîtiva milimetri pînă la lungimea unei genți diplomat. Cînd le arunci un pumn de grăunțe de făină proteică, decolează ca niște avioane supersonice de pe pista lichidă pentru a prinde hrana din zbor. Se înșurubează apoi ca niște torpile din nou în apa curată a țarcurilor-plasă. Acolo trăiesc, cresc și se înmulțesc după regulile unei biotehnologii moderne, gîndită de dr. Ionel Miron. Nava cu peste un milion de pasageri acvatice a Stațiunii de Cercetare și Producție Salmonicolă Potoci-Neamț, este o fermă piscicolă plutitoare pentru cultura intensivă a păstrăvilor, înscrisă chiar și în Registrul Naval Român. Deși călătorește pe apele lacului doar o sută de metri la dreapta și la stînga din pricina ancorării permanente, steaua metalică, cu sutele ei de sacose pline cu tone de pește, are pe punte și un echipaj marinăresc. Constantin Dirțu și încă doi marinari „de Bicaz” asigură securitatea navigației pe valuri, vînt, îngheț. În curse de-o zvrilitură de băț. De la bord, ei veghează la destinele milioanei de pești de vîrste diferite, alături de ceilalți păstrăvari în frunte cu căpitanul uriașului acvariu plutitor, ing. Florin Ruști.

Ei bine, în jurul acestei stele lacustre s-au adunat anii de muncă ai șefului stațiunii Potoci, doctorul Ionel Miron. S-a născut în satul vasluian Ivănești, spălat de riul Racova care-și strînge apele, din spre zona de bastină a lui Emil Racoviță. Stagiarul a venit pe meleagurile Neamțului cu un geamantan plin de idei, elanuri și dragoste de biolo-

gie. A început să colinde malurile riurilor din perimetrul unde avea să se formeze lacul de acumulare. A studiat viața miraculoasă și ascunsă sub fiecare bolovan din apă. În pîrîul Schit a descoperit larva unei insecte cunoscută doar în munții Alpi, Caucaz și Himalaia — Arcynopterix Compacta, veritabilă fosilă vie, care trăiește 3 ani ca larvă și nimfă sub pietrele pîraielor, pentru ca apoi să iasă din apă, să năpârlească și să devină o insectă cu aripi diafane și zbor lent, amintind de împietritele păduri ale erelor geologice. Tot în pridvorul Ceahlăului a identificat unele specii din grupul Efemeropterelor care bat la ușa vieții doar pentru o zi. În zori, apar din nimfele acvatice, țîșnesc din apă în uluitoare roiuri galben-ver-

venție propriu. Il amenajează dintr-un vas de expansie pensionat de Rafinăria Borzești. Împreună cu electromecanicul Mihai Constantin își trece în biografie peste 4 000 de ore de scufundare. „Odată, furați de studiul unei larve de insectă, am depășit limita de siguranță a scafandrului, 10 metri adîncime. Am ieșit din batiscaf după 3 zile, în plină noapte friguroasă de septembrie. Pe loc, dureri ciudate au început să-mi macine umărul. Simptomele unei viitoare embolii generate de compresie. Am plonjat imediat în apa ca de la frigider și am mai stat în laboratorul submers încă o zi pentru a fi scos în pași mici”. Dar nimic nu contează pentru Ionel Miron cînd e vorba de zborul înalt al ideilor.

hitectul Laurențiu Dumitrașcu, muncitorii Mihai Constantin, Vasile Iotă și ceilalți specialiști de la Institutul de Proiectări Navale din Galați și Unitatea Agroindustrială Neamț au migălit la sute de schițe pînă au găsit cea mai potrivită geometrie a fermei plutitoare. Forma de stea asigură prîmenirea apei în fiecare celulă, o ergonomie optimă a tehnologiei, o cameră de comandă cu laborator în miezul țesăturii metalice. Și nu a fost ușor. În fiecare piscină de plasă se afla un alt crîmpei de viață. În creșele de puiet înnoată o sută de mii de zvrîluci chemate la masă de 10 ori pe zi, în timp ce în țarcul de exemplare de consum, 3 000 de adulți de 100—200 gr cer mîncare dozată dimineața, la prînz și seara.

Ionel Miron nu cunoaște expresia: pînă aici e treaba mea, mai departe a altora. A construit pe mal o adevărată uzină de mîncare granulată pentru pești. Ea livrează acum hrană și pentru crescătorile din alte 19 județe. În steaua lacustră din mijloc de Bicaz, totul se desfășoară lin, fără poticneli și bibieli. Se obțin 80—100 tone pește pe hectarul amenajat, au apărut exemplare maxi și de 5 kg. Prin inițiativa Ministerului Silviculturii și a Institutului de Cercetări Silvice, biotehnologia de primă linie de la Potoci este aplicată acum și pe lacurile Brădișor-Lotru, Leșu-Bihor, Vaduri-Neamț. Cele 7 invenții și cele peste 50 de lucrări științifice publicate în revistele din țară și străinătate, alegerea în Societatea Internațională de Limnologie l-ar fi putut face pe Ionel Miron să se așeze mulțumit în fotoliul comod al succesului. Dar pentru el ideile noi sînt o gimnastică de înviorare.

În laboratoarele stațiunii de pe mal cercetează acum acimizarea în condiții de capacități a păstrăvului sălbatic de lac, a valoroasei los-țrite pe cale de dispariție, a altor crustacee din lac pentru hrana vie a puietului.

Dorind să ne arate cîtiva pești frumoși, Ionel Miron scapă unul din micul năvod. În afara locuinței obișnuite, păstrăvul fugar probabil s-ar fi prăpădit. Biologul îl observă, îl recuperează și, adăpostindu-l în cășul palmelor, îl reîntoarce printre frații lui. „În munca cu viața, nu-ți este permis nici cel mai mic re-

FLORIN CONDURĂȚEANU

Steaua plutitoare cu un milion de pasageri

zui, zborul rusaliiilor, și se împerechează în aer. În amurg, după zborul nupțial și depunerea ouălor fecundate își încheie momentul culminant al vieții prăbușindu-se în apa din care au luat ființă.

„Ecologia reprezintă mai mult decît o profesie, este un crez, în om, în natură, în frumoasa lor prietenie și întrajutorare”, spune. Face o specializare la Universitatea Gand-Belgia. Nu stă cumințe în bancă, avansează idei ingenioase. „Eram doar din țara lui Emil Racoviță!”. Este invitat de savanții belgieni să participe la o expediție de studii în Sahara. Are inițiativa de a sonda cu un fileu improvizat de el o fîntînă părăsită din deșert și astfel se descoperă o specie nouă din grupul crustaceelor, necunoscută pînă atunci de știință. Profesorul H. Dumont o denumește Nitocrea Ioneli, în cinstea lui Ionel Miron din Neamț.

După ce s-a scris o nouă pagină de geografie prin așezarea lacului Bicaz în căldările munților, Ionel Miron pune sub microscopul gîndului fascinantul tablou ecologic al acestuia. „Despre apă nu se gîndește decît din apă”, își zice. Tocmai de aceea construiește cu alți specialiști un laborator subacvatic pe baza unui brevet de in-

„Se presupunea că fauna piscicolă în stare liberă va găsi în rezervorul gigant de apă al lacului condiții propice de dezvoltare în vederea unei exploatare industriale. În urma cercetărilor cu laboratorul subacvatic s-a observat însă că rezerva naturală de microcrustacee, larve, alge este modestă. Lacul reprezintă o cantină săracă pentru pești. Așa că am pus la punct o biotehnologie originală de creștere dirijată a păstrăvilor curcubeu în vișiere delimitate, unde se pot realiza densități mari, hrănire din exterior cu meniu special și reproducere artificială. Acvacultura este o domesticire a organismelor acvatice, o creștere a lor în „ogrăzile” lichide amenajate de om. Se obțin randamente superioare și siguranță”.

Zece ani s-au scurs pe lîngă dr. Ionel Miron, dr. Constantin Misăilă și dr. Elena Misăilă pînă au definitivat procesul tehnologic made in Potoci, împănă cu invenții originale de top științific. El este deosebit de eficient și nu poluează lacul Bicaz, păstrîndu-i echilibrul ecologic. Comitetul Național pentru Știință și Tehnologie a incurajat această cercetare de primă linie, a sprijinit concretizarea ei. Cei trei biologi, inginerii Vasile Lupu, Marian Chitic, ar-

„Jupiter” produce!

Au fost zile și nopți, nopți și zile de suferință în cordare. Acolo jos, în adîncurile straturilor geologice netulburate de secole și milenii, se ducea o luptă surdă între om și natură ce nu se lăsa supusă cu ușurătate. Sus, la suprafața apei, pe platforma jumătate navă, jumătate sondă petrolieră, aproape 100 de bărbați curajoși suportau cu stoicism ploaia și vîntul rece al ultimei săptămîni, valurile înalte ce se izbeau din minut în minut, de cele patru picioare așezate pe fundul mării, la zeci de metri adîncime.

Începuse număratoarea „înersă” pentru platforma Jupiter, trecută și ea pe exploatare, pe valorificarea rezervelor de hidrocarburi descoperite în urma unor lucrări de cercetare ce au durat ani și ani de zile.

Și iată că momentul așteptat cu supremă emoție a venit; conductele revarsă în tancul de stocaj „Busteniari” — o navă de 30 000 tdw transformată în rezervor, primele cantități de țitei de cea mai bună calitate! „Aurul negru” al adîncurilor marine vine încet, dar sigur către suprafață.

După Gloria și Fortuna, o a treia platformă românească de foraj marin devine operațională în exploatarea hidrocarburilor și, odată cu aceasta, volumul zilnic de țitei și gaze asociate obținute de oamenii muncii de la Întreprinderea „Petromar” Constanța va crește cu 30 la sută față de perioada de început a acestui an, cînd același eveniment s-a consemnat la platforma Fortuna.

O a treia faclă arde, începînd din ziua de 15 iunie 1989, în largul Mării Negre, anunțînd parcă pînă departe o nouă izbîndă ro-

mânească. A fost aprinsă o stea cu numele Jupiter!

Iată sinteza unei informații de ultimă oră, transmisă în aceste zile de la țărîm mării. Dincolo de laconismul datelor prezentate mai sus se regăsește însă efortul statornic, de durată, investiția de inteligență tehnică și capacitatea profesională a industriei și specialiștilor noștri, și, nu în ultimă instanță, efortul de investiție materială depus de România pentru a se număra, azi, în rîndul primelor 10 state ale lumii care au luat pe cont propriu cercetarea, forarea și exploatarea zăcămintelor marine de hidrocarburi. Și aceasta, nu „dintr-un orgoliu de neînțeles” — cum încercau să prezinte unii sceptici din vest temerara întreprindere a României în domeniul forajului marin, ci din reale necesități prezente și de perspectivă, cuprinse într-o strategie lucidă și înțeleaptă asupra dezvoltării economiei noastre.

Era la mijloc și o tradiție a performanțelor românești în istoria petrolului. Nu se poate uita că România este prima țară pe care statisticile internaționale au notat-o, la 1858, ca producătoare de țitei; este o certitudine că cea dintîi conductă de gaz metan din Europa s-a aflat în perimetrul aceleiași țări; că primul oraș din lume ce a fost luminat cu petrol este tot unul românesc; că astăzi ne numărăm între primele țări din lume exportatoare de utilaj petrolier. Foarte recent chiar, mi-a fost dat să îl aud pe exponentul unei mari puteri în domeniu, recunoscînd cu fair play, în fața a mai multor repre-

zetanți al presei, că utilajele românești sînt mai bune de cît cele produse în țara sa!

Pe baza unei asemenea tradiții, a unei înregistrări materiale de excepție, sonderii de la Marea Neagră au reușit să depășească 4 000 metri în forajul subsolului marin, în căutarea „aurului negru” al adîncurilor și, iată, acesta a înțeles virtuos spre suprafață sub controlul ferm al specialiștilor de pe platforma cu nume de astru ceresc — Jupiter.

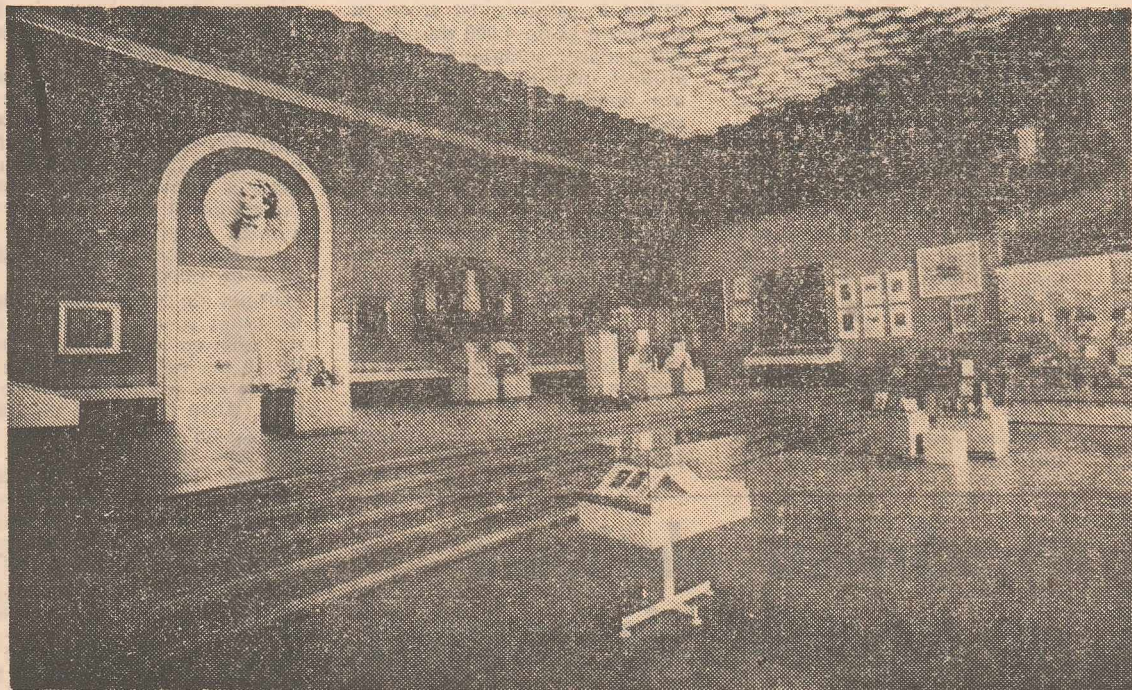
Satisfacția muncii împlinite este nemărginită — ne mărturisea deunăzi unul din tinerii specialiști de la Petromar, secretarul comitetului de partid, Corneliu Hincu. Ea se regăsește în cuvintele calde, pornite din inimă prin care acest destoinic colectiv își anunță izbînda, raportînd secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Cu cele mai profunde sentimente de dragoste, stimă și prețuire, comunistii, toți oamenii muncii de la Întreprinderea de foraj și exploatare a sondelor marine „Petromar” Constanța, cu înaltă mindrie patriotică vă raportează că în ziua de 15 iunie 1989 pe o nouă platformă marină cu tricolor la catarg a început extracția hidrocarburilor din platforma continentală românească a Mării Negre.”

Dedicăm noul succes mărețelor evenimente din viața politică și socială a poporului, Congresul al XIV-lea al partidului și cea de a 45-a aniversare a eliberării patriei, fiind acesta modul responsabil, revoluționar în care răspundem înflăcăratei dumneavoastră îndemnuri de a ne spori permanent contribuția la obținerea deplinei independențe energetice a patriei!”.

CONSTANTIN ISMAILEANU

„O, rămâi, rămâi la mine,
tu, cu viers duios de foc...”

„Expoziția de carte, documentară și de artă, dedicată centenarului Mihai Eminescu” de la Dalles

Al pământului românesc

Il vom căuta pe Eminescu prin puterile adevărului așezate de el în partea cea mai de sus a graiului românesc, în limpezimile adânci și legănate ale versului său cu care a îmbrățișat toate unghiurile de viață ale spațiului mioritic, ca nimeni înaintea lui, ca nimeni altul după el. Înainte de a aparține unui loc hărăzit ființei lui, Eminescu este al întregului pământ românesc, asupra căruia s-a aplecat cu fruntea lui de ginduri, l-a străbătut cu pașii, ca să-i descopere moștenirile lăsate generațiilor care și-au petrecut bătrâniile așa cum se cuvine; iar după truda tuturor căutărilor sale a mai trudit încă să dea lumii celei mari imaginea pământului său, cum nu e alta s-o întrecă, căci în ea se luminează rosturile dădătoare de seamă ale vieții românești, învirstate în prăguri ce deschid milenii.

Intorcându-se spre moștenirile noastre originale, Eminescu desmărginea pământul românesc în toate ale lui, ca să lase și el moștenirile lui pentru urmași, cele mai simple, dar și mai alese moșteniri, care începeau cu „riul cu ramul”, sub puterile căroră era învăluită existența de totdeauna a neamului românesc, de la ivirea lui în lume, până la ieșirea din ea. S-a născut într-un loc, numai pentru a fi al întregului pământ românesc, căci prin el s-a întărit sentimentul înrădăcinării care spunea că sintem aici deodată cu apele, cu frunza, cu munții, cu codrul și cu toate izvoarele ce curg pentru noi din începuturi, adică de cind lumea. Căci, scrie el: „Iar noi locului ne ținem / Cum am fost așa rămînem / Marea și cu riurile / Lumea cu pustiurile /

Luna și cu soarele / Codrul cu izvoarele”. În acest spațiu al autohtoniei găsește convergențe spirituale de durată și tilcurile unei lumi așezate în ale ei, puternic legată de tot ce-i stă în preajmă și-i alcătuiește identitatea etnică, cea mai statornică în timp, proprie popoarelor străvechi, sedentare. De aceea, și numai de aceea căuta Eminescu clasa „pozitivă” de pe întreg pământul românesc, și pe care o vedea atunci a fi poporul cel mare al țărânimii care a stat de veacuri neclintit lingă glie și a cultivat-o, iar în vremuri de încercare a apărut-o cu prețul vieții. Și poate tot de aceea, cu privirea deschisă asupra întregului pământ românesc, Eminescu își permitea să generalizeze, fără a greși, spunind că: „de cind este suflet de român pe fața pământului, românul a fost mindru de a fi român, și chiar atunci cind lumea îl privea cu dispreț, el își cînta doina, și în conștiința puterilor pe care le purta în sine, privea mindru împrejurul său”. Pretutindeni unde era suflare de român, pretutindeni, pe întreg pământul românesc, era și Eminescu, privind „mindru împrejurul său”, convins că el însuși este al întregului pământ românesc, pe care l-a înveșnicit în vers, cerind contemporanilor săi, dar și urmașilor: „S-o facem mare pe țărișoara noastră prin roadele muncii noastre și prin mărirea vredniciei noastre”. Era moștenirea cea mai de preț a celui ce cuprindea în creația sa întreg pământul românesc, cerind să nu se uite că toți cei care au ajuns aici au cerut „pământ și apă”, adică moștenirile noastre dintii.

VASILE VETIȘANU

„Expoziția de carte, documentară și de artă dedicată centenarului Mihai Eminescu” de la Dalles răspunde cu seriozitate și măreție unei nevoi culturale acumulate și precizate odată cu trecerea timpului, aceea de a putea vedea laolaltă, sub imperiul celei mai afectuoase curiozități, toate acele lucruri, tipăriți și înfăptuiri artistice din epocă și din veacul ce a urmat trecerii dintre vii a poetului. — urme și semne care s-au sacralizat din genul eminescian și, la rîndu-le, au slujit la sacralizarea memoriei sale. E cel mai complet documentar realizat vreodată de noi la comemorarea unui om de artă, dăruit egal unui public mare și unuia de cărturari, un grupaj inspirat, care s-a definit pe sine odată cu construcția expoziției propriu zise în săli. Ideea de bază a manifestării s-a adăugat cu fiecare zi, așa încît, în final, personalitatea operei evocate a orînduit piesele în săli altfel decît am fost deprinși. A rezultat un ansamblu original unde — spre exemplu — picturi contemporane s-au integrat în grupaje de tablouri clasice, iar pinze ale unor creaturi minori de la sfîrșitul veacului a XIX-lea au dobîndit o altă apreciere, aurindu-se de melancolia ver-

sului lui Mihai Eminescu. Geniul e ordonator.

Trebuie spus că, în principal, expoziția urmărește viața cărților. La Dalles avem o primă **Bibliotecă Eminescu** și e meritul Muzeului Literaturii Române de a fi alcătuit-o demonstrînd cum, printr-un efort editorial concertat, printr-un veritabil

Geniul ordonator

proces de valorificare a cuvîntului „ce rostește adevărul” opera s-a instituționalizat ca ființă din ființa noastră. E pasionant să descoperi cum totul devine istorie. Cărți după care ai învățat, care ți-au trecut prin mîini dimpreună cu atîtea altele, importante sau neînsemnate, îți apar aici marcate de destin, obiecte mărunte, al căror farmec și sens nu te-au reținut, se impun cugetului și se valorizează. E genul de manifestare care te sensibilizează la prezent prin mijlocirea unui

trecut devenit sensibil. Cînd vorbim de „universul” poeziei lui Eminescu nu sesizăm întotdeauna sfera de înțeles a termenului. Pentru că, din păcate, cuvîntul a fost întrebuitat cu abuz. Nu orice autor de versuri are și un univers. Întinderea lumii de interese culturale și simțire umană căreia îi zicem Eminescu are repere majore în spiritualitatea continentului. Acte, devenite istorice prin referire la viața poetului, probează condiția sa de cetățean al lumii. Cărțile sale întorc în atîtea limbi în care s-au tradus și răspîdit, învățătura ce i-au dat-o cărțile, școlile, limbile, culturile. În expoziție, pricepem cu înfiorare că imaginea pe care ne-am format-o despre ființele veacului trecut e controlată pînă la detaliu de simțirea eminesciană, de modul în care a trăit poetul timpul și lucrările lui. Privirea noastră, gîndul comportă un filtru Eminescu. Inteligența noastră e eminescianizată, percepția noastră cristalizează datele realului într-o anume formă.

Sculpturile, picturile, ilustrațiile selecționate pentru a în-

(Continuare în pag. 15)

TUDOR OCTAVIAN

Eveniment cultural

În librării, ca prima oară

În zilele cînd într-o unanimă, spontană și emoționantă alăturare sufletească românii omagiau pe cel care a dat țării nu numai un număr de poezii ce au urcat către tărîmurile perfecțiunii, unde au fost menite să strălucească de-a pururi, ci însuși sentimentul desăvîrșirii neumbrite de vreme, în zilele cînd se vădea încă o dată ce factor de unitate spirituală reprezintă opera ivită din cele mai dramatice răscoliri, îndoile și întrebări trăite vreodată de un suflet omenesc; în zilele cînd toți cei de aici medităm la pilda nepieritoare de smerenie, de lipsa oricărei trufii pe care ne-a dat-o un creator, de înțelegere a Poeziei nu ca o finalitate practică ci ca un neîncetat și mereu reinnoit urcuș către lumile adevărului ce nu cunoaște zăgazurile timpului și spațiului; în zilele cînd toți descopeream că universul ce ne este tuturor atît de cunoscut încît face parte din însăși ființa noastră, însoțindu-ne mereu și pretutindeni, ni se relevă într-o strălucitoare noutate încît pornim, încă o dată, fascinantă călătorie a existenței noastre în lumile plămuite de minlea unui geniu — în acele zile s-a împlinit o faptă de cultură așteptată, dorită, imperios necesară. În acele zile a fost tipărită în forma ei originară prima ediție a poeziilor lui Eminescu, apărută la cumpăna anilor 1883—1884, din inițiativa și sub îngrijirea nemșlocită a lui Titu Maiorescu. Rămăsă pe drept cuvînt în istoria cărții românești ediția Maiorescu, această carte pe care Editura Academiei o aduce publicului de astăzi așa cum au văzut-o și au citit-o cei ce au trăit, acum un secol, așa cum a văzut-o Eminescu. Pentru că poetul, poetul de geniu care a fost Eminescu, nu se gîndise pînă la treizeci și trei de ani că versurile sale, cu atîta chin smulse din sufletul său, ar putea fi strînse între copertile unui volum.

Cînd în vara anului 1883 primea din partea lui Iosif Vulcan primul onorar din viața lui de poet care avea să se încheie atunci în liniile ei esențiale în scrie celebra scrisoare care atestă conștiința stăruinței de dureroasă inferioritate a poetului: „În România domnește demagogia și în politică și în literatură precum omul onest rămîne aci necunoscut în viața publică, astfel talentul adevărat e îngecat de buruiana rea a mediocrităților, a acelei școale care crede a putea înlocui talentul prin impertinență și prin admirație reciprocă”.

Această conștiință acută a dramaticii situații a valorii în societatea de atunci, această perspectivă de o luciditate cutremurătoare asupra căilor care creau notorietăți și glorii (cît au fost de efemere timpul avea să confirme cu prisosință) nu a contribuit oare la acel superb dezinteres al poetului pentru stringerea în volum a operei sale? Pentru a afla nenumărate explicații, fiecare în parte și toate laolaltă contribuind nu la stabilirea unui adevăr imposibil de reconstituit astăzi ci la validarea integrală a adevărului rostit cu atîta limpezime și conciziune de Titu Maiorescu în ceea ce Perpesicius numea „istorica prefată” a ediției din 1883 ce revede astăzi lumina tiparului: „Publicarea se face în lipsa poetului din țară. El a fost totdeauna prea impersonal și prea nepăsător de soarta lucrărilor sale, pentru a fi putut fi înduplecat să se îngrijească însuși de o asemenea culegere, cu toată strălucinta amicilor săi literari. (...) Dacă totuși am publicat și aceste poezii, împreună cu celelalte, așa cum se găsesc, am făcut-o dintr-un simțămînt de datorie literară. Trebuiau să devie mai ușor accesibile pentru iubitorii de literatură noastră toate scrierile poetice, chiar și cele începătoare, ale unui autor care a fost înzestrat cu darul de a intra adinca sa simțire și cele mai înalte gînduri într-o frumusețe de forme, subț al cărei farmec limba română pure a primi o nouă viață”.

Este rostit aici un adevăr esențial ce se refuză oricărui comentariu, oricărui interpretări. Adevărul asupra omului și operei sale pe care tot Titu Maiorescu avea să-l întregască într-o scrisoare din 6/18 decembrie 1883 cînd îi comunica surorii sale stare corecturilor („am corectat zilnic cite 4 coli, două din Eminescu...”) afirmînd și cu prilejul acesta credința sa: „Poeziile, așa cum sunt orînduite, sunt cele mai strălucite din cite s-au scris vreodată în românește și unele chiar în alte limbi”.

Și această comoară a limbii și a gîndirii românești s-a tipărit atunci de editura librăriei Sococ și Teclu, aflată în strada Berzei, în 1000 de exemplare, din care, așa cum Titu Maiorescu îi spunea lui Mihai Eminescu într-o emoționantă scrisoare, „în aceste 7 săptămîni de la aparițiunea lui s-au vîndut 700 de exemplare; o mie este toată ediția și de pe acum trebuie să te gîndești la ediția doua, care va fi reclamată pe la toamnă”.

Ediția Maiorescu a fost aceea care a relevat publicului dimensiunea geniului eminescian, ediția Maiorescu a fost aceea care a creat o stare de spirit cum nu mai fusese alta în literatură română, ediția Maiorescu constituie un act de crucială importanță din istoria cărții românești.

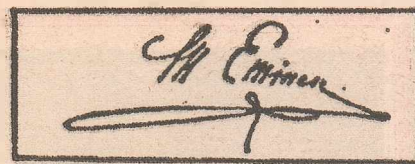
O avem acum în față, o citim și o privim. E un document al epocii din toate punctele de vedere, mergînd de la frontispiciul și vignetele care îi ornează paginile pînă la ortografia specifică vremii. E documentul nepieritor al unui devotament față de Eminescu, față de cultura românească a celui care a avut ideea de geniu pe care a materializat-o cu smerenia spiritelor superioare pînă la ultimele amănunte: Titu Maiorescu. E documentul care ne vorbește mai elocvent decît orice interpretare despre atitudinea lui Eminescu față de opera sa. E documentul care ne face să-l înțelegem pe Eminescu în lumea lui, în timpul lui.

E darul pe care l-am primit acum, cînd am cîntit o sută de ani de cînd Poetul nu mai e printre noi și pentru care se cuvin să mulțumim tuturor celor ce au aseruit că el să capete viață Editura Academiei, Combinatul Poligrafic „Casa Științei”, îngrijitorul de ediție, strălucitul eminescolog Petru Creția, redactorul de carte Georgeta Mitran, tehnoredactorul Aurel Budni. Fiecare în parte, cei numiți și cei nenumiți, instituții și oameni și-au cîștigat dreptul la recunoștința noastră.

Fie ca această inițiativă să constituie doar începutul retipăririi tuturor edițiilor care au marcat un moment în înțelegere și propagarea operei nemuritoare a nemuritorului Eminescu.

VALERIU RĂPEANU

„Vreme trece, vreme vine“

Patria omagiază poetul

● Ateneul român a găzduit Simpozionul omagial consacrat centenarului Mihai Eminescu, la care au luat parte oameni de vîrstă și profesii diferite, din Capitală și din întreaga țară, invitați de seamă de peste hotare, omagînd creația și viața lui Mihai Eminescu, la un secol de la trecerea sa în eternitate. ● În luările de cuvînt, tovarăsa Suzana Gădea, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor, Dumitru Ghișe, președintele Academiei de Științe Sociale și Politice, Ion Dodu Bălan, prof. univ. la Universitatea București, Constantin Ciopraga, prof. univ. la Universitatea „Al. I. Cuza” — Iași, prof. univ. Eugen Todoran, de la Universitatea din Timișoara, Hajdu Győző, redactor-șef al revistei „Igaz Szó” din Tg. Mureș, poetul Cezar Baltag au făcut referire la bogăția de idei și semnificații deosebite ale Mesajului adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, cu prilejul Simpozionului omagial închinat celui mai mare poet al românilor, „omagiind astăzi opera luminoasă a lui Mihai Eminescu”. ● Cu prilejul centenarului Mihai Eminescu, din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu, joi, 15 iunie 1989, a fost depusă o coroană de flori la mormîntul poetului de la cimitirul Belu din Capitală. Au mai fost depuse coroane de flori din partea Comitetului Central al P.C.R., Consiliului de Stat și Guvernului R.S.R., Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, Uniunii Scriitorilor, Consiliului Central al U.G.S.R., Comitetului Central al U.T.C. și Consiliului U.A.S.C.R., Consiliului Național al Organizației Pionierilor, Uniunii Artiștilor Plastici și Asociației Oamenilor de Artă din Instituțiile Teatrale și Muzicale. ● Au depus, de asemenea, flori invitați de peste hotare, care au participat la manifestările prilejuate de omagierea celui care „și-a înmuat condeiul de-a dreptul din luceafăr”. ● Pe scena Ateneului român a avut loc un spectacol literar-muzical care a constituit un nou și vibrant omagiu adus Luceafărului poeziei românești. ● „Expoziția documentară de carte și artă plastică” deschisă în sălile Dalles conține o „recapitulare” a edițiilor eminesciene și a principalelor exegeze, precum și remarcabile și pilduitoare pagini de manuscrise. ● La Academia Republicii Socialiste România a avut loc sesiunea științifică „Mihai Eminescu — poet național și universal”. Lucrările sesiunii, deschise de acad. Radu Voinea, președintele al Academiei, care a relevat în cuvîntul său locul unic pe care îl ocupă creația eminesciană în literatura noastră, au continuat cu următoarele comunicări: prof. univ. Zoe Dumitrescu-Busulenga — „Dimensiunea universală a creației eminesciene”, acad. Ștefan Pascu — „Eminescu și istoria”, acad. Ion Coteanu — „Eminescu — creator și înnoitor al limbajului poetic românesc”, prof. univ. Mihai Drăgănescu — „Coordonatele științifice ale gândirii eminesciene”, prof. univ. Alexandru Boboc — „Eminescu și filozofia modernă”, și prof. univ. Ion Dodu Bălan — „Universul creației eminesciene”. ● La Biblioteca Academiei R.S.R. s-a deschis o expoziție omagială Mihai Eminescu. Din patrimoniul instituției organizatoare sînt prezentate manuscrise ale poetului, ediții ale operei, fotografiile care ni-l revelează pe acela care reprezintă „manifestarea directă cea mai înaltă a sufletului poporului românesc”. ● Muzeul Literaturii Române, în colaborare cu Uniunea Scriitorilor, a organizat „Rotonda 13 — omagială”: Mihai Eminescu — sinteză a spiritualității românești. Au participat: prof. dr. Valeriu Filimon, conf. univ. dr. Ion Sășteanu, compozitorul și muzicologul George Șbărcă, criticul și istoricul literar George Tănăsescu, cercetător științific Dimitrie Vatamaniuc. Actorul Silviu Stănculescu a susținut un micorecital din lirica eminesciană. ● Aceiași instituție de cultură a organizat simpozionul Mihai Eminescu în circuitul valorilor universale, la care au participat prof. univ. dr. doc. Romul Munteanu, dr. George Anca, dr. Andrei Bontas, lect. dr. Andrei Ionescu, prof. univ. dr. Gh. Mihăilă, Gherasim Pinteș, Micaela Slăvescu, Grigore Tănăsescu și actorul Vistrian Roman. La buna reușită a acestor acțiuni desfășurate înaintea, în timpul și după centenarul Eminescu, și-au adus contribuția: Radu Bagdasar, Aurel Ciulei, Violeta Barbu, Ioana Cristea, Flavius Sabău, Ileana Ene, Rodica Ștefănescu, Mariana Micu, Lucia Prisăcaru, Octavian Mihăilescu. ● Ediția (Continuare în pag. 14)

DORIN SĂLĂJAN

Puține sînt informațiile privitoare la viața și modul general de existență a unui scriitor care să nu aibă însemnătate pentru istoria literară și, mai ales, pentru înțelegerea personalității lui umane. În creația literară detaliile din viața cotidiană sînt sublimite sau capătă un mare grad de generalitate, evident în concepția sa despre existență și societate.

Pentru biografia unui mare artist informațiile din existența obișnuită a omului sînt ca niște focuri concentrice, menite să lumineze un destin, așa cum acesta s-a făcut pe parcursul unei vieți mai mult sau mai puțin zbuciumată. Ideea că opera spune totul despre creatorul ei ni se pare exagerată. Și cum nici opera nu iese din neant, lumina ei din unghiul de vedere al unei vieți trăite, al unei biografii asumate, ni se pare absolut firească. Nu este vorba de vechile explicații mecaniciste de tip causal. Dar cum între creație și operă există un flux continuu de comunicare, stimulii care pot explica mai bine acest flux se cuvine să fie detectați în primul rînd pentru înțelegerea personalității umane a artistului, pentru relevarea rolului concret pe care l-a jucat în viața culturală a unei epoci.

Punerea autorului în paranteză și centrarea exclusivă a atenției doar asupra operei reprezintă o tendință în curs de perimare. Nou ni se pare doar faptul că autorul a revenit în spațiul de lumină al istoriei literare prin trăsături caracterologice din ce în ce mai relevante. Este vorba de un întreg complex de factori care vin din psihobiografie.

Erosul, maladiile, teama față de moarte, neliniștea în fața unei existențe incerte se inscriu în primul rînd în eul empiric al scriitorului. Ocupațiile obișnuite cu toate satisfacțiile sau neplăcerile ce le pot genera, intră în același spațiu psihic al memoriei empirice. Dar poate eul poetic să rămînă străin de toate acestea? Credem că nu! Dovada o fac în primul rînd acele amintiri din copilărie și adolescență, care, gravate în straturile adînci ale vieții psihice, urcă mai tîrziu spre suprafață sub forma unor metafore obsedante, simboluri, rețele lexicale cu mare frecvență etc.

Să fi fost oare cu Mihai Eminescu altfel? Nu este cu puțință! Mecanismele psihice nu cunosc asemenea cazuri de excepție. De aceea întrebarea privitoare la personalitatea poetului s-a făcut întotdeauna prin mai multe canale informaționale.

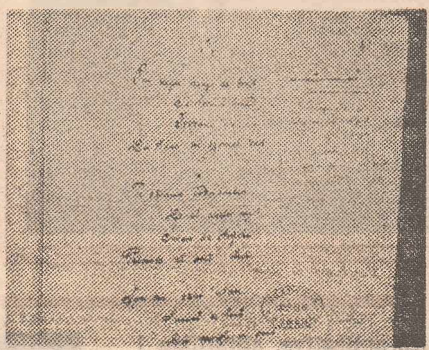
Elev la Cernăuți, călător prin țară, gazetar și bibliotecar la Iași, revizor școlar cu o activitate uluitoare, eșuat rînd pe rînd în aceste slujbe, student la Viena și Berlin, lector profund de filozofie, jurnalist cu perspective universitare, gazetar la Timpul, polemist intransigent, apărător politic și lucid al unor mari cauze naționale, Mihai Eminescu are deci o biografie încercată, uneori de-a dreptul spectaculară. Puse în paranteză, toate aceste moduri de-a fi cu ample rezonanțe în cultură, l-ar văduvi pe om de acele idei-forță la care s-au școlit atîtea generații. Fără îndoială că mai presus de toate rămîne poetul. Dar ideile sale despre școală, educație, stat, sisteme de guvernare, teatru, economie, filozofie etc. n-ar fi putut căpăta o pregnanță atît de mare dacă nu s-ar fi cristalizat în lupta aspră a polemicienilor deschise.

Eul poetului nu este niciodată un altul, indiferent de domeniile în care îl deceleăm prezența. Nevoile studentului sărac de la Viena, preocupările obsedante pentru starea fraților, teama reticentă față de tată, iubirea pasionată, agitată, agresivă, melancolică, absolută, ideatică, infernul presei, nesiguranta materială plină de neliniște, toate acestea au fost adînc gravate în conștiința poetului. Mărturiile sale sînt și ele numeroase și elocvente. Dintre toate acestea, dincoace de poezie, ni se pare că stă corespondența, stratul de emisie personalizat, intimă, corespondența vorbitoare pe atîtea tonuri, de la pura informare, starea de haz trist sau de-a dreptul vesel, izbucnirile de minie, revoltă, dragoste, cumulate cu spaima omului trecut, parcă, prin toate cercurile infernului. Corespondența reprezintă astfel un strat documentar profund, o zonă

multiplă de emanație care luminează personalitatea lui M. Eminescu pe o diagramă de conștiință extensivă.

Intr-o viață scurtă, cum a fost aceea a lui M. Eminescu, nu sînt foarte multe evenimente capabile să producă o zvîcnire a conștiinței pozitive. Cînd poetul trimisese o epistolă revistei Familia (1869—1870) era încă departe de consacrare. Mărturisirea lui vine însă dintr-o profundă stare de demnitate. „Nu sînt scriitor de meserie, — n-o zicu asta pentru că să ve facu atenți asupra acestor rînduri, ci ve dau a înțelege numai că nesciindu încă pînă acum prin jurnale, nu mi amu putut netezi simțămîntul sub vorbe linse și lucii. D-o flegmă rară, me mulțumiam de a ride de lume, cîndu așa fi avu tot dreptul d-a mă infuria pe ea, înse cînd veninul si-atinge marginile atunci esundă câte puțină câteva picături”. (I.E. Torouțiu. Studii și documente literare, vol. IV. 1933, p. 78).

Semnate Eminescu

Arătînd că teatrul românesc nu poate fi alcătuit din scrieri străine, ci din cugetul național, poetul deschide de la început drumul unui program apărut cu consecvență pe tot parcursul vieții sale.

Dacă M. Eminescu era un spirit de avangardă în cultura română, faptul acesta nu rezultă din tendințe demolatoare. El intră în viața noastră culturală ca un luminător romantic, îndrăgostit de tradiție, de istorie, de faptele glorioase ale voievozilor. De aceea, nu e nimic de mirare că studentul de la Viena semnează acea faimoasă chemare la Serbarea de la Putna (1870). „Lumea civilizată caută astăzi cu așteptare la poporul român. Să demonstrem lumii, că genul nostru viează, să-i arătăm, că națiunea noastră înțelege misiunea sa în momentul cînd știe să prețuiască și să glorifice faptele marilor săi bărbați”. (op. cit., p. 79).

Cum este și firesc, corespondența scriitorului trece de la un subiect la altul în funcție de nevoile sale, ca și de explicațiile ce le dădea celor ce l-au sprijinit la studii. Tatălui său poetul îi scrie cu respect și reticență. Nevoile îl împing uneori să insiste, altcînd îl duc spre explicații mai aspre, care arată lipsa de înțelegere a căminarului pentru fiii săi.

Ne este greu să ne imaginăm un poet romantic în ipostaza de revizor școlar. Și totuși, Eminescu a cîntărebat satele, a asistat la lecții și examene, a verificat cărți de metodică, i-a susținut pe cei buni și nu a ezitat nici o clipă să pună în lumină marile lipsuri din școlile de odinioară. Intr-un raport al său din 1875 citim următoarele. „Mai pretutîndeni am constatat, cu părere de rău, că administrația comunală e neîngrijitoare față cu școalele, că reparațiile localurilor sau nu le face la vreme, sau defel, că lefiele învățătorilor (de la comună) se plătesc la trîlunie, că lemnele prevăzute pentru școale se dau prea tîrziu, că amendele celor avertizați nu se execută, că frecvența din cauza aceasta e mică”.

Iubirea de frumos La izvoare

Din această lume a maramureșenilor poetul își poate viețui plener vocația sa, acești oameni îl pot încununa pe poet cu dubla cunună ce o poartă în neam Andrei Mureșanul, poetul simbol de origine maramureșean. — „preot

deșteptării noastre, semnelor vremii profet”.

Este aici țara voievozilor, a unor oameni liberi ce n-au dus trena nîmănu prin istorie, de aici se trage cea mai înaltă înfrîșinare domnească a trecutului

lui nostru mărș, Ștefan cel Mare. aici este leagănul lîmbii române sacre, de aici au pornit cele dintîi traduceri ale scripturilor, aici s-a întemeiat graiul sfînt al poporului român de pretutîndeni.

(M. Eminescu, Opere, vol. XVI, 1989 p. 137).

Pînă și activitatea de revizor a lui M. Eminescu lasă să se observe faptul că așa-zisele fobii ale poetului față de străinii care locuiau în țara noastră au fost mult exagerate. Intr-un alt raport al scriitorului citim: „Cît privește școala privată izraelito-română, înființată abia de 7 luni și avînd numai clasa I-a în două diviziuni, ea merge foarte bine. Progresele elevilor în gramatica limbii române și a celei germane, în citirea curentă, în aritmetică mi-au dovedit deosebita sirguință a învățătorilor acestor școli”. (op. cit., p. 169).

Dar acesta nu este singurul caz rezultat din corespondența scriitorului care să demonstreze prețuirea valorilor și a oamenilor, în afara oricăror discriminări naționale. Cînd M. Eminescu l-a recomandat pe tînarul student Rubinstein de la Conservatorul din Viena atenției unor autorități a găsit cuvinte de maxim elogiu: „cum am spus, veți putea cerca pe cale privată demonul care trăiește în acest om, după părerea mea un demon viguros, și armonie mai cu seamă” (op. cit., p. 44—45).

Făptură cu antenele deschise spre întreaga umanitate, cărturar aplecat să cunoască istoria și gîndirea lumii, M. Eminescu trăia într-un fel de pendulare permanentă între exterior și interior. Și dacă marelui liant între lumea reveriei și lumea practică rămînea reveria, poetul nu ezita să-și facă autoscopie în modul cel mai riguros, scrisorile fiind și pe acest plan o dovadă elocventă. Cînd începuse cu T. Maiorescu corespondența privitoare la o docență și toate cele necesare pentru predarea unor cursuri de filozofie, M. Eminescu și-a făcut un examen de conștiință de mare rigoare. Setea sa de absolut rezultă și din dorința de amplă cunoaștere a istoriei gîndirii. Mărturisirea făcută lui T. Maiorescu arată și ea o mare probitate intelectuală: „Încă ceva. Kant mi-a căzut în mină relativ tîrziu. Schopenhauer de asemenea. Ce-i drept, îmi sînt familiari, însă renașterea intuitivă a gîndirii lor în mintea mea, cu mirosul specific de pămînt al propriului meu suflet, nu s-a desăvîrșit încă...” (op. cit., p. 48). Scrișoarea lui M. Eminescu se transformă într-o mică prelegere de istorie a filozofiei și, totodată, într-o complexă apreciere critică a felului cum era organizat învățămîntul filozofic la Universitatea din Viena.

Pe de altă parte, poetul sensibil și îndrăgostit de femeia ideală, convertită în cele din urmă într-un arhetip feminin, într-o idee, a simțit profund chemarea erosului în toate etapele vieții sale. Fără îndoială că între modelul abstract și realitate diferențele erau extrem de mari. Tot atît de profunde au fost și decepțiile sale, relevate de numeroase poezii, prezente într-o manieră directă și în scrisori. Florul dragostei subite față de Veronica Micle, văzută în loja unui teatru din Viena, meandrele stranii ale sentimentelor sale barate de atîtea obstacole practice, proiectele de căsătorie discutate cu familia Slavici se topeau toate într-un mare eșec. Scrișoarea sa din 1882 este un adevărat strigăt de durere, o recunoaștere tragică a unor condiții ce nu-i permitau existența-pereche atît de mult rivnită. „Bolnav, neavînd nici o poziție socială sigură, prin care să-ți pot pregăti un trai modest și poate fericit alături de mine, sîrac precum știi că sînt și avînd pururea grija zilei de mîni, tu crezi că eu pot fi atît de nelegiuit să pot veni lîngă tine și să nu vreau să vin”. (I.E. Torouțiu, vol. V, p. 147). Și ca o întîmpinare generoasă în vederea unui alt destin al femeii iubite, M. Eminescu adaugă: „Dacă crezi că un alt mod de viață ar fi mai bun pentru tine, dacă în sfîrșit mă poți uita, uită-mă. Eu din parte-mi te asigur de un lucru, eu nu te voi uita niciodată.” (id. ibid.).

Poetul care alături de Creangă și Caragiale a conferit literaturii române cel mai autentic certificat de universalitate, s-a stîns în mod tragic. Scrisorile sale explică un destin și luminează o mare personalitate. Poeziile conferă creației sale literare o prezență eternă.

ROMUL MUNTEANU

Spre Maramureș va porni tînarul de geniu să-l trezească la viața sa înaltă din trecut, de aici Eminescu va strînge poezia populară cea mai bine plăcută inimii sale, aici voia să întemeieze o universitate populară, să conferențeze din sat în sat, să bată clopotul deșteptării din poartă-n poartă.

Eminescu este cel dintîi ce ne cheamă în Maramureș, în acest sat primordial al lumii, cum îl numesc astăzi japonezii, spre care ne îndreptăm și vom veni mereu generație după generație acolo, la izvoarele Logosului întrupat și în istoria noastră.

IOAN ALEXANDRU

Gîndul că din Maramureș ne tragem, că acolo ne este originea, că de acolo cură izvorul, gînd reluat și întărit pe documente de marii istorici de mai tîrziu, tot de la Eminescu ne-a rămas.

El, genialul tînr, în anii de studii la Viena și Berlin, va avea revelația tînului primordial matcă de unde ne-am rîspîndit în vremi imemorabile, spre care ne întorcem mereu în vatra mamei, iar acest tînr este în inima lui Eminescu Maramureșul.

Romanticii toți își căutau urheimul, patria primordială și în această călătorie Hölderlin va porni cu Hyperionul său în Ela-

**Salut vo
și
recunosc
partidul
ocrotite
părinte**

Anul acesta, când se împlinesc 40 de ani de la trecerea organizației de pionieri din țara noastră, Ziua Pionierilor se marchează sub semnul a două mari evenimente în viața poporului român — a 45-a aniversare a eliberării și Congresul al XIV-lea al partidului, momente de referință în realizarea unui bilanț de mărețe împliniri și, deopotrivă, de trasare a unui cuceritor program de înaltare a României pe noi culmi de progres și civilizație socialistă și comunistă. În toate deceniile de construcție socialistă, dar mai ales în perioada de după Congresul al IX-lea al partidului, grandoarea succesele obținute prin munca eroică a întregului popor s-au răsfrit nemijlocit și asupra condițiilor de viață și educație ale copiilor, ale pionierilor și șoimilor patriei. De aceea, și cu prilejul sărbătorilor al Zilei Pionierilor copiii țării își îndreaptă gândurile de dragoste și recunoștință spre conducătorul partidului și țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, spre tovarășa Elena Ceaușescu, pentru părintească grijă cu care îi înconjoară zi de zi. Această grijă a fost ridicată la noi la rangul de politică de stat, fiind vorba de însuși viitorul națiunii române. „Este necesar să educăm tineretul și copiii patriei noastre — spunea conducătorul partidului și statului — în spiritul celor mai înaintate concepții revoluționare și cuceriri ale științei. Să înțelegem că aceasta constituie o obligație a întregului partid, a întregului popor. Tineretul, copiii reprezintă viitorul de aur al patriei noastre și trebuie să facem totul pentru a forma o tânăra generație cu înalte cunoștințe revoluționare, cu o înaltă cultură“.

În spiritul acestei concepții, a preocupării și grijii permanente pentru tânăra generație a țării, pionierii se bucură de minunate condiții de învățare, de instruire și formare multilaterală, având asigurată de la an la an o tot mai modernă bază materială a școlii, dotată cu cele mai noi mijloace de instruire. În anul școlar 1988—1989 au fost cuprinși în învățământ 5,7 milioane elevi, studenți și preșcolari, adică 24,7 la sută din întreaga populație a țării. La dispoziția pionierilor, a tinerilor stau 28 460 de unități de învățământ de toate gradele, în care sute de mii de învățători, profesori, instructori și îndrumători le asigură o temeinică pregătire, în lumina celor mai de seamă cuceriri ale cunoașterii umane, pentru a putea să se integreze, la nivelul de exigență cerut, în procesul de ridicare continuă, calitativă și de competitivitate, a economiei, a întregii noastre activități sociale și culturale.

În pas cu școala, organizațiile de pionieri contribuie cu mijloace proprii la cultivarea înclinației copiilor spre aflarea și însușirea noului din știință și cultură, din alte domenii, sprijinindu-i să aprofundeze prin cercetare și cunoaștere directă cele învățate la școală. În acest scop, au fost create numeroase case ale pionierilor și șoimilor patriei. După cum este cunoscut, în 1986 copiii lor le-a fost încredințat Palatul Pionierilor și Șoimilor Patriei din București, ridicat ca o expresie a dragostei și grijii permanente a conducătorului partidului și statului, a tovarășei Elena Ceaușescu, față de copii. În școli și în casele pionierilor și șoimilor patriei

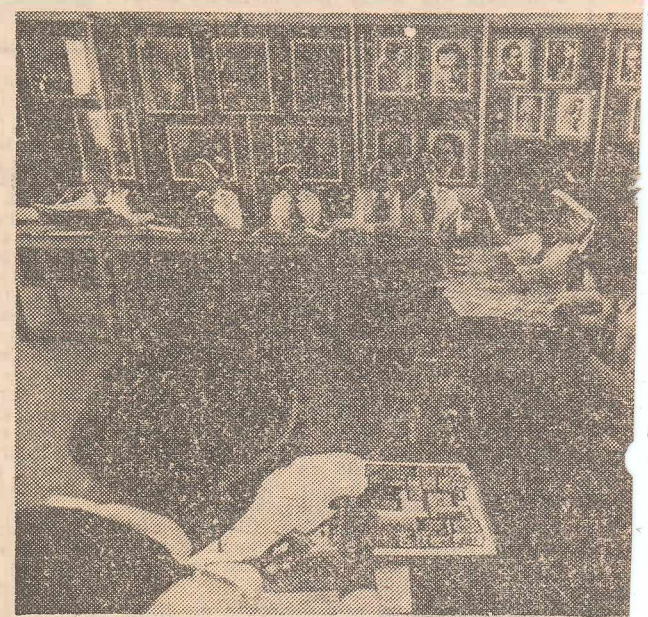
există 107 614 cercuri tehnico-aplicative, științifice și pe obiecte de învățământ, în care sînt cuprinși peste 2 400 000 de copii. O imagine semnificativă pentru dotarea tehnică o dau cercurile de informatică, la care în anul de învățământ 1988—1989 au participat 20 000 de pionieri și școlari: aceste cercuri dispun de 600 de calculatoare electronice și de 100 de monitoare color. Remarcabilă este și participarea pionierilor și școlarilor la diferitele manifestări din cadrul Festivalului național „Cîntarea României“. La ediția trecută, în etapa de masă au participat 2,8 milioane de pionieri și școlari, cuprinși în 118 000 de formații, cercuri cultural-artistice și cînacluri de creație. Toate aceste activități aduc o contribuție substanțială la educarea și formarea multilaterală a copiilor și tinerilor, la cultivarea în rîndurile pionierilor și școlarilor a dragostei față de muncă, față de cercetarea și creația tehnico-științifică, la dezvoltarea aptitudinilor în domeniile artei și culturii, pentru împlinirea lor spirituală și integrarea lor activă în opera de înflorire a României.

Se cuvine, de asemenea, subliniată, atenția deosebită acordată sănătății și dezvoltării viguroase a copiilor. În acest sector lucrează 7 000 de medici de pediatrie și de medicină generală pentru copii, peste 25 000 de cadre sanitare medii. Pentru practicarea sportului, a mișcării în aer liber, componentă importantă a menținerii stării de sănătate, pionierii și școlarii au la dispoziție numeroase bazine de înot, peste 7 500 de baze sportive simple și complexe și 3 856 de săli de sport, care permit practicarea unui mare număr de discipline sportive. În cele 7 520 de asociații sportive școlare constituite la nivelul unităților de învățământ sînt antrenate 2 934 000 de pionieri și școlari, iar în cadrul activității tineretului de pregătire pentru apărarea patriei participă 1 537 300 de copii. În cele peste 300 de tabere și colonii școlare, minunate locuri de odihnă și recreere amenajate în cele mai pitorești regiuni din țară, își petrec anual vacanța un important număr de pionieri și școlari.

Remarcînd condițiile pe care le au la dispoziție, tovarășul Nicolae Ceaușescu adresa copiilor țării un fierbinte îndemn: „Folosiți aceste minunate condiții pentru a învăța, a învăța și iar a învăța, pentru a fi cit mai folositori țării, avînd permanent în față înaltul exemplu al clasei noastre muncitoare, al țărânimii și intelectualității, care, într-o strînsă unitate, sub conducerea partidului, înfăptuiesc neabătut hotărîrile Congresului al XIII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului privind dezvoltarea economico-socială a țării, ridicarea ei pe culmi tot mai înalte de civilizație și progres“.

De Ziua Pionierilor 1989, însufleții de exemplul conducătorului partidului și țării, de îndemnul lor ce le-au fost adresate, pionierii, școlarii, toți copiii țării se angajează să se pregătească temeinic, pentru a se forma la școala celor mai înalte exigențe ale muncii, ca specialiști cu înalte performanțe profesionale, cu o concepție înaintată despre lume și viață, făuritori de nădejde ai României de mâine.

IOAN D. GOIA ■

La Palatul pionierilor, cînaclul literar poartă chiar numele național, Mihai Eminescu

A învăța, la timp

Îi urmărim adesea pe stradă și ne bucurăm cînd îi vedem ce frumos își poartă cravata roșie cu tricolor. Îi vedem în parcuri, îngrijind florile. Îi vedem la spectacole, recitînd ori cîntînd. Îi înțilnim pe munte, luîndu-l pieptș cu rucsacurile în spate sau la mare lăsîndu-se în voia valurilor. Dar măsura felului lor de a fi o aflîm în școală.

Aici este templul lor, locul în care sînt cei mai puternici, unde copilăria și lumea poveștilor cu Feți-Frumoși și Ilene Cosînzene cedează locul tainelor ce trebuie desluite prin formule exacte, iar cuburile colorate sînt înlocuite cu aparate și retorte care s-au obișnuit să se supună și să se destăinuie minții agere a pionierilor.

Climatul din Școala generală nr. 204, din sectorul 6 al Capitalei, este același ca în

orice școală din România. Învățămîntul deschis permanent spre este hotărîtor în formarea caracterelor oamenilor ne, în pregătirea lor plexă. De adăugat e faptul că elevii aceste și-au depășit, în anul trecut, toți colegii din te școli din București, tivalul național „C României“, în realizarea nului economic și în resul notelor bune. Rolul important l-a organizația de pionieri ganizație puternică la noastră, care ne tă permanent pe n fesorii, prin propu inițiativele sale, n vinge tovarășa pr Ivonne Horomnea. Ea ar fi multe, dar toate au dus spre locul semnificînd în cele d că a fi pionier este

Sînt întîmpinată fără discriminare de vîrstă. „Bună dimineața, prietene! Bun sosit la Palatul Pionierilor și Șoimilor Patriei! Pășește cu încredere... Poți conta pe acest uriaș ghid electronic. Este primul tău sfătuitor, el afișează numele diferitelor activități, arată orarul și îți indică locul unde vrei să mergi. Îți mai spun un secret. Privește-l bine și nu uita că este creația pionierilor de la atelierele tehnice...”

Sînt în marele și elegantul hol de la parterul Palatului. Afișajul electronic m-a primit și pe mine, deosebit de călduros. Sute de copii intră la ore, la repetiții, la antrenamente. Unde să devin „cursantă” pe această planetă a copilăriei, care ocupă o suprafața construită de 20 000 m² și este populată, deodată, de 4 000 de copii? Cine e de-al casei știe totul. Eu trebuie să mă descurc singură.

„Copiii soarelui”, tapiseria Corneliu Ionescu, îmbracă fastuos un perete cît un apartament uriaș. Încotro? La unul din cele 15 cabinete pentru educația patriotică-revoluționară a copiilor? La unul din cele 25 de ateliere dotate cu calculatoare din ultima generație, cu echipamente T.V. cu circuit închis? La unul din cele 22 de cabinete și studii în care creația este căutată de toți și găsită de unii? La sala de spectacole cu 800 de locuri, rezervată marilor festivități? La o altă sală, mai mică, numai a teatrului de păpuși? La amfiteatrul sau la complexul expozițional care se întinde, nici mai mult nici mai puțin, decît pe 700 m²? Să urc în turn, la Observatorul astronomic unde noaptea e... albă, studiindu-se cerul din cupola mobilă, cu un diametru de 5 m și un telescop cu o putere măritoare de 375 de ori? La biblioteca cu peste 10 000 de volume?

Am reușit să vă transmit neliniștea nehotărîrii mele în fața atîtor chemări ispititoare? Remarc un pionier, care se ține după mine ca o umbră. Observă, scrie, șterge, adaugă ceva într-un blocnot. Face cam ce fac eu. Încerc o întrebare.

— Cu ce te ocupi?
— Sînt elev și mă pregătesc să devin ziarist și foto-reporter.

— Colegi, dar!
Pustiul roșește și mă tem că aici se va opri discuția noastră. Are stofă de profesionist veritabil pentru că revine cu aplomb.

— Poftiți și pe la subredacția noastră de presă, radio și TV! Învățăm să fim ca dumneavoastră. Pregătesc un articol pentru „Semaforul”, gazeta Palatului. Acum sînt în documentare.

Mă așteptam să întîlnesc

orice pe planeta copilăriei dar să reintru imediat în lumea presei, din care am plecat abia de un ceas?!? Fac cunoștință cu Octavian Niță, elev în clasa a VI-a B la Școala nr. 97. Nu se lasă rugat și mă pune în temă.

— În primul an am învățat cum se face un reportaj, acum îl fac.

— Nu vrei să mă ajuți?

— Ei, nu chiar așa pretențios, ca pentru Flacăra. Dumneavoastră ce vreți să povestiți despre noi?

— Totul!

— Îmi pare rău dar n-am timp, trebuie să scriu un foileton despre colegii care se uită prea mult la televizor și nu învață.

— Ai o idee deosebită?

— Televizoarele mele vorbesc ca oamenii și-i ceartă pe copii care nu-și fac lecțiile.

— Grozav! Îmi pare rău că nu e ideea mea.

— V-o dau!

pe cîțiva dintre cei mai talentați: Cosmina Vasilache, Oana Holban, Andreea Cotorceanu, Laura Colceag.

La „Energetică”, esența eforturilor copiilor este la vedere, într-un afiș limpede pentru oricine: „Tot ce se poate — refolosim”.

Am nimerit într-o zi mare pentru pionierii Bogdan Roșoga, Cristian Benea, Corina Bănică și inginerii Silvia Pisciă, Ioan Mateescu. Ei au primit certificatul de inventatori pentru frigiderul cu funcțiune mixtă. Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci le comunică: Întreprinderea de frigidere Găești a preluat executarea ideii lor. Transcriu ce mi-au spus autorii.

— Carcasa este ca la orice frigider. Iarna, la minus 3 grade se scoate tubul termic, pe geam. Prin el circulă freonul care produce înghețul dorit, economisind curentul electric. Vara, frigiderul

Alina Dumitrașcu, elevă în clasa treia, descompune lumina în ploaie colorată, cu un rafinament de maestru. Familia muncitorului Radu își aduce aici toți copiii. Cristina, Cristian, Marina și Marian Radu vin în fiecare săptămîna, însoțiți de mamă, muncitoare și ea la I.P.P.A. Nu există o singură absență în dreptul lor. Cu toată grija pentru patru copii, cu cîte sînt într-o casă și cu responsabilitatea serviciului său, mama nu ezită să-i conducă, din Drumul Taberei și a doua oară în aceeași săptămîna, la Palat. „Demonul” picturii, cum spune ea rîzînd, nu ne dă pace.

— Sînt toți talentați, cumînți, ascultători, doritori să se instruiască. Lucrez cu mare dragoste, cu ei. Sînt elevii mei favoriți dintre zeci de favoriti.

Alături, la șapte ghergheturi de statura lor, șapte fete cu zuluși și codițe muncesc

Palatul Pionierilor și Șoimilor Patriei.

Mă tem că nu notez destul, că Octavian Niță din a VI-a B, care nu mai are nevoie de documentare, ca trimis special al Studioului TV din acest Palat, mă va lua cu cîteva lungimi. Orice aș face nu pot, în cîteva coloane, să fiu un relator de pe multele terenuri de sport; să particip la Ansamblul de folclor „Românașul”, la trupa „Entuziaștii”, la spectacolul teatrului de păpuși „De la copii adunate”, la „Clubul radio-amatorilor”, care cu indicați-vul YO3KPA sînt în legătură cu 130 de țări și iau parte la concursul „Vinătoare de vulpi”. Nu pot decît să trec pe lângă „Atelierul de design și machete” și să iau act de prezența lui activă. La „Cercul de telegrafie” toți sînt ocupați pînă peste cap și nu mă observă. Prietenii „Adevărului științific” se supără pe subsemnata că-i ocolesc. Nicidecum! Cum noile ipoteze privind originea vieții pe Terra, ca și cu paginile lor de anticipație, vor ține treaz interesul opiniei publice, ne vom mai întîlni. Foto și Cineclubul învață să-și asume riscul de creatori semnd fotografii.

Cu ochisorii săi iscoditori, Octavian dintr-a VI-a B, colegul meu de profesie, și umbra mea la Palatul Pionierilor se apropie și-mi strecoară timid.

— Am terminat foiletonul. Vreți să vi-l citesc? Dar n-am găsit încă titlul cel mai potrivit!

— Se întîmplă și altora cu mai multă experiență!

Mă gîndesc că sînt în aceeași situație dar nu-i mărturisesc pentru a-l ambigui.

— Vă dau un telefon! Pînă diseară... mai scriu un foileton.

Plec de pe planeta copilăriei cu mii de aripi. Alerg sau merg (nu-mi dau seama) către redacție, ca după o lungă cură de întinerire. Mă gîndesc la colegul Octavian dintr-a VI-a B care după ce-și face temele la algebră și istorie schimbă caietele cu carnetul de reporter. Acum îl chinuie un titlu. Sună telefonul. El trebuie să fie. A predat foiletonul „Cînd învățătura șchioapătă” și mă roagă să-mi spun părerea.

De la mîile de ferestre în-sorite ale Palatului, mii de copii îmi fac semne prietenești. Să scrieți frumos despre noi! Vreau. Nu știu dacă a ieșit chiar așa. Oricum, vă asigur de dragostea mea, Feți-Frumoși ai zilelor noastre! Iar tu, Octavian, spune-mi ce părere ai despre întîlnirea noastră.

CARMEN DUMITRESCU

Popas pe planeta copilăriei

— Să ții minte pentru viitor. Profesunea de ziarist nu se face împrumutînd de la alții.

Interioarele de la Palat sînt pe măsura destinației lor: tinerești, excelent, înzestrate cu aparate pentru practică și cunoaștere. Cercul de chimie experimentală și biochimie, cu peste 120 de elevi, are eprubete colorate, aparate moderne, specializate pentru măsurători, totul într-un spațiu în-sorit, delimitat de o fereastră imensă, ca un ecran de televiziune. La sesiunea de referate și comunicări, care tocmai s-a încheiat, „Chimia în pragul secolului XXI” a fost marea lor preocupare, pentru că, într-adevăr, ei vor trebui să dezlege, prin formule, necunoscutele unor fenomene.

„Patrie română, țară de eroi” — este laboratorul trecutului și prezentului, copii ajutîndu-se de fotografii și inserții, de citate care pun în lumină momentele de glorie ale țării. Aici puștimea învață despre faptele de vitejie ale lui Mihai Viteazul dar și despre epopeea hidrocentralelor socialismului.

Cenaciul „Mihai Eminescu” pregătește al cincilea volum de poezii, sub genericul „Mădăle literare”. El își ține ședințele săptămînale de lucru într-un spațiu luminos și elevat, pentru că marii scriitori români îi privesc din ramele lor, de pe pereți, pe pionierii cu aspirații la truda scrisului. Profesoara, cu mindria și bucuria apostolului, numește

funcționează acționat de curent dar are o anexă, un rezervor mare de apă, care se încălzește pînă la 40 grade C. cu aceeași cantitate de electricitate.

Profesoara Silvia Pisciă a descoperit, printre elevii săi, cîteva minți înzestrate pentru dezlegarea problemelor energeticii. Prin studiu și antrenament continuu, au ajuns inventatori la 12 ani, exuberanți și preocupați de rezolvarea problemelor din ce în ce mai grele pe care le primesc de la tovarășa profesoară. Ei vor merge, poate, la Găești să discute cu inginerii de acolo cum vîd realizat frigiderul lor.

Stela Petcu, îndrumătoarea cercului de pictură, este un dascăl autentic, cu chemarea unică și sfîntă pentru înțelegerea lumii tîngere de pe planeta copilăriei. Este o încîntare și un nemeritat dar că sînt aici, înconjurată de tablourile lor. Îmi încălzesc sufletul cu fantezia și ghidușile autorilor. Gemenii Cătălin și Cătălina Toma și-au ales, pentru moment, exprimarea artistică printr-un triptic din lemn, care va fi pictat pe amîndouă părțile. Cătălina imaginează hora ca o poveste în sat, iar Cătălin „filmează” cu penelul întîmplările unui om de zăpădă. În anul 1989, într-un Palat modern, copiii vehiculează noțiuni abstracte, dar aparatele cu care lucrează sînt reale: calculatoare, lunete astronomice, camere de luat vederi.

din greu și cu spor. Tapiseria e o artă și un meșteșug. Acum cîteva zile, la Muzeul Satului din București, profesoara și elevele ei au avut o nouă confirmare că sînt pe drumul cel bun. Creatorii populari din întreaga țară, printre care vestita Maria Spiridon din Avrig, le-au înmînat premii pentru autenticitate și creație. Termenii să nu ne sperie, nici să nu-i socotim exagerați pentru că Ioana Dumitrașcu, după ce a lucrat la gherghet cu dexteritatea profesioniștilor, juriul marilor specialiști a aplaudat-o. Premiul I pentru ea și colegii ei. Bravo Rodica Gheorghievici, Mădălina Ungurean, Diana Stancu, Andreea Ludvig, Gianina Rădulescu, Ban Anișoara, Maria Ciobanu. Se cuvin mulțumiri fierbinți pentru talentul de a descoperi... talente al profesoarei Anca Șesan, al colegilor ei — Constantin Popescu, Niculina Merceanu, Lăcrimioara Mitroaica, Angela Melcescu, Anca Roman, Mihai Dumitrache, Iolanda Bosard, Marian Marinescu, Adriana Codreanu, care sînt pe planeta copilăriei deschizători de drum pentru viitorii aștri.

Sînt continuu în spatele meu un condei tînr, fierbinte, nerăbdător, care se miră, interoghează, este impresionat de tot ce vede, deși trăiește pe această planetă din 28 iunie 1986, cînd, în prezența înalților conducători ai statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, a fost inaugurat

Prezent

mic luptător. Mă uit la ei, mîi mîngîie cravata în ia cînd o primesc, de parcă vrea să fie siguri că nu a luat-o cineva, și-mi a-ntesc ce zi mare a fost și ntru mine acel moment, ar dacă au trecut atîția ani, ne spune profesoara romnea. Parcă devenisem mai re, mai puternică atunci d am devenit pionieră, ne testește pioniera Raluca tr-a VI-a A. Eram pe un p plin de flori lîngă mul Doftana. Parcă, fiecare re imi zîmbea și era feri-. Nici celulele fostei inchi-nu mi s-au mai părut așa fioroase”. Fiind comandant-leșamentului este preo-ată să facă cînte colecti-ti, care a ales-o. Se gîndește nanent să ajute pe coman-a de unitate, Elena Mohan, âspundă cu promptitudine ate acțiunile. Deviza noas-

tră este „Unul pentru toți și toți pentru unul” ne spune cu mindrie Raluca. Așa se face că nu avem nici un corigent în clasă și sîntem frun-tași pe școală. Anul următor, vrem ca să nu mai fie nici o medie sub 7. Dincolo de activitatea noastră școlară sîntem prezenți la muncă patrio-tică, pentru că vrem să arătăm că și noi știm să mun-cim. Am avut acțiuni de cî-noașterea realizărilor: me-trou, cartiere noi, întreprin-deri. Am vizitat împreună muzee, adevărate lecții de is-torie, științele naturii sau geografie. Pentru toate aceste acțiuni reușite ale noastre am fost răsplătiți de 1 Iunie cu o excursie la Predeal, pe care am făcut-o cu Trenul pionieriei.

Amintiri ce se deapănă frumos în gîndurile tinerelor vlăstare, momente de neșters ale bucuriei unei copilării fer-ricite și libere în pace.

VICTOR RĂDULESCU

Pentru pionierii detașamentului clasei a VI-a A, ora de fizică este o punte spre profesiunile viitoare.

Patria omagiază poetul

(Urmare din pag. 11)

specială a revistei **Reporter**, realizată de studenții ai secției ziaristică din cadrul Academiei de științe social-politice București, dedică 24 pagini excelent structurate, aduse ca un fierbinte omagiu memoriei lui Eminescu. Dintre coordonatori îi vom reține pe Dumitru Titus Popa, Daniela Burice, Dan Cimpean, Cristian David ● Emoționant interviu realizat în urmă cu 10 ani de prozatoarea Sinziana Pop cu Nichita Stănescu, găzduit de aceeași izbită revistă studentescă. Iată ce pilduitor omagiu aducea Nichita Stănescu marelui nostru poet național: „România nu e o țară bogată. România e o țară minunată! Este o țară frumoasă. Nu o țară bogată! Bogăția României nu e petrolul pe care nu-l avem. Este Eminescu pe care îl avem!” ● Ministerul Turismului editează — în îngrijirea lui Victor Crăciun și Vasile Smărăndescu — un reușit pliant în 6 versiuni, care cuprinde harta drumurilor și popasurilor lui Eminescu în România și în Europa, un planiglob din care reiese cu claritate țările în care a fost tradusă și comentată opera eminesciană. Tirajul pliantului: 80 000 exemplare ● La Botoșani a apărut suplimentul omagial „Mihai Eminescu 100”, editat de ziarul „Clopotul”. Printre colaboratorii suplimentului reținem numele acad. Radu Voinea și Al. Balaci, ale scriitorilor Marin Sorescu, Grigore Vieru, Adrian Păunescu, Anghel Dumbrăveanu, Andi Andries, George Macovescu, ale criticilor și istoricilor literari Zoe Dumitrescu-Busulenga, Constantin Ciopraga, Ion Dodu Bălan, Dimitrie Vatamaniuc, Mihai Drăgan ● În organizarea Comitetului de cultură și educație socialistă Botoșani și a Uniunii Scriitorilor, au avut loc o suită de manifestări omagiale închinare „celui mai strălucit reprezentant al minții românești creatoare, în timpurile moderne”, cum îl numea istoricul N. Iorga. Au prezentat comunicări: Constantin Ciopraga, Dimitrie Vatamaniuc, Pavel Florea, Alexandru Husar, Valentin Cosereanu, Lucia Olaru, Mihai Iordache, Dumitru Ignat, Dumitru Țiganiuc, Victor Crăciun, Didona Eminescu, Vasile Nichita, Ion C. Rogojan, Mircea Tomuș, Gavril Istrate, Gheorghita Geană, Gheorghe Drăgan, Nicolae Crețu și alții ● La întâlnirile cu publicul din județul Botoșani, inclusiv din satul poetului, Ipotești, au participat scriitorii Fănuș Neagu, Marin Sorescu, Horia Zăliu, Paul Balahur, Ioanid Romanes-

cu, Lucia Valea, George Damian, Ion Eeldeanu, Marcel Mureșan, Mihai Marciuc, Ioan Iacob, Lucia Olaru ● La Ipotești a fost deschis **Fondul documentar Mihai Eminescu**, care cuprinde toate edițiile Eminescu (donatia Ion C. Rogojan), cit și un valoros fond de carte de și despre Eminescu ● Comitetul județean Marămureș al U.T.C. a organizat câteva manifestări reușite închinare „omului deplin al culturii române”. După cum ne informează poetul Ion Bogdan, acțiunile au fost circumscrise sub semnul „Sărbătorilor Măiastra”, la care au fost invitați scriitorii și ziaristi de la aproape toate revistele literare din țară ● La Deva au avut loc **Zilele Mihai Eminescu**. După cum ne comunică C. Strujanu, în cadrul lor s-a desfășurat simpozionul omagial „Centenarul nemuririi poetului nepereche al sufletului românesc”. Au conferențiat: lect. univ. dr. Ioana Petrescu, lect. univ. dr. Felicia Girgiu, dr. Ioan Domsa, Radu Ciobanu, Liviu Malița etc. ● În sala cinematografului „Scala” din Capitală elevii Școlii generale nr. 15, alături de părinți și profesori, de alți invitați, l-au omagiat pe „cel mai mare poet pe care l-a ivit și-l va ivi vreodată poate pământul românesc”, după cum spunea G. Călinescu.

Omagiu oamenilor de carte de la **Librăria „Mihail Sadoveanu”**

La reușita acțiunii și-au adus contribuția regizorul Ion Popescu-Gopo, Puia Popescu-Marvi, precum și actorii Ilina Tomoroveanu și Matei Gheorghiu ● Biblioteca județeană Mehedinți editează o interesantă broșură, **Voievodul stelar**, aducând la cunoștința noastră câteva interesante și originale repere eminesciene, supranumindu-l „zeul cu liră” ● La Iași a avut loc a IX-a ediție a Festivalului de poezie, urmat de simpozionul „Eminescu în creația artiștilor plastici ieșeni”. După cum ne relatează Nicolae Drulea, în zilele centenare a mai avut loc „Sărbătoarea teiului” și reînălțarea cu lumea Copoului de altădată ● Lansarea a 4 volume în colecția **EMINESCIANA** de către lectorii Editurii „Junimea” din Iași a avut loc tot în aceste zile, acțiune care demonstrează cât de mult este iubit Eminescu în „dulcele țirg al Țesilor”, ca de altfel pe întregul pământ românesc ● În organizarea Filarmonicii „George Enescu”, în sala mare a Ateneului român a avut loc un impresionant spectacol: **Ca un luceafăr am trecut prin lume**. La această reușită „confluență a artelor” și-au dat concursul: Olga Delia Mateescu, Lucia Mureșan, Ilina Tomoroveanu, Gheorghe Cozoroci, Victor Rebengiuc, Alexandru Repan, Georgeta Stoleriu (soprana), Gheorghe Roșu (bas), Diniciu Moroiu (pian), precum și binecunoscutul cor „Madrigal”, dirijat de artistul emerit Marin Constantin ● În orașul Chișineu-Criș (județul Arad) a fost organizat un simpozion dedicat poetului nostru național. Au prezentat comunicări critice literare Alexandru Ruja, prof. dr. Ion Hagiu, cercetătorul științific dr. Dimitrie Vatamaniuc, prof. dr. Victor V. Grecu, prof. univ. dr. Gheorghe I. Tohăneanu, conf. univ. dr. Ioan Dalea, lect. univ. dr. Partenie Murariu ● La Spitalul „Al. Sahia” din Capitală a avut, de asemenea, loc o acțiune închinată celui mai important poet al neamului nostru. Prin „expozeurile” făcute de prof. dr. Cristian Popisteanu, prof. Marin Theodorescu, prin rostirea poeziei eminesciene de către Adela Mărculescu, Ovidiu Iuliu Moldovan, Victor Rebengiuc, Mariana Buruiană, prin recitarea de lieduri susținut de Vasile Speranția, s-a celebrat acest geniu al românilor ● Teatrul Național din Cluj-Napoca a prezentat, în premieră, piesa lui Mihai Eminescu: **Amor pierdut — viață pierdută**, în regia lui Dorel Vișan și scenografia lui T. Th. Ciupe. Dintre interpreți rețin atenția: Ileana Negru, Marius Bodochi, Radu Amzulescu, Octa-

vian Lăluț, Ion Marian ● Facultatea de Filologie București împreună cu Institutul de istorie și teorie literară „George Călinescu”, Institutul de lingvistică și Societatea de Științe filologice au organizat o **Sesiune științifică aniversară Mihai Eminescu**, în memoria celui ce „Este pentru noi ceea ce este Goethe pentru germani; Shakespeare pentru englezi; Dante pentru italieni” — după cum afirma la vremea respectivă, cu îndreptățit temei, C.R. Motru ● Căminul Uniunii Scriitorilor din Galați a susținut la Muzeul de istorie din localitate un simpozion dedicat autorului **Odeii în metru antic**. Au prezentat comunicări și dedicații: Cezarina Adamescu, George Anca, Ion Chiric, Apostol Gurău, Maria Petra, Corneliu Stoica, Gh. S. Stănescu, Valentin Felici, Dumitru Tutiua, Ion Trandafir, Sterian Vicol ● Colegul nostru, Gheorghe Pârja, într-o excelentă tabletă închinată lui Mihai Eminescu, scrie despre un adevărat monument, unic în felul său, un monument viu: Numele lui Eminescu scris cu 10 000 de brazi! Așadar, la Seini, la poarta Someșului, lângă muntii Gutiiului, numele poetului crește, cum nu se poate mai firesc, din pământul românesc. ● După cum ne relatează corespondentul nostru Nicolae Drulea, la Focșani a avut loc momentul solemn al dezvelirii bustului poetului nepereche, realizat de sculptorul Marcel Guguianu. Fizionomia marelui poet este realizată într-o expresivitate remarcabilă, iar pe una dintre fațetele soclului sint reproduse primele versuri din cunoscuta poemă „Ce-ți doresc eu tie, dulce Românie” ● Publicația elevilor Liceului „Unirea” din Focșani — **Revista noastră** — a organizat o sesiune de comunicări științifice cu prilejul comemorării centenarului Eminescu. De asemenea, a mai realizat un plic filatelic și un portret al poetului în „viziunea graficianului Vasile Pănescu, precum și o efegie cu chipul Luceafărului poeziei românești. ● Poetul George Vulturescu, director al Casei de cultură municipală Satu Mare, ne informează că în municipiul de pe Someș, în orașele Carei, Tășnad, Negrești-Oaș, precum și în alte localități ale județului au avut loc izbitute manifestări omagiale închinare geniului nostru național. Cu acest prilej au fost organizate standuri de carte, proiecții de filme documentare, întâlniri cu scriitorii. De menționat că un grup de tineri scriitori sătmăreni au fost invitați și au participat la manifestările centenare de la Botoșani și Ipotești.

„Luceafărul” în cînt

În creația compozitorilor români versul eminescian este, foarte adesea, oglindit în toată splendoarea lui; de la romanță și pînă la muzica dramatică, în aproape toate genurile muzicale, operele maestrilor și chiar ale ucenicilor au înveșmîntat cu o haină de cea mai nobilă esență lirică Poetulul Național. Credem că nu există muzician român care să nu se fi aplecat asupra poeziilor lui Eminescu, întrucît vraja versurilor sale este constituită chiar din ce îi este mai necesar artei sunetelor: imagine poetică, ritm, rimă și, pe deasupra, dimensiuni filozofice, începînd cu miniaturile și terminînd cu marile poeme. Acel „compromis între două arte”, pe care-l releva G. Călinescu — analizînd opera lui Mihai Eminescu — sintetizată voită de marele poet, are la bază, în primul rînd, muzicalitatea rostirii și împărțirea silabică foarte regulată, care, repetată, poate deveni refren ori cadență; iată deci noțiuni comune, de temelie, ale construcției Poeziei și Muzicii. Să amintim, apoi, de Arsis și Thesis, al grecilor, înălțarea (avîntul) și revenirea în puterea gravitației, adică silabe neaccentuate și silabe accentuate, ceea ce în muzică s-ar traduce în sunet neaccentuat urmat de „timp tare”, mai pe înțeles **auf takt** (anacruză) și **takt** (timpul I al oricărei măsurii). Să privim acestea doar prin prisma unui singur exemplu, prin analiza genialei poezii **Fete virfuri**, atît de des abordată de compozitorii noștri: „Pes-te vir-furi tre-ce lu-na / Co-dru-si ba-te frun-za lin / Din-tre ra-muri de a-rin / Me-lan-co-lic cor-nul su-nă”. Se observă, dincolo de splendorile imaginilor, regularitatea a două accente în fiecare vers; primul accent (=)

fiind principal, iar cel de al doilea (—) fiind secundar, corespunzător astfel măsurii de 4 timpi; și, întrucît versurile I și IV au câte 8 silabe, versurile II și III avînd doar 7 (prin terminația feminină sau, respectiv, masculină); cum cele 8 silabe au două accente, prin împărțire ($8 : 2 = 4$) revenînd patru timpi; Thesisul, adică accentul principal (=) fiind precedat de două silabe neaccentuate (ex, Pes-te) care formează Arsis-ul (înălțarea, avîntul) rezultă clar o măsură pe metrică de patru timpi împărțită în două silabe; cu un **auf takt** de două silabe, urmat de alți trei timpi cu șase silabe, procedeul repetîndu-se, după cum se vede din exemplul de mai sus. Iată, deci, ce înseamnă această metrică poetică excepțională (ritmul constituit din două părți importante: oricarei arhitecturi muzicale) care poate atrage ea însăși, ca un magnet, orice compozitor. Și aceasta în poezii mai scurte, deoarece în marile lucrări Eminescu a folosit — pe lângă tehnica de scriitură — vaste planuri filozofice, cu desfășurări neașteptate.

Nu este, deci, de mirare, numărul extrem de mare al compozițiilor românești care au la bază versurile lui Mihai Eminescu. Începînd cu Nicolae Bretan, care în 1921 deschidea seria spectacolelor românești la Opera din Cluj, cu premiera operelor sale **Luceafărul**, dirijată de Jean Bobescu, **Eroii de la Rovine**, operă după **Scrisoarea III**, montată la aceeași instituție în 1935, **Arald**, operă într-un act, după **Strigoii** — scrisă în 1939, cu premiera la Opera din Iași, abia în 1982, toate de același compozitor; și ajungînd la Paul Urmuzescu, a cărui operă va fi prezentată în premieră la

Opera Română din București, o multitudine de creaturi, din care evidențiem pe Gheorghe Dumitrescu (**Luceafărul**, oratoriu-balet; **Geniu pustiu** (Poesis); ciclul de 25 madrigale), Pascal Bentoiu (**Luceafărul** și **Eminesciana III**, ambele fiind poeme simfonice), Wilhelm Georg Berger (Simfonia a VIII-a **Luceafărul** și Simfonia a XII-a, **La steaua**), Anatol Vieru (Simfonia a V-a cu cor), Theodor Grigoriu (o parte a oratorului **Canti per Europa**), regretații maeștri Paul Constantinescu (celebrele madrigale), Alfred Mendelsohn (poemul coregrafic **Călin**), Mihail Jora și Diamandi Checiuc (liedurile de căpetenie) și încă alții alții; acestea fiind doar cîteva lucrări de mari dimensiuni și cotate, la vremea lor și după aceea, ca fiind creații de excepție!

Iată, recent, în cadrul centenarului Eminescu și cu ocazia împlinirii a 75 ani de viață a maestrului Gheorghe Dumitrescu, Filarmonica „George Enescu” a prezentat patru mari tablouri din vastul său oratoriu-balet **Luceafărul**, care are la bază versurile poemului eminescian cu același nume. Oratoriu-balet este un gen mai anevoie de găsit în literatura românească și chiar mondială; dar în pluralitatea creației sale, Gh. Dumitrescu nu se sfîșie să-l abordeze. Lucrarea nu este, totuși, de dată recentă; ea a fost terminată în anul 1979 și prezentată doi ani mai tîrziu de către dirijorul Paul Popescu, în primă audiere, într-o admirabilă versiune de concert, renunțîndu-se la cîteva momente orchestrale coregrafice. Aceleași versiune a fost reluată astăzi de maestrul sîbian Petre Șârcea care, beneficiînd de dăruirea exemplară a vastului colectiv simfonic, avînd alături o bună echipă de soliști, precum și corul filarmonicii bucureștene, relevînd din nou marea

sa afinitate și experiență în aceste două importante genuri muzicale: simfonic — dramatic; o dată mai mult, am regretat prezența sa sporadică în Capitală.

Cunoscut ca unicul autor al frescei muzicale a istoriei poporului român — de la opera Orfeu și pînă în epoca zilelor noastre, — avînd și un număr însemnat de alte opere care, inexplicabil, nu au văzut încă lumina rampei (de la **Mihai Viteazul** și **Vlad Tepeș** și pînă la **Prometeu**), acest prolific compozitor este socotit un epic, cu necesități de exprimare în dimensiuni vaste, împlinse pînă la eroic. Cu atît mai mare apare contrastul dintre toate acestea și oratoriul **Luceafărul**, unde îl aflăm pe Gh. Dumitrescu drept un adevărat liric, situat între intimitate și narațiune. Și nici nu se putea altfel, deoarece poemul, adevărată perlă filozofică, este încadrat el însuși între aceste sentimente. Melosul popular, citat, prelucrat sau recreat, laolaltă cu armoniile funcționale care merg pînă la mari structuri armonice, diatonicism, cromatismul adus la marginea politonalismului, laitmotivele **Luceafărului**, **Demiurgul**, dorinței, iubirii, ale lui Cătălin și Cătălina (opuse din punct de vedere filozofic, drept „lumea cu dor”, în fața „lumii fără de dor”), știința orchestrației, întreaga experiență a compozitorului ne oferă o plasticitate în care versul eminescian emoționează și mai mult, atîngînd, în multe locuri, sublimul artistic! Și aceasta, cu toată desfășurarea lentă a tablourilor I, II și IV!

Alături de cei patru eroi cunoscuți, Gh. Dumitrescu a imaginat și un al cincilea, corul, personaj colectiv care avînd rol de povestitor și comentator întrece, ca dimensiune, personajele principale. Măiestria recunoscută a compozitorului în tratarea și dezvoltarea părți-

lor corale — ce se află în toate lucrările sale — se amplifică pînă la maximum în tabloul al treilea, intitulat „Un cer de stele dedesupt, deasupra-i cer de stele”, în care Haosul, evocat poetic, și dialogul dintre **Luceafăr** și **Demiurg** sint încadrați într-un tempo mai susținut, aici muzica atîngînd sensurile hălădei epice. Soliștii Monica Teodorescu (Cătălina) și Gabriel Năstase (**Luceafărul**) — prima, o voce calitativă de excepție, al doilea, o mare speranță în lirica românească — au avut o seară de mare performanță, învingînd cu brio toate dificultățile partiturii. Nicolae Andreescu (Cătălin) și Mihnea Lammatic (**Demiurgul**) s-au acomodat și ei, unul cu scriitura neobișnuită pentru el, celălalt cu cerințele vocale, ample ale rolului. Alături de ei, fără reproș, corul Filarmonicii „George Enescu”, instruit cu competență de tînărul Mihai Diaconescu.

„Geniul n-are moarte, dar nici noroc. Mi s-a părut că soarta **Luceafărului** din poveste seamănă mult cu soarta geniului pe pămînt și i-am dat acest înțeles alegoric” spunea Eminescu. Sentimentul dragostei, al severității și răcelii; antiteza dintre lumină și umbră; palatul împărătesc, dansurile de curte, prinții și prințesele, craii din poveste; galaxiile, spațiile cosmice infinite; cercetarea și cunoașterea adevărului despre sine; toate aceste imagini care ne încălzesc oricînd îl recitim pe Mihai Eminescu, le-am regăsit plasticizate muzical în creația lui Gheorghe Dumitrescu. În viziunea oratorului-balet ce ni s-a prezentat, **Luceafărul** nu este „nemuritor și rece”, ci — în fond — el e chiar acel geniu care, venit pe pămînt, nu cunoaște nici norocul și nici fericirea; și, de aceea, solitar, el se va înălța din nou, reluîndu-și locul printre „stele mii și mii”...

CLAUDIU NEGULESCU

● Editura „Univers” continuă publicarea în limba română a „Integralei Cehov”. După apariția vol. I de **Schite și povestiri** (1880—1883), a vol. II care conține pe lângă **Schite și povestiri** (1884—1885) și binecunoscuta năvălă **Dramă la vinătoare**, la un scurt interval apare **Un roman ca un contrabas, Fericierea și alte povestiri** (1886—1887). Ediția este îngrijită de Sorina Bălănescu, care asigură reperele de istorie literară și notele aferente (cele trei volume cehoviene sînt precedate de un studiu introductiv de 82 pag.). Traducerile sînt semnate de Otilia Cazimir, Nicolae Gumă, Xenia Stroe (față de cei amintiți, la precedentele volume au mai tradus: Anda Boldur, Natalia Ladovici și Alexandru Bărcăcilă).

● **Jocul privirilor** se intitulează cartea lui Elias Canetti apărută la Editura „Dacia” (traducerea și notele aparțin Elenei Vioarei). **Memoriile** canettiene cuprind volumele **Limba salvată**, **Istoria unei tinereți** (apărută în traducere românească, în 1984), **Facla în ureche**, **Povestea vieții** (1921—1931; apărută în traducere românească în 1986) și **Jocul privirilor. Povestea vieții** (1931—1937).

Wolfgang Gabler, care semnează prefața, conchide: „Prin **Jocul privirilor**, precum și prin întreaga sa operă autobiografică, Elias Canetti depune o impresiune de măturare cultural-istorică cu valoare de model și oferă totodată o operă literară care opune amenințării omenirii prin moarte o istorie a vieții de cea mai înaltă intensitate”.

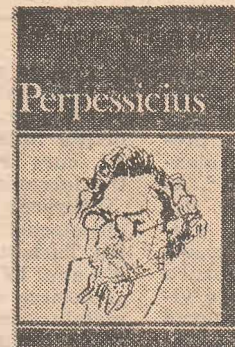
● **Poeme deliormanului** se intitulează cartea de versuri a Lilianei Grădinaru apărută la Editura Eminescu. O anume moderație a rostirii poetice, un suflu poetic bine temperat străbat versurile poetice, care închină ținutului său dinții (Deliorman, se pare un nume de alint al Teleormanului), „roturi albastre de ploș scuturate din ciutura timpului”: „Rotunde însemne / Zămisind țărîna pămîntului / în veac, // Aripile soare-

lui veghind / Dă-n pîrg speranța roditoare. / Prin cîntec de mierlă / Galben ris de spice”. (Iunie).

● În colecția **Biblioteca de estetică** a Editurii Științifice și Enciclopedice a apărut de curînd volumul **Artă și convenție** de Cezar Radu. După publicarea studiilor **Ontologia semiotică a informației estetice**, **Investigația semiotică și reflecția meditativă asupra artei**, **Umberto Eco și conștiința de sine a semioticii**, **Artă și progresul moral** (unele în colaborare), autorul volumului de față se explică: „Întrebarea dacă ideea de convenție poate sau nu constitui o perspectivă fertilă în teoria artei mă preocupă mai de mult. În încercarea de a da un răspuns am studiat diferite laturi și aspecte ale problemei, făcînd public multe dintre rezultatele și concluziile la care am ajuns, în reviste, volume colective, în comunicări prezentate la congrese și alte reuniuni științifice. Unele texte — asupra cărora am revenit ulterior, de obicei fără a modifica punctele de vedere exprimate — au intrat (fie și numai parțial) în alcătuirea prezentei lucrări”.

● „E nevoie de mult curaj, irezistibilă candoare și inepuizabile resurse morale pentru a scandaliza elita tehnobirocratică a Institutului Nobel cu problema eticii în tratamentul animalelor de experiență. Dr. Evy Beck rămîne fără îndoială un memorabil personaj feminin în literatura scandinavă. Per Christian Jersild — remarcabil romancier vizionar și polemist, autentic implicat în actualitatea suedeză a ultimelor decenii — propune conștiinței contemporane o satiră antiutopică de o tulburătoare virulență caricaturală — acestea sînt frazele care însoțesc romanul **Veterinarul** de Per Christian Jersild, apărut în colecția „GLOBUS” a Editurii „Univers”, roman în cînzeci și trei de tablouri, tradus în românește de Teodor Alanasiu și Elena Florea.

DORIN SĂLĂJAN ■

Insemnări de lectură

Proza unui poet

Despre mulți autori se afirmă că se manifestă „cu discreție”, astfel încît formula a devenit irelevantă. Ea este folosită de criticii literari în mod mecanic, din politețe, ori de cite ori vor să justifice faptul că un scriitor nu reușește să se impună în conștiința publică, fiind lipsit de personalitate. Iată de ce am ezitat îndelung înainte de a face afirmația — pe care totuși nu puteam să o evităm — că Horia Bădescu este unul dintre cei mai discreți autori de azi. În cazul său însă discreția nu are nici o legătură cu insignifianta și inexpressivitatea, ci implică noțiuni precum distincția, profunzimea inaparentă, arta nuanțelor. Ca argintul vechi, scrisul lui Horia Bădescu are un luciu stins, vizibil numai din anumite unghiuri.

În bibliografia sa de pînă acum figurează nouă cărți de poeme — **Marile Eleusii**, 1971, **Nevăzutele Urse**, 1975, **Cîntece de viscol**, 1976, **Anonimus**, 1977, **Ascunsă trudă**, 1979, **Recurs la singurătate**, 1984, **Starea bizantină**, 1985, **Apărarea lui Socrate**, 1986 **Anotimpurile**, 1987; trei monografii eseistice — **Magda Isanos. Drumul spre Eleusis**, 1975, **Gr. Alexandrescu. Parada măștilor** 1981, **Meșterul Manole sau imanența tragicului**, 1986; și un roman — **Joia patimilor**, 1981. Pe această listă s-a adăugat recent un nou roman, **Zborul gîstei sălbatice** (Ed. Eminescu).

Romanele lui Horia Bădescu sînt ale unui poet doar pentru că autorul lor scrie cu predilecție poezie, și nu pentru că lirismul ar fi principalul lor element constitutiv. Există și lirism, însă predominant rămîne materia epică, densă, misterioasă, tinzînd mereu să cristalizeze în simboluri. În **Joia patimilor** era evocat în mod declarat un moment istoric și anume anii de după primul război mondial, cînd — explica sugestiv autorul — „Europa întreagă era un cîmp arat de-a lungul și de-a latul de fierul aspru al războiului, semănată cu cele mai felurite semințe, și nimeni nu știa încă și n-avea să știe multă vreme ce fel de plante vor răsări și ce vor rodi ele mai tirziu”. În **Zborul gîstei sălbatice** apar ca personaje oameni ai zilelor noastre, dintre care doi implicați într-o frumoasă și emoționantă poveste de dragoste.

Protagonistii acestui **love story**, Matei și Maria (numele lor sînt și titlurile celor două capitole ale romanului) nu au vîrsta lui Romeo și a Julietei, ci se află în plină maturitate, după cite o experiență conjugală dezamăgitoare. Alegerea lui Horia Bădescu

este în consonanță cu o orientare mai generală a prozei și cinematografeiei actuale din toată lumea și exprimă o preferință pentru luciditate în defavoarea naivității. Matei și Maria se cunosc la o casă de odihnă mai ciudată decît altele — o fostă „casină ofîterească”, prevăzută cu un foisor plin de „mașinării romantice” și cărți vechi, într-un peisaj de o frumusețe sălbatică, dar și vag amenințător, din cauza vecinătății unei rezervații de fazani păzite cu strînicie și, se pare, lipsite de... fazani. Maria a fost soția unui bărbat puternic și brutal, Nagancea, care trăia cu pasiunea de a-i domina pînă la completa aservire pe cei din jur și care a supus-o și pe ea aceluiași tratament. Femeia, interiorizată, capabilă de reflecție și de introspecție, cu mari resurse de tandrețe rămase nefolosite, și-a făcut un stil de viață din a aștepta. Din a aștepta un eveniment care să-i modifice existența, aceasta fiind forma ei — pasivă — de opoziție față de un destin nefavorabil. Bărbatul, de profesie geolog, pasionat de profesia lui pînă la uitarea de sine, a cunoscut și el drama imposibilității de a comunica, trăind alături de o femeie egoistă, Ira. Întîlnindu-se la „Pavilion” (așa i se spune acum vechii casine), Matei și Maria au revelația faptului că ei sînt destinați unul altuia și își trăiesc dragostea cu înfrigurare, ca și cum ar cunoaște o a doua tinerețe.

Povestea de iubire se complică prin primirea de către cei doi a unor „mesaje” din vechea lor existență. Aceste semnale din trecut nu o impresionează pe Maria deoarece îi aduc aminte de cite a îndurat și o fac să privească în urmă cu și mai multă detașare, dar îl tulbură pe Matei, intrucît se interferează cu vestea că Ira suferă de o boală gravă, că este, practic, condamnată la moarte.

Celelalte personaje ale romanului — pictorul Marchidaș, profesorul Tilea, medicul Polizu, sora Matilda etc. — completează tabloul, apărînd în planul doi, în penumbră, ca sugestii ale unor tipuri de existență. Frecvente sînt în roman și istorisirile unor întîmplări de demult, care — prin trecerea timpului — s-au purificat de orice trăire prozaică și s-au transformat în parabole. Remarcabilă este atmosfera crepusculară din roman. Merită menționată, de asemenea, frumusețea limbii de care se folosește Horia Bădescu, în această carte nu prea întinsă (două sute de pagini) dar densă, scrisă de un artist.

ALEX. ȘTEFANESCU ■

Cel ce gîndește singur și scormone lumina unor documente vechi se numește arhivar. Aflată la confluența unor calități dintre cele mai respectabile — răbdare și spirit de observație, erudiție și discernămint, tenacitate și rigoare —, meseria de arhivar este indeobște corect prețuită abia atunci cînd avem nevoie de slujitorii ei. Iată, însă, că sînt și astfel de profesioniști ai arhivelor care n-așteaptă să le cerem sau să-i întrebăm noi de vreun document cîne știe de cînd și de unde, și vin ei în întîmpinarea noastră, aducînd la lumina tiparului și a ochilor contemporanității nu o colecție de documente, ci un întreg univers de viață. O viață demult apusă, desigur, cu tot ce a avut în ea, fie că e vorba de amploarea unor evenimente cu adevărat istorice ori de detaliile mercerialului unei pieți de la 1838, să

O lume între coperți

zicem. Meritul unui asemenea demers publicistic este de a ne pune comod, la îndemînă, vitraliile de culoare prin care putem privi trecutul unei așezări al-doma unui salt înapoi, prin tunelul timpului. De aceea am spune că lucrarea „**Pitești. Mărturii documentare**” nu este altă o carte de citit — cit un instrument optic de mare fidelitate istorică și rafinament cultural, prin care putem scruta viața dintre 1388 și 1944 a reședinței județului Argeș. Ediția acestui prim volum este realizată de **Teodor Mavrodin, Mircea Gîlcă, Violeta Sima, Lucian Pribeagu și Dan Pîntilie** — cercetători pînă acum „anonimi”, dar a căror muncă prin colbul anilor capătă, odată cu acest studiu, strălucirea unui act cultural prin care rutina unei meserii devine scripă de spirit.

O. ȘTIREANU ■

(Urmare din pag. 10)

tregi ansamblul dovedesc că spiritualitatea eminesciană e esență a spiritualității naționale. Aceste opere de artă, care în anii nașterii lor au comportat condiționări diverse, ne apar într-o lumină nouă. E drept că organizatorii au știut să rețină acele creații care, fără a trăda caracterul miinii din care provin, se resimt mai intens de „spiritul veacului” ori, mai bine zis, de spiritul ce a petrecut un secol în altul. Alături de creații tipice de Grigorescu, Andreescu și Petrascu, aflăm imagini atipice de Luchian, Pallady, Eustațiu Stoenescu, precum și realizări interesante semnate de Elena Popeea, Juan Alpar, Kimon Loghi, Constantin Artachino, G. D. Mirea, Sava Henția, Samuel Mîțner, C. Aricescu. În sala în care stau frumos laolaltă statuia lui Gheorghe Anghel și himerele lui Pa-

ciurea, descoperim un portret „din epocă”, un „Gînditor” de Horia Boambă, artist mai degrabă necunoscut, dar autor al citorva opere care ne îndeamnă să credem că a sosit timpul să fie reconsiderată opera unor ar-

Victor Gaga, Mihai Coșan, Valentina Bostînă, Marcel Gugulanu, Gh. Adoc, Mihai Buculei. Pictorii au omagiat, conform metodei atelierului lor, momentul. Se cuvine să cităm, pentru frumusețea și patetismul măr-

Geniul ordonator

tiști prea ușor uitați, prea lesne trecuți în umbra clasicilor. Fierrește, sculptura — cu excepția unor lucrări de Brăncuși, Filip Marin, Ion Jalea și Constantin Lucaci — e portretistică eminesciană sau studii pentru monumente: Paul Vasilescu, Dumitru Pasima, Horia Flămînd,

turisirii de iubire ce o conțin, o mare tapiserie a Celei Neamtu și un sumptuos peisaj al pădurilor botoșenene, pînă dintr-un ciclu cu duh eminescian realizat în ultimii ani de Florin Niculi. În alcătuirea finală a expoziției s-au ales, dintr-un număr mare de participări, ace-

lea care au rimat sigur și expresiv cu calitatea ideii generale: Corneliu Baba, Ion Gheorghiu, Vasile Grigore, Iacob Lazăr, Rodica Marinescu, Radu Dăringă, Ion Murariu, Ion Popescu Năgreni, Eugen Popa. Graficienii, cu o prezență mai rezervată, au evidențiat totuși constanța unor preocupări: Marcel Chirnoagă, Spiru Vergulescu, Mircea Dumitrescu, Done Stan, Nicolae Alexi.

Această expoziție trebuie popularizată și cunoscută de un public mare, fiindcă îi este, cu osebire, destinată și, mai ales, pentru că oferă cea mai completă lăcile deschisă despre semetia și generozitatea gîndirii poetului. Sînt și rămin profund revelatoare cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu din Mesajul adresat participanților la simpozionul omagial: „Cinstim cu emoție memoria nepieritoare a celui mai iubit poet al neamului nostru, Mihai Eminescu”.

„Legarea învățămîntului de cercetare și producție, această triadă a progresului ce asigură geneza și implementarea gândirii originale în toate sectoarele economiei naționale, înseamnă înainte de orice — este de părere interlocutorul nostru, prof. dr. doc. Laurentie Sofroni — transformarea fiecărui dascăl și discipol într-un creator autentic. Mai mult decît alt: o facultate de profil tehnic are datoria de a se distinge nu numai prin elaborarea unor soluții de urgență necesitate, ci mai ales prin gîndire prospectivă, capabilă de a desprinde din orizonturile viitorului imaginea lumii de mîine, de a vedea acolo unde alții disting doar scurgerea vremii și nebuloasa necunoscutului. Viitorologia este singura predicție științifică, iar omul de știință — singurul care poate trece hotarele viitorului, călătorind pe volutele fanteziei, dar înarmat cu instrumentele rigorii și calculului de specialitate”.

Contribuția universitarilor, profesori sau studenți, la marea bătaie pentru cunoaștere și progres tehnic ni se pare astăzi veche de cînd lumea. Cu toate acestea, cu numai cîteva decenii în urmă, învățămîntul superior se mai limita încă la instrucție, acumulare de date și cunoștințe, la generalizări și stabilirea unor legi și teorii mai mult cu scop în sine. „Aceasta era facultatea pe care am făcut-o și eu, și alții mai tineri ca mine”, ne mărturisește profesorul Laurentie Sofroni.

Trăsătura dominantă a cercetării științifice actuale — și cu precădere a celei universitare — este descoperirea căilor ce duc direct sau indirect la modificarea condiției vieții umane. Ce înseamnă acest lucru la nivelul unui compartiment universitar? Vom încerca să răspundem, poposind la Facultatea de metalurgie a Institutului Politehnic București, iar aici în mod special la catedra de „Turnătorie-agregate”. O facem, deoarece, trebuie să o spunem de la început, prin numărul mare de invenții și inovații realizate, această facultate a ocupat în ultimii trei ani de două ori locul I pe institut și o dată locul II, iar catedra amintită, locul I pe facultate. În total, nu mai puțin de 30 de invenții și un număr mare de inovații, toate dobîndite prin osîrdia și pasiunea colectivelor de dascăli și studenți.

Inventica se învață!

● În 1980, ca urmare a unei vizite de lucru, efectuate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la Întreprinderea „23 August” din București și a recomandărilor primite cu acest prilej, studenții și cadrele didactice ale facultății amintite au luat în studiu următoarea temă de cercetare: „Folosirea formelor vidate din amestecuri fără liant pentru obținerea pieselor turnate din aliaje feroase și neferoase.” În cercetare s-a angajat, sub conducerea profesorului Laurentie Sofroni, toată catedra de „Turnătorie și agregate”. În prezent, procedeul se aplică în întreprinderile „23 August”, „Semănătoarea” și „Vulcan” din București, la Întreprinderea „Vagonul” din Arad și este în curs de aplicare la Întreprinderea de construcții de mașini din Reșița și Întreprinderea de matrițe și piese turnate din Odorhei.

● O altă lucrare de răsunet se referă la „Stabilirea tehnologiilor de producere a fontelor cu grafit modular cu structură bainitică”. Este vorba de realizarea pentru prima dată în țara noastră a unui material cu proprietăți de excepție ce poate înlocui oțelul la diferite produse, în special în industria construcțiilor de mașini. Procedeul este în curs de aplicare la Întreprinderea de autoturisme Pitești, la Întreprinderea de autocamioane Brașov, la Întreprinderea „Metalurgica” Alud și la Întreprinderea „Unio” Satu Mare.

● Unei lucrări intitulate „Fonta bainitică”, apărute sub semnătura unui colectiv alcătuit din prof. Laurentie Sofronie, șef de lucrări, dr. ing. Iulian Ripoșan și dr. ing. Mihai Chișămera, îi revine meritul de a fi prima monografie de acest gen tipărită în România.

● S-a asimilat în producție, pe bază de cercetări proprii, fontă cu grafit vermicular, testată în prezent la Întreprinderea „Mecanica” din Alba Iulia și la Întreprinderea de autocamioane Brașov. Un volum purtînd același titlu, „Fonta cu grafit vermicular” (autori: Iulian Ripoșan și Laurentie Sofroni) a văzut de curînd lumina tiparului și este prima monografie de acest fel apărută în lume.

● Între tehnologiile realizate la Facultatea de me-

talurgie din București și aplicate în întreprinderi din țară se mai numără „Tehnologia tratării oțelurilor în stare lichidă prin injectarea de pulberi active în vederea îmbunătățirii proprietăților fizico-mecanice ale pieselor turnate din oțel” (șef de colectiv: ing. Voicu Brabie) și „Dirijarea procesului de solidificare a oțelurilor turnate cu ajutorul microrăcitoarelor”, procedeul ce asigură importante reduceri de metal. (Șef de colectiv: dr. ing. Constantin Bratu).

● În sfîrșit, iată și două realizări prin care universitarii bucureșteni au trecut în fruntea eșalonului mondial, recomandîndu-se prin prioritate absolută. Este vorba de modificarea fontelor și oțelurilor prin folosirea granulelor metalice cu elemente active ca magneziu și calciu, procedeul în curs de testare la Întreprinderea „Unio” Satu Mare și Întreprinderea „Semănătoarea”, din București și la COS Tirgoviște. Același colectiv semnează și brevetul de invenție intitulat „Folosirea sulfului ca element de reglare a formei separărilor de grafit la producerea fontelor cu proprietăți superioare”.

cronometru ce se naște din fondul de aur al scientismului etern, din nemulțumirea laborioasă și nestăvilă a setei de cunoaștere a tinerilor specialiști. Prin asemenea lucrări de pionierat (unele, priorități pe plan mondial) se recomandă și activitatea universitarilor de la Facultatea de metalurgie din București. Vom oferi alături cititorilor noștri cîteva exemple chiar dacă ele se vor dovedi mai puțin accesibile înțelegerii comune. Specialistul va obține astfel, și pe această cale, informații utile, iar nespecialistul va avea, sperăm, imaginea aceluia efort permanent ce se naște și se plămădește în retortele inteligenței.

Revenind la lumea studenților, în Facultatea de metalurgie se acordă o importanță deosebită pentru informarea tineretului studios. Acesta are datoria încă din anul III de a citi nu numai cursurile universitare, ci, deopotrivă, lucrări apărute în revistele de profil din lumea întregă. În acest scop, studenților le sînt înmîinate articole xeroxate, extrase din principalele publicații ce apar în țările industrializate. Pentru început ei trebuie doar să le traducă, ceea ce implică cunoașterea sau învățarea unei limbi străine. („Cunoașterea unei limbi străine înseamnă o fereastră deschisă spre universul intelectual al planetei”). Din această confruntare cu tot ce este mai nou în domeniul metalurgiei, foarte mulți tineri au ieșit îmbogățiți cu idei și propuneri de invenții și inovații. Cadrele didactice le cer să le justifice și să le interpreteze sub raport științific, chiar dacă prin aceasta întregul demers rămîne doar în sfera teoreticului. Această gimnastică a minții s-a dovedit însă extrem de utilă, deoarece ea aruncă privirile tînarului spre orizonturile viitorului. Un specialist în materie a făcut de curînd următoarea declarație: „Peste 20 de ani, jumătate din producția pieselor turnate se va realiza cu mijloace necunoscute azi. Acestea se vor naște neapărat, chiar dacă nimeni nu se gîndește azi la ele”.

Mi-a plăcut să văd în acest joc grav cu datele științei, cu fantezia și rigorile matematice imaginea științistului modern, al acestui fiu al planetei noastre pentru care cuvîntul „imposibil” nu mai figurează de mult în dicționarele inteligenței.

LIVIU TIMBUS ■

În acest univers mirific al gândirii creatoare, studentul își face intrarea îndrămat și însoțit chiar de la început de conducătorul științific al lucrării de diplomă. Și în această privință, Facultatea de metalurgie se bucură de o experiență valoroasă: temele pentru lucrările de diplomă sînt repartizate încă din anul III, în funcție de opțiuni individuale dintr-un program de cercetare amplu și cumulativ de la an la an. Acest moment de importanță capitală în biografia intelectuală a studentului este pregătit printr-o campanie de „propagandă electorală” (expresia aparține interlocutorului nostru), deci de prezentare a unor studii și experimente tehnico-științifice aflate în atenția cadrelor didactice. Pe această bază, ti-

nărul își exprimă preferințele și ulterior devine colaborator al colectivului de creație pentru care și-a exprimat preferința. Din anul III, studentul își alege astfel „nașul”. Această denumire, folosită desigur, la început, în glumă, a căpătat prin tradiție valoarea unui termen didactic consacrat. Fiecare viitor inginer își are mentorul lui, deci omul care îl urmărește, hrînindu-l talentul virtual și deprinderile latente, și care, la sfîrșit, îi va pune în mină diploma universitară. El este în fapt cel mai activ, mai devotat și sincer prieten al studentului, iar din această laborioasă conferire de idei și ajutor mutual (care, între altele, are și darul de a șterge granițele rigide dintre dascăl și învățăcel) se nasc nu simple

lucrări de diplomă, ci și creații originale încununat chiar cu brevete de invenție. Studentul Iulian Ceaușu din anul VI, curs seral, și-a ales pentru lucrarea de diplomă tema „Utilizarea metalofosfaților în amestecuri de formare”. Florin Turbatu și Oancea Florin din anul IV întocmesc lucrarea „Folosirea carburii de siliciu metalurgice la elaborarea fontelor”. Mulți foști studenți (N. Crainic, N. Meliță, I. Stanciu) și-au pus semnătura nu numai pe o obișnuită lucrare de diplomă, ci au realizat chiar o invenție în sensul strict al cuvîntului.

Vom înțelege mai bine toate acestea dacă vom avea în vedere că aici, la Facultatea de metalurgie, studentul își petrece în ultimii trei ani de studii, peste 500 de ore în labo-

ratoare și unități industriale. Acest timp consacrat în exclusivitate cercetării și experimentului face parte din obligațiile sale profesionale, dar nimeni nu-i limitează prin aceasta stăruința și pasiunea pentru creație, laboratoarele facultății îi stau la dispoziție în permanență și nu puțini sînt cei care își petrec aici cea mai mare parte a timpului liber.

Toate acestea fac parte dintr-un nou mod de a gîndi, a clădi și duce la bun sfîrșit efortul profesional al specialistului de mine. În domeniul metalurgiei, ca de altfel în toate celelalte compartimente ale științei și tehnicii mondiale, noul devine vechi într-un timp record. Sînt dictatele progresului continuu și ireversibil. O luptă contra

astronomia, dovedindu-și de fiecare dată creativitatea, viziunea innoitoare. Astfel, studiind reacția foton-neutrino-antineutrino, a dedus din ea o lege de distribuție a energiei într-o incintă radiantă. Pentru a rezolva divergența privitoare la energia proprie a electronului, a introdus în 1944 ipoteza unui domeniu funcțional de incertitudine. A adus rezolvări cu totul noi în teoria transportului de neutroni și a dat o extindere relativistă ecuației de transport a acestora. A demonstrat că mezonii din razele cosmice pot fi considerați, în mod teoretic, ca fiind produși și de protonii primari (nu numai de către electronii și pozitronii primari).

Mircea Drăganu a studiat plasmă relativistă și nerenaliviste, obținînd rezultate principale noi. A dedus ecuațiile lui Debye-Falkenhagen ce guvernează transportul în electroliti, plecînd de la un sistem de ecuații stocastice. A generalizat formula lui Green, pentru problemele cu derivată oblică, la funcțiile biarmonice și poliarmonice și a stabilit ecuațiile lui Hamilton pentru sistemele determinate prin coordonate neolonomice. O lucrare fundamentală a sa este *Introducere matematică în fizica teoretică modernă* (2 vol., 1957—1958), analiză subtilă a posibilităților utilizării instrumentului matematic de către fizicienii teoreticieni.

Victor Mercea, născut la Timișoara la 2 ianuarie 1924, a urmat liceul în acest oraș (1934—

1942), iar studiile superioare le-a efectuat la Universitatea din Cluj, obținînd licența atît în matematică (1946), cît și în fizică (1947). A devenit doctor în fizică în 1949, cu teza *Viscozitatea și conducibilitatea termică a vaporilor de apă*, pentru ca în 1965 să obțină titlul de doctor docent. Încă din 1946, își începe cariera didactică la Universitatea din Cluj ca asistent, iar din 1964 devine profesor universitar de fizică atomică, nucleară și moleculară. A fost cercetător (1950), apoi șef de secție (1956—1972) la filiala din Cluj a Institutului de Fizică Atomică. A condus, de asemenea, Institutul de Izotopi Stabili, devenit în 1978 Institutul de Tehnologii Izotopice și Moleculare (I.T.I.M.). În 1962 a fost ales membru corespondent al Academiei R.S.R., iar în 1963 membru al American Nuclear Society. I-au revenit funcții de răspundere în organisme și programe naționale și internaționale de cercetări spațiale: COSPAR, INTERCOSMOS etc.

Contribuțiile sale principale privesc fizica moleculei, energetica nucleară, fizica izotopilor stabili și tehnologia separării lor (pentru care a conceput și aparatul de analiză corespunzătoare), spectrometria de masă, fizica cosmică și cercetările spațiale; în 1975 a apărut lucrarea sa de bază *Fizica atomică*. A fost, de asemenea, inventator, obținînd două brevete pentru separarea apei grele.

Aportul său a fost notabil la

producția și exportul de izotopi stabili românești. O realizare a sa de excepție o reprezintă obținerea de separări izotopice cu raze laser (1969); în 1968 obținuse separarea izotopilor azotului. A construit, în cadrul I.T.I.M., un spectrometru de masă cu dublă focalizare, utilizat în industria chimică și în cercetarea biologică-medicală.

Victor Mercea a contribuit și la afirmarea științei românești în domeniul de avangardă al cercetării spațiale. Pe satelitul „Interkosmos-12” — apoi și pe alți sateliți și rachete de sonaj de tip „Vertical” — au fost montate spectroscopice de masă de concepție românească, realizate sub conducerea sa în cadrul I.T.I.M. Lui i se datorează și lansarea primei aparaturi românești (DESM-1) în spațiul cosmic, de asemenea, construcția și lansarea spectrometrului de masă SMQ-3 pînă la înălțimea de 1500 km, cu ajutorul căruia s-au măsurat izotopii azotului în atmosfera înaltă.

Acest savant riguros a fost totodată un om delicat și un sensibil. Cîtea cu pasiune nu doar lucrări de specialitate, ci și beletristică, nutrea un mare interes pentru artile plastice. Era un partizan și practicant asiduă al fotografiei artistice: a participat adesea la saloane naționale și internaționale de artă fotografică, obținînd distincții prestigioase.

I. M. ȘTEFAN ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Scoala clujeană de fizică (II)

Pe linia profund creatoare inaugurată de Augustin Maior, în 1904 și apoi în 1919, de care ne-am ocupat într-un trecut articol, s-au înscris numeroși alți fizicieni din cadrul școlii cluje. Vom evoca astăzi doi oameni de știință a căror activitate fecundă s-a desfășurat mai aproape de noi. Este vorba de ultimii dispăruți din rîndurile fecunde școli de fizică din Cluj-Napoca: **Mircea Drăganu** (1911—1989) și **Victor Mercea** (1924—1987). Ceea ce ne atrage atenția în opera lor este pe de o parte abordarea îndrăzneată a unor teritorii noi ale științei, în care s-au dovedit veritabili desțelenitori, iar pe de altă parte precodarea constantă de a îmbina cercetarea fundamentală, teoretică, cu cea aplicativă. Aceste trăsături vor ieși limpede în evidență atunci cînd vom prezenta contribuțiile lor științifice.

Mircea Drăganu s-a născut la 19 noiembrie 1911 la Năsăud, într-o familie de aleasă tradiție națională și culturală. Tatăl, bunicul și străbunicul său au fost profesori la Liceul grăniceresc din Năsăud și luptători pentru drepturile naționale ale românilor. A urmat Liceul

„Gheorghe Barițiu” din Cluj (1921—1928), iar licența în fizică a obținut-o tot aici, la Facultatea de Științe cu teza *Spectrul atomic al hidrogenului* (1933). Între 1934 și 1937 s-a specializat la Paris și Leipzig. A devenit doctor în științe la Universitățile din Cluj cu teza *Despre producerea electronilor grei* (1939), care anunța preocupările sale de mai tîrziu. În 1954, obține titlul de doctor docent. Si-a început, în paralel, activitatea de cercetare și cea didactică, ca asistent la Institutul de Fizică Moleculară, Acustică și Optică din Cluj, în 1939, apoi a continuat-o (din 1946), la Institutul de Gravitare, Căldură și Electricitate, a fost șef de lucrări la Observatorul astronomic din Cluj. Din 1948 și pînă în 1955 a lucrat în calitate de conferențiar la diferite catedre ale Facultății de Matematică și Fizică. În 1955 a devenit profesor de fizică teoretică, mecanică și căldură la Universitatea din Cluj, iar în 1965 șef de sector la Centrul de cercetări pentru fizică teoretică.

Domeniile de bază pe care le-a abordat au fost fizica plasme, fizica atomică, constantele dielectrice, electroliza, optica și

Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități

Vești bune pentru citiva dintre corespondenții noștri ce solicitau sprijin în vederea încădrării în muncă.

■ **Codreanu Carmen** (str. Nicolina nr. 77, bl. 986, sc. B, ap. 13) a primit din partea D.P.M.O.S. — județul Iași dispoziția de repartizare la Întreprinderea de confecții din municipiul Iași.

■ Un răspuns și pentru cetățeanul **Dungă Ion** din comuna Alimpești, județul Gorj, de la Direcția pentru Probleme de Muncă și Ocrotiri Sociale a județului Gorj: „Referitor la scrisoarea adresată revistei „Flacăra” prin care solicitați sprijin pentru încadrarea în muncă, precizăm: „în baza adresei Întreprinderii de utilaje grele de transport pentru construcții Craiova, secția Tirgu-Jiu, prin care ne comunicați vacante trei locuri de lăcătuși mecanici, vă trimitem dispoziția de repartizare nr. 1502 cu care vă veți prezenta la unitatea respectivă, pentru a vă perfectă actele de încadrare.”

■ „La cererea cetățenei **Dinu Ana Elena** din comuna Plenița, satul Castrele Traiane, județul Dolj, prin care petenta solicita sprijinul necesar pentru încadrarea sa în muncă la Întreprinderea Chimică Craiova — Secția Plenița, vă facem cunoscut că, prin dispoziția nr. 3589 a fost repartizată la Întreprinderea menționată, la care a și început să-și desfășoare activitatea, ca operator chimist.” (D.P.M.O.S. — județul Dolj). Mulțumim pentru înțelegerea și sprijinul acordate.

■ Reanalizând situația din zona în care locuiește **Ștefania Lupu** (str. Abator, bl. 72 ap. 11 — Tirgu-Jiu) ce se adresa, nu de mult redacției noastre, Direcția județeană de poștă și telecomunicații Gorj, a aprobat cererea sa, drept pentru care petenta este invitată a se prezenta la Secția Exploatare P.T.T.R., spre a achita taxele tarifare.

■ **Mistoacă Vasilica** din Ploiești, str. Secelenilor nr. 2, bl. 18, ap. 74 a fost, de asemenea, invitată la Direcția județeană de poștă și telecomunicații Prahova, pentru a achita taxa de instalare a postului telefonic solicitat.

■ Deși cititorii noștri sînt avertizați că „Flacăra” nu primește acte originale, **Vilcu Floarea** din Brezoi, sat Valea lui Stan, județul Vilcea, ne trimite două bonuri de comandă eliberate de Întreprinderea de Produse Ortopedice și Protezare. Dat fiind faptul că bonurile cu pricina au fost eliberate, unul în 15 februarie 1988, iar celălalt la data de 18 aprilie 1988, se pare că petenta le consideră astăzi, după mai bine de un an, lipsite de orice

valoare. Cităm din scrisoarea sa. „Fiul meu, **Vilcu Ion**, elev la Liceul industrial Brezoi a suferit în 1987 un accident, în urma căruia i s-a amputat jumătate din laba piciorului stîng. Copilul meu este nevoit să umble ajutat de o cirje. Mi s-a recomandat să solicit o proteză, lucru ce l-am făcut la Întreprinderea de Produse Ortopedice și Protezare din București, cu comenzile pe care le anexez în original. Mi s-a promis că în circa o lună de zile îmi va fi expediată la domiciliu. Așadar, a trecut mult mai mult decît un an și nici pînă în ziua de azi nu am primit nici proteza și nici alt răspuns, copilul meu fiind în situația de a merge tot în cirje.”

Dacă un copil nu mai poate zbura, ca toți cei de vîrstă lui, ar putea avea șansa de a merge, măcar, normal. Și șansa aceasta depinde de dumneavoastră, stimată tovarăși ai Întreprinderii de Produse Ortopedice și Protezare — București.

■ **Ilie Ștefan** din Calafat, județul Dolj (bl. M-1, sc. 2 ap. 33) ne scrie. Dacă vreți să cumpări noul „Mers al trenurilor” în Gara de Nord din București, răspunsul este, invariabil: „Nu avem”. Dacă urci într-un tren, însă, apar tot felul de indivizi suspecti, cu sacose burduse, din care apare, pentru prețuri cit se poate de piperate, invizibilul volum informativ. În plus, revistele care, în mod normal ar trebui să fie oferite la chioșcurile de pe perone, sînt, de asemenea, de găsit doar pe culoarele vagoanelor de călători, la aceleași prețuri majorate. Nu poate fi stopat, oare, acest ilicit comerț ce pare a merge... ca pe roate?

■ Din partea Consiliului popular al municipiului Bacău, un răspuns favorabil adresat lui **Popescu Vasile** (Str. Republicii, bl. 88, sc. A, ap. 20). „Pentru îmbunătățirea furnizării apei calde menajere, cit și a apei potabile, s-a dispus executarea unei stații de hidrofor pentru blocurile care sînt afectate de presiunea apei reci, stație de hidrofor care să fie amplasată în cadrul punctului termic nr. 21 și executată pe măsura alocării fondurilor de investiții în perioada de revizii și reparații cuprinsă între 1.08 — 30.08.1989 a punctului termic.”

■ Și de la Consiliul popular al sectorului 6 din București de asemenea o veste bună: „Urmare a sesizării Asociației de locatari Bloc 4 din Bd. Păcii nr. 52—54, prin care se arăta că apartamentele de la nivelele superioare nu beneficiază de apă rece, vă informăm că s-a luat legătura cu I.C.A.B., problema fiind rezolvată prin punerea în funcțiune a unei pompe.”

■ În aceeași problemă se adresează redacției și **Asociația locatarilor** Bloc 43, Șoseaua Pantelimon, nr. 255. „Sîntem una dintre cele mai mari asociații ale Capitalei, cu un număr de membri ce depășește 1400, oameni ai muncii ce-și desfășoară activitatea în marile uzine ale Capitalei „23 August”, Republica, Electroaparaț, Acumulatorul, I.I.S. Progresul. La nenumăratele sesizări și apeluri telefonice furnizorul ICAB nu a dat nici un curs celor solicitate.”

■ Iată, sînt însă și cetățeni care se plîng de faptul că, în unele locuri, apa curge prea din belșug și, mai ales, pe unde nu trebuie: „Locuiesc în București, str. Crăițelor nr. 24, sector 4. Vreau să vă aduc la cunoștință că în configurația hidrografică a cartierului Parcul Libertății, în afara lacului din parc a apărut un „riu” atestat documentar din... aprilie 1989. El izvorăște din trotuarul străzii Crăițelor și curge nesfîrșit pînă la canal, amenințînd fundația Întreprinderii de ciorapi „Apollo” și a celorlalte clădiri de pe stradă. Copiii construiesc bărcuțe din hîrtie și se bălăcesc în apa murdară. Au început să-și facă apariția și ținări. Apa care curge la canal cine o plătește? Întrebați dumneavoastră I.C.A.B.-ul, poate aflăm și cauza. Se poate să fie o conduită spartă care, deocamdată nu interesează pe nimeni.” (Ioana Marinică).

Nu numai că întrebăm, dar solicităm, în numele tuturor celor afectați, remedierea grabnică a acestei situații.

■ **Costea Corneliu** din Iași (str. Bacinschi nr. 8, bl. CL-1, sc. 1 E, 3 ap. 10, ne întreabă dacă mai are șanse să intre în posesia unui lucru care-i aparține de drept: „În luna ianuarie 1988 am cumpărat dintr-un magazin din Iași un scul de lină produs de O.E.C. Carpați, Unitatea Agroindustrială Sf. Gheorghe — Tesătorie Covașna. După cîteva zile m-am apucat să deapăn sculul împreună cu soția mea, dar pe la mijloc au început să apară defecțele. Atunci, am lăsat ghemul așa și restul de scul l-am pus într-o cutie și l-am expediat pe adresa unității, conform chitanței nr. 9559, cu confirmare de primire. Am așteptat pînă în august 1988, cînd am scris din nou unității, dar n-am primit nici un răspuns.” Sperăm că unitatea cu pricina va citi aceste rînduri și-și va aminti de o comandă neonorată cum

se cuvine. Sperăm, de asemenea, să ne înștiințați cit de curînd, că pentru iarna care vine sînteți posesorul unei jachete noi și... de bună calitate.

■ „De o bună bucată de vreme, în Piața Voievozilor, au ca punct de întoarcere Maxi-Taxi-urile cu numerele 502 și 520. Noi înțelegem că la capăt de linie cei ce le conduc au nevoie să se relaxeze cîteva minute. Nu înțelegem, însă, de ce lasă mașinile cu motoarele ambalate timp de 5—10 minute. Probabil s-au învățat cu zgomotul, însă noi, cei care locuim în apropiere, nu reușim să ne obișnuim, sîntem treziți în zori de acest vacarm care, apoi, durează în tot restul zilei. Considerăm că nici consumul de carburant care se ırosește nu este de neglijat.” Pentru grupul de locatari din Piața Voievozilor semnează delegatul de stradă **Gheorghe Preda**.

■ **Popa Eusebiu** din Piatra Neamț (str. Chimiei nr. 4, bl. 4 ap. 8) călătorește o dată pe lună spre Vaslui în probleme de serviciu și se întreabă cum se descurcă cetățenii care sînt siliți să facă drumul mai des: „Ca să ajungi în Vaslui, trebuie să mergi ori prin Bacău — Mărășești — Tecuci — Vaslui, sau pînă la Roman cu un autobuz, de aici cu trenul pînă la Buraiești și de acolo la Vaslui.” Tot e bine că nu trebuie să ajungi pînă la București! Oare Întreprinderea de Transporturi Auto nu s-a gîndit, desființînd autobuzul ce lega direct Piatra Neamț de Vaslui că oamenii sînt nevoiți să piardă o noapte întreagă pe drum, ca să nu mai vorbim de banii pe care întreprinderile le decontează celor plecați în interes de serviciu? N-ar fi nici acum prea tîrziu să o facă!

■ Nereușind să dea de archiva Școlii profesionale metalurgice Giurgiu, școală pe care a absolvit-o în urmă cu mai bine de 30 de ani, **Teleașcă Petre** din Roșiori de Vede, județul Teleorman, s-a adresat redacției noastre. Prin bunăvoința Arhivelor Statului, județul Giurgiu, aflăm, nu numai că archiva școlii respective a fost preluată de către „Grupul de exploatare flotă și porturi — Giurgiu”, ci și că petentului i-a fost expediată adeverința-solicitată. Mulțumim pentru solitudine.

Poșta redacției

Martin Ludovic — Tg. Secuiesc: Autoturismele adaptate se livrează persoanelor care prezintă deficiențe locomotorii. Depuneți cerere direct unității I.D.M.S. cu recomandarea comisiei teritoriale de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă din care sînt rezultate că vă este necesar și l puteți folosi, adeverință că sînteți încadrat în muncă sau desfășurați o activitate social-utilă, un act din care sînt rezultate că invaliditatea se datorește unui accident de muncă sau de război — dacă este cazul — și unul că nu ați dobîndit autoturism în ultimii 5 ani. **Balint Ghizela** — com. Sinzieni (Covasna): Potrivit Statutului C.A.P., dreptul la lot în folosință este al persoanei care întrunește condițiile cerute de statut, care nu se moștenește. **Mureșan Ilie** — com. Mireșul Mare (Maramureș): Invalidii și accidentații de război gradul I sau II de invaliditate, pentru infirmități de război, își păstrează, la încetarea activității, dreptul la pensie I.O.V.R. și dacă, potrivit legii, li se cuvine și o altă pensie pentru munca depusă după ce au devenit invalizi (Decret 245/1977, art. 4, al. 2). Deci aveți dreptul la pensie C.A.P. în condițiile Legii 4/1977. **Asociația locatarilor**, bl. G8, Intrarea Birsei 4, sector 3 — București: Restul remedierilor se vor executa la recepția finală, în trimestrul III. **Vicașiu Ionel** — com. Ciurmeșu (Bihor): Paza obștească se efectuează pe timpul nopții prin rotație, de către cetățenii care domiciliază în localitate, bărbați în vîrstă de 18—65 ani, exceptîndu-se persoanele inapte medical și alte persoane, în cazuri temeinic justificate, cu aprobarea adunării locuitorilor. **Timiș Daniela** — Borsă: Acțiunea de parțalitate este imprescriptibilă, deci aveți dreptul să introduceți o nouă acțiune în cursul căreia să prezentați autorizațiile de preluare a succesiunii și parțal, documente ce se eliberează la cererea moștenitorului interesat de către consiliul popular din raza localității unde se află imobilul ce constituie masa succesorală. **Drăghici Paraschiva** — Brașov: Imediat după satisfacerea stagiului militar, fiul dv. să depună cerere la Oficiul de pensii, însoțită de adeverință de la facultate

REGHINA VĂRVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Ecouri • Ecouri • Ecouri • Ecouri • Ecouri

● Făcînd haz de necaz, **Ion Păduraru** (București, str. 13 Decembrie nr. 25, bl. 9, ap. 86) ne trimite o epigramă, publicată în paginile revistei Flacăra din 5 mai 1989:

S-au dus 3 lei — fără de ton
Și te întreb: oare de ce?
E aparat de telefon
Sau pușculița P.T.T.?

Răspunsul Direcției județene de poștă și telecomunicații Neamț, direct vizată de „Recomandata” corespondentului nostru, răspuns prompt și la obiect, dovedește că subtextul cuprins de hazliile versuri a fost înțeles așa cum se cuvine. „Funcționarea uneori defectuoasă a postului public automat interurban de la oficiul P.T.T.R. Bălățești s-a datorat unor deranjamente, precum și folosirii în mod necorespunzător a acestuia, prin utilizarea unor monede deformate. Problema funcționării telefonului respectiv a fost analizată cu toată răspunderea, stabilindu-se măsuri pentru îmbunătățirea funcționării sale și a intervențiilor, în caz de deranjament. Pentru operativitatea intervențiilor, care pînă acum se făceau din Tirgu Neamț, s-a redistribuit un post de electromecanic cu loc de muncă permanent în stațiunea Bălățești. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat.”

Mulțumim și noi pentru promptitudine.

● Urmarea sesizărilor cetățenilor **George Constantinescu** și **Relu Mișu** din București, primim de la Co-operativa „Fotografia” niște copii după răspunsurile date corespondenților: „Referitor la semnalul critic apărut în revista „Flacăra”, cu privire la neexecutarea fotografiilor color, vă comunicăm că nu s-au putut livra la timp din lipsa de repartizare corespunzătoare de hîrtie color. Vă informăm că în prezent lucrarea dum-

neavoastră este gata și o puteți ridica de la unitate”. Ceea ce a rămas nelmămurit, este motivul pentru care se primesc comenzi, cînd nu există materialele necesare.

● În numărul 17 al revistei noastre era publicată și sesizarea unui locuitor din satul Cuza Vodă, comuna Slobozia Conachi, județul Galați, pe numele său **Virgil Grigoras**. Întreprinderea de Transporturi Auto — Galați, vinovată de aspectele negative cuprinse în scrisoare, dovedește prin rîndurile trimise redacției, că n-a rămas de loc insensibilă la cele relatate de petentul nostru. Dacă mai rămăseseră oameni ai muncii din amintita Întreprindere care nu citiseră respectivul articol, acum cu toții au luat cunoștință de cuprinsul său, prelucrat cu prilejul unei analize disciplinare la care a fost invitat întregul personal al autogării. Sîntem asigurați că nu s-au limitat doar la lectura rîndurilor publicate, ci au luat și o serie de măsuri, pentru ca aspectele neplăcute înregistrate pe traseul Galați-Pechea să fie de urgență înlăturate. Au fost revizuite panourile indicînd mersul autobuzelor, ca și al trenurilor, prețul biletelor este acum afișat la vedere, s-a suplimentat numărul caselor, s-au introdus curse noi. „Odată cu prelucrarea articolului dumneavoastră — se mai spune în răspuns — au fost atenționați din nou toți conducătorii auto, precum și personalul operativ (impiegați, casieri) privitor la comportarea demnă și civilizată pe care trebuie s-o aibă cu publicul călător”. Lucruri bune și frumoase, de care ne bucurăm sincer, alături de beneficiarii curselor I.T.A. — Galați.

● „Subsemnatul **Répás Ștefan** din Reșița, Aleea Tineretului, bl. 1 ap. 1, sînt într-un tot de acord cu cererea tovarășei **Cornelia Drăgoi** din București, publicată în revista „Flacăra” nr. 20”. Ce ne scrie **Cornelia**

Drăgoi în 19 mai a.c.? „Cititorii erau informați în paginile revistei, în anul 1986, că o echipă de medici de la Institutul Oncologic din Cluj-Napoca a obținut brevet de invenție pentru un medicament împotriva fumului. De atunci aștept apariția acestui miraculos mijloc de a mă lăsa de fumat, dar în zadar, în farmacia încă nu a apărut”. Cum de la Ministerul Sănătății nu avem încă nici o veste, vă propunem sfaturile unui cititor. **Neamțu Vasile** din Brăila (str. Împăratul Traian nr. 6) specifică în scrisoare că s-a decis să aștearnă aceste rînduri, atît pentru **Cornelia Drăgoi**, cit și pentru toți cei interesați: „Sînt pensionar. Am fumat — și foarte mult încă, de la etatea de 14 ani. Nu-mi ajungeau 60 de țigări pe zi. Și cînd mîncam fumam! Într-o zi, era în 1969, m-am întîlnit cu un coleg în autobuz. Părea a se feri de mine. Brusc, mi-am dat seama că miros a tutun în așa hal, încît cel ce stătea de vorbă cu mine nu mai putea suporta. Din acea clipă am hotărît să nu mai fumez. Pînă în ziua de azi n-am mai pus țigară în gură. Zilnic, însă, am pus deoparte banii pe care înainte îi dădeam pe țigări. După 25 de ani am ajuns la suma de 55 000 lei. Cel mai important însă, e faptul că sînt perfect sănătos. Dacă ai voință și poți să-ți faci educația organismului, nu-ți trebuie nici un fel de medicament. Gresit se afirmă — fumez o țigară pentru că sînt nervos! Țigara e un drog și un nărav urît. Deci, nu mai așteptați medicamentele pentru a vă lăsa de fumat. M-aș bucura mult dacă mi-ați urma sfatul și așa afla că ați reușit să vă educați voința pentru a renunța la acest nefericit obicei, care vă poate distruge sănătatea.”

Rînduri înțelepte și demne de a fi luate în considerație. Sperăm să le ajute celor pentru care au fost scrise.

Pagină realizată de
LIANA MOLNAR

Controlul oamenilor muncii consfințește, amplifică și atestă

Cluj-Napoca a fost unul dintre cele trei centre din țară, unde s-a desfășurat, recent, un dialog inedit și fructuos, organizat de Consiliul Național al Frontului Democratice și Unității Socialiste, în colaborare cu Ministerul Comerțului Interior, între reprezentanții controlului oamenilor muncii și ai celor controlați din sectorul vast al „gulerelor albe”, comerțul. Dialogul și-a propus să insiste pe o temă de cea mai mare însemnătate socială — răspunderea față de proprietatea socialistă, față de ceea ce creem, stăpânim și beneficiem cu toții. Pe lângă baza materială necesară exercitării propriei activități, o bază materială tot mai bine dotată, la cotele civilizației contemporane, pentru care statul a investit și investește mult în fiecare cinci ani — spații de vânzare, depozite, utilități etc. etc. — lucrătorii din domeniul circulației mărfurilor au în custodie și manipulează, în drumul de la producător la consumator, valori materiale și spirituale impresionabile. Ei sunt custozii unei apreciable părți din nivelul nostru de viață. Păstrarea integrității acestor bunuri și circulația firească și echitabilă spre totalitatea populației sunt datorii lor profesionale și de conștiință, reprezintă ținuta lor morală și calitatea civică.

Dialogul de la Cluj-Napoca între reprezentanții din 11 județe limitrofe a evidențiat rolul tot mai activ al echipelor de control al oamenilor muncii la întărirea ordinii și disciplinei în comerț. Acolo unde și atunci când controlul se efectuează temeinic și competent, acolo unde și când sunt înțelese corect și aplicate în conformitate cu legea competențele acordate.

Am prelungit dialogul consfătuirii la nivelul unei întreprinderi comerciale din orașul-gazdă, căutând un model posibil de urmat în relația controlor-controlat. S-au confruntat (și uneori înfruntat) opiniile și experiența economistului NICOLAE MAGDAȘ, director adjunct al întreprinderii comerciale de stat mărfuri metalo-chimice și tehnicianului VASILE DOBOS, șef serviciu la întreprinderea „Sinterom”, responsabilul unei echipe de control, membru în Consiliul municipal de coordonare și îndrumare a echipelor de control al oamenilor muncii.

V.D. — Deschis, tovarășe director, resimțim vreun beneficiu la nivelul întreprinderii din activitatea echipelor de control al oamenilor muncii?

N.M. — Cu toată sinceritatea, enorm. Datorită numărului mare de unități — chiar acum 3-4 săptămâni am deschis magazinul cu numărul 100 —, răspândite pe un teritoriu foarte întins — raza noastră de activitate cuprinde, pe lângă municipiul Cluj-Napoca, localitățile Aghireș, Târnița și Huedin

Răspunderea pentru proprietatea socialistă

—, nu reușim să cuprindem cu personalul nostru de control, destul de redus (1 cadru la 20 de unități) întreaga rețea, așa cum am dori. Or, procesele verbale întocmite de echipele de control al oamenilor muncii, constatările și propunerile acestora sunt pentru colectivul de conducere al întreprinderii nu o fotografie, de cele mai multe ori, o radiografie a stărilor de lucruri din rețea. Le analizăm periodic în comitetul oamenilor muncii și extragem o sinteză a problemelor ridicate. Constatările cu grad de repetabilitate în mai multe unități determină luarea unor decizii pe întreprindere și nu doar măsuri, „pe loc”, într-o unitate sau alta. Le discutăm apoi în întâlnirile lunare cu șeful de unități și cu gestionarii.

V.D. — Ar fi interesat și util pentru mine ca responsabil de echipă să exemplific.

N.M. — De pildă, în trimestrul I din acest an, s-au efectuat 53 de controale în 53 de unități, iar diagrama constatărilor ar fi următoarea. În 31 de cazuri — goluri și salturi în aprovizionare, fapt ce a constituit pentru noi o mare frământare. Am analizat cauzele și am trimis delegații mai insistenți la beneficiarii care nu și onorează contractele încheiate cu întreprinderea, cum sint Combinatul de lămpi și abocment Aleșd (pentru ciment), IFET Cluj (pentru lemnele de foc), IDMS București și ICRM Cluj (pentru anvelope și alte piese de schimb auto, întreprinderile de porțelan și faianță (pentru serviciile de masă) etc. Într-un singur caz (Magazinul 27 — Sport) s-a constatat o stare necorespunzătoare de funcționare a localului.

V.D. — Îl cunosc bine, a fost o situație pe care puteați s-o remediați mai demult, este o unitate centrală. Infiltrațiile de apă prin tavane, de la apartamentele locatarilor provocau igrasie, ca și lipsa de curățenie, atât în spațiul de vânzare cât mai ales în magazine, puneau în pericol chiar mărfurile. Acum, după deratizare și igienizare — măsurile propuse de controlul oamenilor muncii —, arată cu totul altfel.

N.M. — Eu zic că întreprinderea a acționat, totuși, prompt.

V.D. — Și eu așa putea să întăresc, prin experiența personală, că sinteti o întreprindere comercială model în Cluj-Napoca în ceea ce privește receptivitatea față de propunerile

echipelor de control. Nu ni se întâmplă însă pretutindeni la fel, nu găsim același ecou. De multe ori procesele verbale rămân doar pe hirtie. Este nevoie de intervenția energică a Consiliului municipal de îndrumare și coordonare al controlului oamenilor muncii pentru a se lua, până la urmă, decizii corespunzătoare și măsuri de îndreptare a stărilor de fapt negative.

N.M. — N-am să privesc în grădina altuia, avem încă și noi destule neajunsuri. Pentru a impune o atitudine corespunzătoare lucrătorilor noștri față de echipele de control, uneori am luat chiar măsuri mai severe. Într-un caz din cele 53 de controale efectuate în anul acesta, ni s-a semnalat nerespectarea legalității prețului. Un produs, adică un singur obiect, de calitate a III-a, a fost vândut la prețul calității întâi. Ancheta specialiștilor noștri a stabilit că nu era vorba de o practică sau de un act intențional, ci de o neatenție. Dar, desigur, și în comerț neatenția costă, așa că, drept lecție pentru toți cei peste 880 de lucrători din rețea, am sancționat casierii de la magazinul respectiv, nr. 86 — Menaj. V-aș întreba și eu, dumneavoastră, membrii echipelor, urmăriți în toate cazurile și situațiile măsurilor luate în urma constatărilor și propunerilor făcute?

V.D. — Echipa din care fac parte, da. Într-o metodologie și datoria noastră. Ca membru al Consiliului municipal de îndrumare pot să vă răspund că situația nu s-a generalizat. Depinde, fără îndoială, de omogenitatea echipei, de seriozitatea și preocuparea membrilor ei. Multe și mulți controlează eficient, văd numai „mărțișuri”, nu vor să se pună rău cu nimeni și nu-l mai interesează nimic după aceea. De 20 de ani activez în acest domeniu și mi-aș permite să spun că la nivelul întreprinderilor, al COM-urilor, al comitetelor sindicatatului, al organizațiilor EDUS, este nevoie de o preocupare mai susținută, mai fermă în desemnarea celor mențiți să facă parte din echipe, să-i reprezinte în controlul oamenilor muncii. Este necesar, dar nu suficient, să fie corectă la locul de muncă, să fie frunțași, să fie cinstiți în viața de toate zilele, dar mai trebuie ceva. Un simț civic dezvoltat, capacitatea de a înțelege mai profund misiunea socială ce li se încredințează și apoi dorința și voin-

ța de a se dedica acestui scop. Am avut de-a face, de-a lungul timpului, și cu oameni dintr-o categorie și din alta. Și cu oamenii cumsecade, dar care nu voiau să supere pe nimeni, și cu aceia care, la tot pasul își foloseau calitatea pentru a-și rezolva treburile și interesele personale, dar și cu foarte mulți dintre aceia înzestrați cu vocația activității obștești. Din această categorie ne-ar trebui mai mulți în echipe. Ei există, dar trebuie depistați.

N.M. — Și noi ne-am confruntat cu situații cînd, unii înțelegeau controlul doar în a pune la încercare nervii vinzătorilor.

V.D. — Personal socot că am cîștigat mult în experiență și că sistemul de control al oamenilor muncii a ajuns la o asemenea maturizare și pricepere încît putem merge spre aspecte mai de profunzime în sectoarele și domeniile pe care le controlăm.

N.M. — Interesant ce spuneți. De pildă?

V.D. — Cite femei lucrează în rețeaua dumneavoastră?

N.M. — Ca în întreaga rețea comercială a țării peste 70 la sută din personal.

V.D. — A făcut cineva un calcul cit efort fizic depune zilnic o lucrătoare comercială? Cite mărfuri cară cu brațele? Sinteti mulțumit de mijloacele de mecanizare în manipularea produselor, de productivitatea muncii în domeniu? Studiază cineva ergonomia muncii în comerț?

N.M. — Personalul care se ocupă de organizarea comerțului are, de regulă, în vedere, cînd stabilește fluxurile comerciale (al cumpărătorului, al mărfii, al vinzătorului) aceste lucruri. La unitățile noi și la cele mai mari, am reușit să asigurăm rampe de descărcare și să le dotăm cu cărucioare, iar cele situate pe două nivele să le înzestram cu lifturi pentru marfă. În schimb, unitățile centrale care, de regulă, dispun de spații mici: aici pentru sălile de vânzare, cit și de depozitare, constituie, într-adevăr, o problemă, sub acest raport. Deocamdată, le-am dotat cu coșuri.

V.D. — Care se manipulează tot cu brațele. La niște cărucioare mai mici, adaptate pentru produsele mărunte ar trebui gândit. S-ar putea confecționa și prin autodotare și din materiale refolosibile. Continuind ideea de la care am por-

nit, echipele de control al oamenilor muncii, își pot extinde aria de observație, de pildă, intrî în competența lor, aspectul general al spațiilor comerciale, urmînd lucruri mai de finețe, privind funcționalitatea și estetica magazinelor.

N.M. — Ambianța magazinelor ne preocupă deosebit. Am încercat mereu, și continuăm acțiunea, să innobilăm spațiile, să folosim în decorația lor interioară materiale cu virtuți estetice, ca tapet, oglinzi, pluș, brocart, lambriuri, dar ne costă foarte mult. O mare parte din sumele afectate prin planul de investiții pentru amenajarea magazinelor le cheltuim cu finisajele, după constructor. Aici ar putea să ne ajute mai mult echipele de control ale oamenilor muncii. Constructorul nu este preocupat de estetica și calitatea spațiilor comerciale. Veniți și vedeți cum ni le lasă; nu execută măcar ceea ce are prevăzut prin proiect.

V.D. — Deci am dreptate cînd spun că echipele de control al oamenilor muncii își pot lărgi aria de activitate. Sint însă unele situații cînd nu-și pot exercita atribuțiile și competențele acordate prin lege. Dispuneți și dumneavoastră de o serie mare de magazine mici — tutungerii, unitățile de produse cosmetice, pentru articole de menaj, de jucării și altele și altele — unde lucrează un singur vinzător-gestionar. Cite dintre acestea au fost controlate de echipe într-un an? Prin legislația comercială n-ai voie să închizi magazinul în timpul orarului de funcționare, atunci cînd să exerciți controlul? Nu întimplător, tocmai aici se înregistrează nereguli și abateri, pînă la cazuri penale, de sustrageri, de proastă gospodărire a unităților, de nerespectare a normelor de comerț. Competența asigurată prin pregătirea și instruirea tot mai temeinică a membrilor echipelor, va trebui să ducă la sporirea și a competențelor încredințate. Iarăși spun, depinde pe cine alegem în echipe.

N.M. — Sigur, prestanta și competența, onestitatea și priceperea au impus întotdeauna. Lucrătorii noștri care, în marea lor majoritate au o bună pregătire în domeniu — au școală profesională și tot mai mulți liceu economic —, vor resimți mai puternic drept asupra ori înalte lecții de viață în întâlnirile cu echipele oamenilor muncii. Ne perfecționăm și ne modelăm unii pe alții. Este marea lecție a sistemului larg democratic din țara noastră.

Cînd ați intrat la mine, m-am uitat la ceas, aveam multe treburi de rezolvat. Am uitat de ele. Am cîștigat enorm din acest dialog. Mulțumesc revistei „Flacăra” pentru că ni l-a prieluit.

CICI IORDACHE-ADAM

Note

Cum se ține o casă

Orice casă se ține greu, dar cu aît mai mult una care se numește „Lido”. Construită în jurul anului 1890, extinsă prin 1920 în stil neoclasic (cu decorații de tip maur, spun specialiștii), „Casa Lido” a fost restaurată anii trecuți și inaugurată la 23 ianuarie 1988 ca un local de mare ținută al C.H.R. „Lido”.

Plasat în chiar centrul Bucureștiului, într-o zonă în care un mare dever s-ar fi realizat fără probleme, respectiv local n-a fost scutit de previziuni scop-

tice, de a urma grabnic soarta altor stabilimente populare, care au început cu ambiții mari spre a sfîrși în vinzoleala compromisiurilor de la calitatea serviciilor.

La un an și jumătate de la inaugurare, „Casa Lido” nu numai că n-a coborît stacheta exigențelor față de propria firmă, dar a devenit și mai funcțională, mai caldă, mai rodată adică, după „scroabeala” inerentă a începutului. Convinși că are în grijă nu un simplu local de alimentație publică, ci un monument de arhitectură în toată re-

gula, colectivul condus de Gheorghe Stoean s-a preocupat în permanență de menținerea aspectului și a serviciilor „Casei Lido” la nivelul acelor gusturi de calitate și ambianță pe care le numim îndeobște civilizație. Discreția curții interioare, eleganța holului, monumentalitatea scării interioare, rafinamentul mobilierului, intimitatea celor 9 saloane (2 la parter, 7 la etaj), ce respiră aerul începutului de veac, prospețimea aranjamentelor florale prezente peste tot fac din „Casa Lido” o veritabilă oază a liniștii și a bunului gust, impenetrabilă parcă de la sine la tumultul străzii care-o înconjoară. Personalul a împrumutat la timp multe din distincția și eleganța șefului unității, Gheorghe Stoean, care n-are nimic nici din abilitatea fațisă, nici din amabilitatea falsă a unor așa-zisi, „șefi de circumă”, care transpiră dar volubili, mai ales în sezon estival, ne mai întâmpină, cu celebrul „nu se poate, veniți mai tîrziu”, „Casa Lido” are nu numai la figurat, ci și la propriu o carte de vizită pe reversul căreia scrie „We are expecting you. This is our address”, „Nous vous attendons! Notre adresse est...”, „Wir stehen zu Ihrer Verfügung! Unsere Anschrift...”, „Vă așteptăm! Adresa noastră este...”, str. C. A. Rosetti nr. 14. Folosiți-o. (O. Știre)

Omizi cu două picioare

Teiul este de cîteva ori prietenul nostru: prin ceaiul pe care ni-l dă cînd sîntem bolnavi, prin armonia pe care o așază în mijlocul naturii, prin parfumul cu care ne răsfășă în perioada de înflorire.

Ce-i dă omul necivilizat? Lacrimi și îndolire pentru devastarea lui. Cu lacrimi în suflet mi-au scris cîteva cetățeni cu bună cuviință și înțelegere pentru natură. Mi-au cerut să continui rîndurile-pledoarie pentru ocrotirea grădinilor publice, pentru frumoșii noștri tei. În cîteva cartiere din București, am fost martor la mustrarea pomilor. În alți ani am văzut școli și grupuri care organizau, cu respect pentru flința copacilor, culegerea florilor de tei. Veneau cu scări care le ajutau să poată ajunge la ramuri și să nu le rănească. Miini delicate rupeau... delicate gingașele flori. Acum, ceea ce am văzut este o atrocitate. Bărbați și femei cîntărind zeci de kilograme se agățau ca niște omizi bipede de crengile mai puțin accesibile, cele mai apropiate fiind rupte fără milă de ceilalți membri ai familiei. În saci pregătiți, ca niște răufăcători calificați, îndesau podoaba copacilor. Unii, la colțul străzii, desfaceau marfa parfumată, bine înțefșă contra cost piperat. Se distruge un patrimoniu național,

care pînă să ajungă la statura falnică de astăzi a avut nevoie de ani de îngrijire. Spoliatorii naturii trag folioase bănești, de loc neglijabile, speculîndu-ne nevoile. Prin aceste distrugeri programate, se întorc acasă după cîteva ore de „cule” cu buzunarele pline.

Priviți atent și veți vedea asemenea vinzători, cu coșuri doldora de flori de tei la intrările în metrou, cubăriți, și gata să se facă nevăzuți la cel mai mic semn de pericol. Oriunde este un vad comercial, sint și ei...

Îmi repropun să scriu cu înțințiere, după ce s-a comis devastarea copacilor. Din practica anilor trecuți, trebuia să bănuiesc că năravul nu cedează ușor căi pe care îl am în vedere fără respect și cu o morală dubioasă, vor proceda la fel pentru a-și umple buzunarul și farmacia personală.

Teii vor înflori și la anul și este bine să nu uităm cu cîm avem de-a face. Am văzut ieri un gest absolut inușorător. (Bătrînica cu nepoata ei, urcat pe cîteva ambalaje de la magazinul vecin, bandajau brațul u nui tei fracturat de niște zeloș culegători. Nu știu dacă pansamentul ajută la ceva, dar gestul lor ne-a apropiat și mai mult de suferința copacilor.

Pentru cîteva lei, cît costă u pachet cu ceai la Plafar, mă refer la cei care rup ca să rupă, n să facă și comerț, se strică aspectul orașelor, sint lipsiți m

Ca în film, în fiecare zi

Cînd a apărut în cadru am tresărit. Înaltă, subțire, simplu dar îngrijit îmbrăcată, îi recunoșc chipul ei de toată ziua, cu gesturi profesionale rapide, cu vocea caldă și calmă, puțin alintată, încît nu știi dacă pe tine, client, te răsfăță sau se răsfăță pe sine.

E Reta Ștefan, mă trezesc spunînd cu voce tare, ca un copil care își descoperă pe ecran o cunoștință apropiată. Maria Ștefan o cheamă, de fapt, și este vinzătoare la magazinul de pe Bd. 1 Mai nr. 45 al I.C.S. „București” din Capitală, raionul de marochinărie-galanterie. Am remarcat-o încă de acum 5 ani, la deschiderea acestei mari unități comerciale de la parterul unui bloc nou. Am remarcat-o, în calitate de client, pentru simplitudine, pentru neobișnuita ei manieră de a servi cumpărătorii; nu face economie de timp, de vorbe, de gesturi, îi prezintă tot ceea ce îi ceri și încă alte modele pe care nu le-ai sesizat. Nu se supără dacă nu cumperi nimic, reazăză totul în rafturi cu o meticulozitate pedantă. Din simț estetic, din grijă — îmi va spune —, pentru aspectul comercial și păstrarea calității mărfurilor.

Ea a fost selecționată pentru filmul (semnalat și în revista noastră acum câteva numere) realizat de către Ministerul Comerțului Interior despre calitățile ideale și ținuta profesională obligatorie a lucrătorului comercial (față de mărfurile avute în custodie și față de client) în raport cu tipologiile de cumpărători, cu temperamentele și psihologii atât de diverse, din câteva zeci de vinzătoare, testate, atât din București, cit și din alte orașe ale țării. Din respectiva peliculă, orice privitor află cit de greu

este să fii un lucrător comercial la nivelul cerințelor.

Maria Ștefan habar n-avea de ce, într-o zi, o cumpărătoare a sucit-o în fel și chip, încercînd să-i pună nervii la încercare, să o facă să treacă peste pragul bunei cuviințe, pragul conduitei sale cotidiene. Era un specialist din minister. Iat-o, acum, pe Reta, mișcîndu-se firesc pe ecran, ca o actriță de mare talent. Își face meseria și datorită, fără crispare, ca în fiecare zi. În cei 5 ani, de cînd lucrează în această unitate, n-a avut o dată un reproș din partea clientilor și, lucru foarte important, își realizează întotdeauna planul de vânzări, un plan mare cu mărfuri diverse, cu obiecte de la cele mai mărunte, de la o batistă de 3 lei la sacose de voiaj și sport, de la poșete simple la saluri, cravate, fulare dintre cele mai elegante. Are — și l-a cultivat — un simț estetic desăvîrșit, dar și practic, o intuiție de mare psiholog. Se uită la tine și-ți alege culoarea potrivită, știe să-ți așeze pe cap pălăria ce te prinde mai bine, te întreabă cu răbdare pentru ce scop îți cumperi un produs sau altul, pentru a-ți da sfatul cel mai potrivit... Am văzut-o și în fața unor clienți în explozie de nervi, în fața unor colerici nestăpîniți, dar, prin câteva fraze rostite calm, cu vocea ei de adolescentă și priviri surprinse și „depresurizate” numaidecît, omul pleacă rusinat sau își cere scuze.

— Cînd sînteți dumneavoastră nervoasă, o întreb, cum le mai țineți piept?

— Am o „autoterapie”. Mă retrag în spatele raftului, trag un plîns de un minut jumate, apoi inspir adînc aer în piept, scot oglinda, îmi masez obrajii, întind rapid un strop de ruj pe

buze și iese, zîmbînd. Îi întreb pe următorul client: „Dumneavoastră, ce doriți, vă rog?” Dacă îmi zîmbește, sînt salvată, nervii mi se destind. Este un exercițiu pe care îl practic de cînd am intrat în comerț, de fapt, de cînd am început să muncesc, de acum 25 de ani.

— Și, totuși, cînd aveți su-părări acasă?

— Fac la fel. În ziua cînd sora mea a fost operată de o boală grea, care îi punea viața în pericol, în ziua cînd am fost anunțată că a murit un unchi, fratele mamei, la care țineam foarte mult, m-am ascuns cîteva minute după perdele, în depozit, am plîns, apoi am apărut la teighe, ca un actor în scenă. M-am aruncat în rolul meu: „Dumneavoastră, ce doriți, vă rog?”. Salul alb cu ciucuri de mătase v-ar veni atît de bine pentru ocazii. Mi-am înconjurat umerii cu el, iar femeia s-a văzut — era transfigurată —, pe ea însăși într-o zi de sărbătoare, elegantă, fericită, bucurată. Bucuria ei m-a contaminat pe mine. Prin exercițiu ajungi, ca în Yoga, la o filozofie a meseriei. O meserie în care trăiești la scenă deschisă și, minut cu minut, sub judecata publică. Totul e să fii un actor bun. Dacă nu ai, trebuie să-ți construiești tărie de caracter. Sînt și eu om, mă cuprînde, citeodată, de ce sînt mint, oboseală — stăm, doar, atîtea ore în picioare —, mă cuprînde uneori plictisul, dar gîndul la soțul meu mă vindecă de aceste stări. El este electrician la întreprinderea „Laromet”, un loc de muncă greu, unde trebuie să fie mereu „sub tensiune”, orice oboseală și plictis ar însemna poate o catastrofă. Noi am fost învățați de mic să muncim, și să ne găsim bucurii în munca noastră. Fiecare acolo unde viața l-a așezat.”

C. I. ADAM

Cu apă rece!

Incontestabil, unitatea de coafură-cosmetică-frizerie nr. 2 a Cooperativei „Ighena” este una dintre cele mai renumite din Capitală. Personalul — selecționat, calificat și perfecționat cu atenția corespunzătoare, menit să răspundă exigențelor unui magazin cu asemenea profil, situat în centrul marelui oraș (pe Calea Victoriei la nr. 54) — depune toate eforturile pentru a-l menține prestigiu. Își realizează planul de încasări, își serveste cu simț de răspundere și promptitudine clienții, se preocupă a fi în curent cu noutățile în domeniul lui de muncă, atît de mult supus schimbărilor modei, ca și noutăților în avalanșă în domeniul produselor cosmetice aferente. De cîteva luni însă, deverul scade, na și reputația. La un control efectuat de către lucrătorii ai întreprinderii de distribuție a gazelor București s-a

constatat că unitatea ar funcționa „clandestin” din punctul de vedere al consumului de gaze, deși, de cînd se știe, de la înființarea ei, de peste 30 de ani, prepararea apei calde a avut loc la un boiler cu gaze naturale. Dacă măsura de întrerupere a consumului acestui prețios combustibil a trebuit luată (din rațiuni mai bine cunoscute de către conducerea G.I.G.C.) rămîne un mister reacția de răspuns a conducerii Cooperativei „Ighena”, de a găsi o altă modalitate pentru asigurarea în unitate a apei calde, fără de care nu pot avea loc servicii de calitate. Cine — noi, clienții, nu! — se duce să se spele pe cap cu apă rece?! Și să mai și plătească! Să încerce acest „duș” persoanele din capul cooperativei, poate astfel își vor aduce aminte și vor găsi mai rapid o soluție la starea de lucruri din Unitatea nr. 2.

ILEANA ALEXENI

Note

lioane de concetățeni de aerul sănătos și atît de înmiresmat al teilor în floare.

Și apoi, lăsînd la o parte toate considerațiile de ecologie, de sănătate, de estetică, cum să te atingi de teiul sfînt al lui Eminescu, care stă, în iubirea noastră, deasupra tuturor?

Floare de tei / cit de curînd te treci / ochilor mei, lucind / te-i arăta pe veci...

CARMEN DUMITRESCU

Taxă la timbru

Zilnic, la o singură circumscripție financiară de sector, numărul certificatelor și al actelor legalizate solicitate de populație depășește 80. Pe fiecare din acestea se atașază un timbru fiscal de 3 lei. Mai corect, și în consens cu realitatea, este „ar trebui să se atașeze un timbru de 3 lei”, pentru că în fapt toată lumea se prezintă la circumscripție cu timbre de 10 și 20 lei care se găsesc încă în tutungerii.

Deci, după ce ai colindat cîteva tutungerii, inclusiv cele din imediata apropiere a circumscripțiilor financiare, tribunalelor și notarilor (câci prețutinderii, majoritatea actelor legalizate sau certificatelor eliberate sînt taxate cu un timbru fiscal de 3 lei (ce poate fi înlocuit cu trei timbre de 1 leu — care nu se găsesc nici ele), te resemnezi să cumperi unul

de 10 sau 20 lei, te afli în incredibilă situație de a afla că nu ți se poate elibera certificatul de care ai atîta nevoie, pentru că, ați ghicit, timbrul de 10 lei nu e valabil!

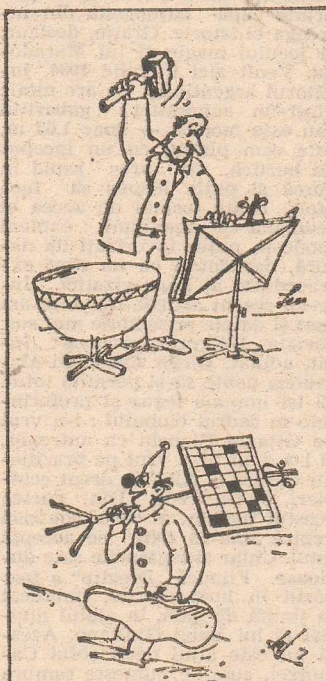
— Bine, dar timbre de 3 lei nu se găsesc, am căutat peste tot, veți protesta.

— Stim, vă va răspunde, politicoasă, funcționara de la ghișeu, apoi, amabilă, vă va sfătui să scrieți în colțul certificatului că dumneavoastră ați dorit să îl timbrați cu un timbru de 10 sau 20 lei, în loc de unul de 3 lei.

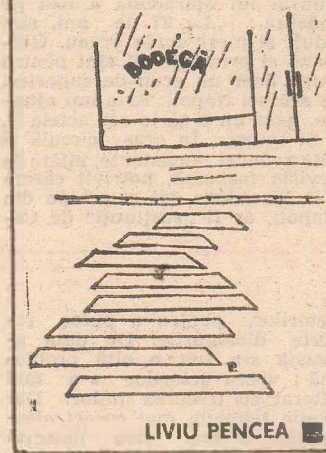
Prezenți la un asemenea dialog, în circumscripția financiară a sectorului 6, ne adresăm Eleonorei Pană, șefa serviciului impozite-taxă, exprimîndu-ne nedumerirea.

„Din păcate, ne spune, sîntem puși de cîteva zeci de ori pe zi în această situație penibilă. Cetățenii se enervează, pe bună dreptate, de altfel, iar noi pierdem inutil timp și suportăm fără vină reproșurile celor ce ni se adresează. Iar declarația de care vorbești nu e nici pe departe o invenție a noastră. Legea ne obligă să respectăm întocmai sumele cu care taxăm actele eliberate. Orice taxare în minus sau în plus — din vina noastră — ne-ar atrage penalizări, de aceea e necesar acordul petentului.”

Urmăm exemplul Eleonorei Pană și nu mai comentăm. Îi lășăm pe cei în drept să ia ur-

LEONTE NASTASE

LIVIU PENCEA

gent măsurile cuvenite. Poate următoarea „știre de ultimă oră” îi va hotărî să se grăbească: se apropie examenul de admitere! Iar pentru înscrierea la concurs, este bine știut, fiecărui candidat i se cere și o copie după certificatul de naștere, legalizat, cu un timbru fiscal de trei lei.

Știți cîți tineri candidează în fiecare vară la titlul de student?

ROXANA PAICU

Cronica șoselei

Doriți să „revedeți”?

Un cititor al revistei noastre, Constantin Pricop, din București, ridică într-o scrisoare primită la redacție, cîteva probleme în legătură cu articolul „Întimplare pe autostradă”, publicat în nr. 21 al revistei „Flacăra”. Faptul că tot mai mulți cititori ne scriu arată că rubrica pe care revista o publică din anul 1973 stîrnește interesul oamenilor care în diverse ipostaze participă la circulația rutieră. Din dialogul cu pasionații „zeului cu patru roți”, cu cei ce nu pot rămîne departe de problematica tot mai diversă a traficului rutier, avem de cîștigat noi toți, cei ce beneficiem de serviciile drumurilor și străzilor. „Întimplare pe autostradă”, ca de altfel toate celelalte povestiri ce apar la rubrica cu pricina, se inspiră din cazuri reale. Mecanismul producerii acestui accident asupra căruia semnatarul scrisorii se arată nedumerit, e dintre cele mai simple (din păcate nu în aceeași măsură aceste evenimente rutiere sînt și rare). Cele două autoturisme au făcut o haltă, șoferii oprind mașinile în afara părții carosabile. Unul dintre piloți (tatăl băiatului decedat) a observat vizavi grupul de mici vinzători de ciuperci. Traversează cele patru benzi și ajunge la copii, atenția fiindu-i distrasă în continuare de convorbirea cu aceștia și de examinarea „mărfii”. Din curiozitate sau pur și simplu vrînd să fie alături de tatăl său, băiețelul o zbughește de la locul de parcare spre partea opusă. Reușește să traverseze una din benzi. Nu observă autoturismul ce se apropie vertiginos decît cînd acesta e la doi pași de el. (Este cunoscut că pe autostradă se rulează ceva mai repede). Probabilitatea apariției unor trecători pe asemenea drumuri „speciale” e redusă. De altfel, circulația lor pe autostrăzi nici nu este permisă, șoferul celui de al treilea autoturism (două staționau și unul rula — fac precizarea intrucît cititorul se întreabă cîte autoturisme au participat la „scenariul” cu pricina), surprins de apariția inopinată a micului pieton, întreprinde, totuși, două măsuri pentru a evita lovitura copilului: frînează puternic și virează concomitent spre stînga, pătrunzînd pe scuarul central aproape cu toată lățimea mașinii. Nu reușește să ferească băiețelul pe care îl lovește cu aripa dreaptă din față a autoturismului. Vinovăția? Evident, e vorba de un caz clasic de nesupraveghere a minorilor. Fratele celui plecat după bureți, șofer și el, cele două soții și bunicuța, aflați cu toții în preajma mașinilor staționate, au scăpat din atenție, preț de cîteva clipe, băiețelul care a fost acroșat în condițiile arătate, murînd apoi la spital. Fuga fetei aflate la mică distanță în spatele vărului său a fost observată de mama ei, care a reușit s-o oprească și astfel i-a salvat viața. În faza actuală a cercetărilor nu s-a conturat vinovăția șoferului. Părinții, care aveau obligația legală să vegheze asupra micuțului, rămîn cu durerea, cu tragedia lor. I-a pedepsit viața destul.

Considerăm că esențialul în asemenea relații nu este descrierea tehnică amănunțită, gen proces-verbal, a accidentelor, cu excepția unor detalii semnificative ce trebuie inserate în articole. De regulă cauzele directe ale accidentelor se pot relata în cîteva rînduri. Cele indirecte, ascunse deseori la prima vedere, au însă o relevanță deosebită. Important e ca oamenii, șoferi sau nu, să fie indemnăți la reflecție. Din acest scump plătit „material didactic” — accidente — să se tragă maximum de învățăminte. Multe nenorociri s-au petrecut în împrejurări asemănătoare cazului întîmplat pe autostradă. Pasageri coboriți pentru scurt timp din autoturisme, autocare, concentrîndu-și

atenția asupra discuțiilor cu ceilalți călători, admirînd adesea peisajul, neobișnuit de atrăgător etc, au pierdut, nu pentru mult timp din atenție, dar suficient pentru o tragedie, odraslele. Cel mai frecvent, aceștia au traversat șoseaua în fugă pentru a bea apă de la fîntina de vizavi a culege flori ori pur și simplu pentru a fi alături de colegi, prieteni. Tendința lor de a se grupa este doar o particularitate a comportării copiilor. Nu toți au reușit însă să ajungă teferi pe partea opusă. E important, desigur, cum susține și semnatarul scrisorii, ca participanții la circulație să cunoască pedepsele ce se aplică vinovaților pentru faptele comise. Cum pînă la pronunțarea sentințelor se scurge un anumit timp (în cauzele mai complicate ce necesită expertize, investigații ample etc. — chiar destule luni), e cel puțin tot atît de important ca participanții la trafic (motorizați și nemotorizați) să afle de accidente și de circumstanțele producerii lor, cit mai curînd după comiterea lor, pentru a trage concluziile ce se cuvin și a fi „evitate, cum scrie cititorul nostru, alte tragedii”.

Alte precizări cerute de autorul scrisorii.

1. Plantațiile de pe mijlocul autostrăzii în cauză au, într-adevăr, cum bine a intuit, probabil și văzut semnatarul, înălțimi și densități diferite. În dreptul locului unde se oprișeră cele două „echipe” ele erau mai scunde. Șoferul fiind în picioare lîngă mașina staționată a putut observa cu ușurință copiii ce vindeau ciuperci. Că mașina era oprită și, deci, pilotul n-a văzut din mers copiii cu ciupercile, rezultă clar din articol: „... au oprit pentru o scurtă haltă la un loc de parcare”.

2. În zona unde mașina roșie s-a „înfipt” în tufe „anti-orbire”, acestea erau ceva mai mari nu însă atît de înalte încît să acopere total autoturismul al cărui pilot încercase fără succes să evite accidentarea copilului. Acoperișul era perfect vizibil de la punctul în care „tatăl băiatului negocia cumpărarea ciupercilor. Nu este adevărat că „bles-tematele de tufe”, cum spune tovarășul Pricop, se transformă într-un element de accidente halucinante. Dimpotrivă, au împiedicat trecerea mașinii roșii pe partea opusă, cu toate consecințele previzibile.

3. Putem vorbi de autostrăzi, deoarece în afara celor care leagă Piteștiul de București mai avem una între Fetești și Cernavodă (segmentul se va dezvolta, unind în final Bucureștiul cu litoralul). În prezent acest sector de aproape 20 de km împreună cu spectaculoasele lucrări din zonă (noul pod, bretelele de legătură etc.) scurtează traseul București-Constanța cu 40 de km. Îl recomandăm cititorului să-l folosească pentru economie de timp.

În articolul cu pricina, nici culorile mașinilor, nici numărul ocupanților, înălțimea și densitatea tufelor pe care insistă semnatarul scrisorii nu prezintă vreun interes aparte. Altfel e important. Părinții să-și supravegheze în orice împrejurare copiii, mai cu seamă în timpul staționării ce le fac cu mașinile în apropierea unor drumuri importante, intens circulate. Șoferii la rîndul lor, în pofida faptului că rulează pe autostrăzi unde coeficientul de siguranță în deplasare este sporit, să nu-și slăbească atenția, ci, dimpotrivă, să și-o dubleze mai ales atunci cînd observă în apropierea șoselei mașini oprite, grupuri de oameni, animale etc. O măsură de precauție în plus e întotdeauna binevenită.

Oricum e meritorie pasiunea autorului scrisorii pentru problemele de circulație, domeniu în care se vede clar că are vaste cunoștințe.

VICTOR BEDA

● La Geneva a avut loc o întâlnire între șefii delegațiilor la negocierile sovieto-americane cu privire la armele nucleare și cosmice. Înțelegerea cu privire la reluarea negocierilor — întrerupte în noiembrie anul trecut, ca urmare a schimbării administrației de la Washington — a fost realizată în cadrul întâlnirii de la Moscova din luna mai anul acesta, dintre ministrul de externe sovietic Eduard Sevardnadze, și secretarul de stat american, James Baker.

● Potrivit datelor oficiale publicate în cele 12 țări membre ale Pieții Comune, în care săptămîna trecută au avut loc alegeri pentru desemnarea celor 518 deputați în Parlamentul european, organul consultativ al CEE, s-a înregistrat o prezență la urne relativ redusă: dintr-un total de peste 242 de milioane de alegători, au votat mai puțin de 142 de milioane (58,5 la sută). În ceea ce privește rezul-

tatele scrutinului, se constată o consolidare a pozițiilor forțelor de stînga: socialiştilor le revin 182 de locuri, comuniștilor — 42, ecologistilor — 32.

● Victoria în alegerile parlamentare desfășurate duminică în Grecia a revenit partidului Noua Democrație (de opoziție), condus de Constantin Mitsotakis. După numărarea a circa 80 la sută din voturi, candidații Noii Democrații au obținut 44,8 la sută, în timp ce actualul partid de guvernămînt, Mișcarea Socialistă Pălenă (Pasok), al premierului Andreas Papan-dreu, i-au revenit circa 39 la sută.

● Comitetul pregătitor al celui de-al XIII-lea Festival mondial al tineretului și studenților de la Phenian a dat publicității o declarație în care se arată că, deși până la deschiderea acestei manifestări nu au mai rămas decît cîteva zile, participarea studenților sud-coreeni nu a fost asigurată încă. Organizatorii precizează că

lasă poarta deschisă pentru ca tinerii și studenții din Coreea de Sud să poată veni oricînd la Phenian, în care scop s-a hotărît simplificarea formalităților de participare a acestora.

● Președintele ales al Argentinei, Carlos Menem, reprezentant al partidului Justicialist (peronist), de opoziție, își va asuma oficial funcția de șef al statului la 8 iulie, mai devreme decît era prevăzut constituțional. Carlos Menem va depune jurămîntul de președinte al republicii în fața Adunării Legislative, care, în prealabil va accepta renunțările la funcțiile deținute de către actualul șef al statului, Raul Alfonsin, și de către vicepreședintele Victor Martinez, din partea partidului Uniunea Civică Radicală, ale căror mandate se încheiau oficial la 10 decembrie 1989. S-a menționat că la 30 iunie Alfonsin și Martinez își vor prezenta oficial demisiile și, în aceeași zi, se va stabili

convocarea la 8 iulie a Adunării Legislative, din care fac parte 300 de membri ai Camerei Deputaților și ai Senatului.

● În prezent Terra este locuită de peste 5 miliarde de oameni. Specialiștii din cadrul Institutului Demografic din Paris apreciază că de la apariția lui homo sapiens, pe Pămînt s-au născut circa 80 de milioane de ființe umane.

● În Noua Zeelandă va avea loc începînd de la 5 iulie o conferință internațională consacrată apărării mediului înconjurător din Pacificul de sud. Vor lua parte miniștri și experți în acest domeniu din Australia, Papua-Noua Guinee și Noua Zeelandă. Agenda manifestării va cuprinde subiecte legate de combaterea reducerii stratului de ozon al atmosferei, schimbările climatice, reciclarea deșeurilor.

ION CODRU ■

Comentariul săptămîinii

„Aspiratorul” înarmării

La terminarea celui de-al doilea război mondial bugetele militare ale statelor lumii însumau 50 de miliarde dolari anual. Ulterior, cheltuielile cu înarmarea au evoluat astfel: în 1970 — 270 de miliarde de dolari; în 1980 — 590 de miliarde; în 1984 — 875 de miliarde; în prezent — peste 1000 de miliarde dolari anual. S-a calculat că în cazul în care actualul ritm de creștere a bugetelor militare se va menține, în anul 2000 consumul mediu pe locuitor se va reduce în toate țările cu 40—60 la sută, tendințele inflaționiste se vor accentua, criza economică și financiară se va extinde. Dacă, dimpotrivă, se va trece la reducerea cheltuielilor militare, consumul mediu individual va spori cu 50—60 la sută, activitatea economică va fi stimulată, sistemul financiar internațional se va stabiliza.

Din datele de mai sus rezultă că de păgubitoare este cursa înarmărilor chiar în condițiile neizbucnirii unui război nimicitor la scară planetară. Imensă povară pe umerii locuitorilor globului, cheltuielile pentru înarmare înseamnă și o risipă uriașă a resurselor Terrei. Mineralele energetice, și în primul rînd petrolul, apoi cele neenergetice, metalele de tot felul, începînd cu fierul și continuînd cu aluminiul, titanul, cromul, cuprul, wolframul, vanadiul, cobaltul, nichelul, platina, metalele radioactive, lemnul, produsele agricole, apa, solul, au în bună măsură destinații militare, fiind deținute de la rosturile lor firești. Totodată, peste 100 de milioane de oameni sînt utilizați, direct sau indirect, în activități militare: soldați, marinari, piloți, oameni de știință, ingineri ș.a. Din cei 70 de milioane de oameni care lucrează în industria de război, 500 000 sînt oameni de știință și ingineri, reprezentînd 20 la sută din oamenii de știință și inginerii de pe glob. În momentul de față în lume există cite un soldat la 250 de locuitori, dar un singur medic la 2 500 de persoane; anual, se cheltuiesc 50 de miliarde dolari pentru cercetări în scopuri militare, față de numai 10 miliarde pentru cercetări în domeniul ocrotirii sănătății. De altfel, cu mai multe prilejuri s-a relevat că în timp ce peste un trilion de dolari iau anual drumul cheltuielilor cu înarmarea, pe Pămînt se înregistrează realități dintre cele mai sumbre: din cei 5 miliarde de locuitori de pe planetă, o cincime trăiesc în condiții de miserie, suferă de foame și de malnutriție; circa un miliard de oameni nu au unde să se adăpostească sau își duc viața în locuințe insalubre; peste 300 milioane de oameni nu au de lucru, iar 800 milioane sînt analfabeți; un miliard de persoane nu beneficiază de îngrijire medico-sanitară.

Că toate acestea pledează pentru înfăptuirea urgentă a dezarmării este de domeniul evidenței, cu atît mai mult cu cît studiile ale O.N.U. demonstrează că prin realizarea dezarmării omenirea ar dispune de resursele necesare pentru soluționarea tuturor problemelor cu care se confruntă. Dezarmarea are, după cum se știe, mai multe componente: dezarmarea nucleară (și, în cadrul ei, reducerea și eliminarea diferitelor tipuri de rachete, crearea de zone denucleezate etc.), dezarmarea convențională, eliminarea armelor chimice, renunțarea la militarizarea Cos-mosului ș.a. Între acestea, la loc de frunte se înscrie reducerea bugetelor militare, intrucît existența sau inexistența mijloacelor financiare adecvate determină desfășurarea într-o direcție sau alta a întregului proces. Dezarmarea este de neconceput fără reducerea alocățiilor militare, iar o astfel de micșorare duce firesc la diminuarea înarmărilor.

Avînd acestea în vedere, România consideră că înghețarea și reducerea bugetelor militare reprezintă punctul principal de pornire, un pas esențial, o primă și hotărîtoare verigă în procesul de oprire a cursei înarmărilor, de înfăptuire a dezarmării. Preocupările românești n-au fost doar teoretice, ele au fost și puse în practică. Considerînd de mare importanță realizarea de acțiuni concrete de dezarmare fără a se aștepta convenirea unor acorduri și semnarea unor tratate, țara noastră a fost primul stat din cadrul celor două alianțe, N.A.T.O. și Tratatul de la Varșovia, care a trecut, încă de acum trei ani, la reducerea unilaterală a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare. Ulterior și alte țări socialiste au adoptat asemenea măsuri. Înghețarea bugetelor militare, reducerea lor și, ca urmare, trecerea la înfăptuirea concretă a dezarmării — toate acestea fiind componente ale programului românesc de pace — reprezintă căi și modalități prin care ar fi posibile curmarea uriașei risipe, revenirea la destinația lor firească a unor importante resurse ce ar putea să fie folosite pentru îmbunătățirea vieții locuitorilor planetei, pentru sporirea gradului de civilizație, pentru progresul general al umanității.

ION D. GOIA ■

celor doi cîteva tone de peliculă, dar din păcate aceasta se afla depozitată în cutii nenumerate, astfel că a trebuit vizionat mai întîi tot materialul și pus în ordine. Dar după luni

Înfruntînd timpul

de vizionare s-a ajuns la situația în care circa 10 minute de proiecție nu aveau bandă sonoră. Pentru că ceea ce fusese filmat nu coincidea întocmai cu scenariul lui Robert Bolt s-a apelat la un cuplu de surzi care să „citească” de pe buzele

Maradona și Mafia

„Mafia? Camorra? Și ce dacă?”. Lui Carlo Guerra nu-i pasă. Toate gîndurile îi sînt acaparate numai de duminică, ziua în care se joacă „calcio”. Timp de șase zile, adică în cursul săptămîinii, Carlo nu mai știe ce să facă de plictiseală. La 35 de ani, el este tatăl a doi copii și caută zadarnic ceva de lucru. Pe pereții camerei sale se pot vedea fotografii ale unui același tînar brunet cu maieu albastru: argentinianul în vîrstă de 27 de ani, Diego Armando Maradona, celebrul jucător de la „Societatea sportiva calcio Napoli”. Ca alți 80 000 de napolitani, Carlo nu-și poate imagina vreo duminică în care să nu se ducă la stadionul „San Paolo”, teatrul speranțelor și temerilor unui întreg oraș. De cînd aici joacă Maradona, Napoli a devenit una din cele mai bune echipe din Europa.

Învîgătoare în cupă și în campionatul Italiei în anul 1987, echipa a reușit anul acesta performanța de a aduce la Napoli prima cupă europeană din întreaga ei istorie. Grație, desigur, și jocului magic al lui Maradona. Venit aici în iulie 1984, jucătorul argentinian nu are nimic dintr-un superstar: gabaritul său este modest — doar 1,65 m, este cam plînuț, cu un început de burtică, nu prea rapid în cursă și puțin dispus să facă efort. Poate tocmai de aceea el seamănă cu napolitanii: oameni modesti, puțin favorizați de natură, dar dotați cu un simț extraordinar al improvizatiei. Într-un recent articol, din care am luat și datele prezentate mai sus, revista „L'Express” releva: „Futbol, adulat, Diego Armando Maradona poate să-și permită totul. El își impune legea și preferințele în cadrul clubului: l-a vrut pe Ottavio Bianchi ca antrenor, și l-a avut; i-a vrut pe brazilienii Careca și Alemão drept echipieri, și i-a avut. Din partea acestui jucător, al cărui contract expiră abia în 1993, se acceptă totul. Chiar și legăturile sale dubioase. Fiindcă „Diego” a fost văzut în luna martie, îmbrăcat în ținută de gală, în alaiul nupțial al lui Luigi Giuliano. Acesta nu este altul decît șeful Camorrei, cum se numește ramura locală a Mafiei. Presa nu a întîrziat să-l critice pentru aceste relații deloc indicate pentru o vedetă, fie ea și napolitană. Răspunsul lui Maradona a fost pe măsură: „La 27 de ani, sînt adult și merg unde vreau. Giuliano și prietenii săi sînt pentru mine doar un grup de suporteri ai echipei Napoli. Asta îmi ajunge, doar nu o să le cer acte!”.

Și totuși... În oraș circula și alte zvonuri persistente, citate de revista franceză, potrivit cărora atît Maradona, cît și echipa din Napoli, ar fi „susținuți” de Ca-

morra. Mai mult chiar, firma „Maradona Productions”, creată de el, a beneficiat de fondurile oferite de Luigi Giuliano și provenind din „tottonero”, adică din pariurile clandestine organizate la Napoli de Camorra! Unii ziaristi se hazardează să afirme că nimeni altcineva decît Camorra ar fi „proprietarul” clubului napolitan și al lui Maradona. Cum s-ar fi putut face altfel rost de suma de 12 miliarde lire, cît a fost necesar pentru a-l obține pe acest jucător de faimă internațională? Se pare că suporterii nu sînt prea tare deranjați de aceste zvonuri. Pentru ei, Maradona este jucătorul mai mare decît Pelé, care a făcut să se uite că Napoli, cu cei 1 225 000 locuitori, este situat în sudul Italiei, ba chiar un fel de cavaler al dreptății și al faimei orașului lor, în lupta împotriva atotputernicelor orașe industriale ale Nordului, Milano și Torino. „L'Express” evidențiază: „Napoli este un oraș ajuns în fundul prăpastiei, torturat de lupte intestine; conspirații mari și mici; revolte; presa intimidată; șantieri pustii; miliarde de lire care se volatilizează ca prin minune, ajungînd în principal în buzunarele mafioților”. Însă, după cum arăta ziarul „Tuttanapoli”, napolitanii au ceva care constituie o mîngiere pentru toate mizeriile cu care sînt confrunțați: „Nu avem un primar ca lumea, nu avem locuințe, școli, autobuze, igienă, bani, idei, dar îl avem pe Maradona”.

ROMEO NĂDAȘAN ■

Ce le-a trecut prin minte?

„Deținem mărturie despre pericolozitatea socială a unei organizații care, în timp ce pretinde să fie considerată o instituție ale cărei activități au o finalitate pur spirituală, acționează pentru a se interfera în funcțiile statului”, afirma judecătorul Gluica Mulliri deschizînd un nou capitol în voluminosul dosar al delictelor membrilor sectei intitulată „Biserica Scientologică”. Capitolul cu titlul „Spionaj”. Celelalte capete de acuzare care vor intra în dezbatere la procesul intentat membrilor acestei organizații se numesc: asociere pentru comiterea de delict de estorsare de fonduri, înșelătorie, maltratare de persoane, exercitarea abuzivă a profesiei medicale, evaziune fiscală, exploatarea naivității credincioșilor, etc. — „păcate” despre care te întrebi cum de au putut fi săvîrșite de niște persoane „cuprinse” de duhul sfînt. Judecătorul italian a muncit pe brînci trei ani încheiați pentru a putea pătrunde în secretele sectei și a-i incrimina pe scientologii compatrioți. Acuzatori vor fi și oameni de bună credință dar de excesivă naivitate (să-i zicem cu blîndețe așa) care, speriați, slabi sau umiliți n-au avut pînă acum curajul să cheme justiția în ajutor. Acuzatori vor fi și tinerii care n-au putut să se elibereze din pinza de păianjen țesută în jurul lor și au ales ca unică modalitate de eliberare sinuciderea. Și cei care, de prea bună credință, au căzut în cursa sectanților punîndu-le la dispoziție întreaga avere pentru „opere caritabile” — sprijinirea drogatiilor și a foștilor criminali — opere

care nu s-au petrecut decît în imaginația lor deformată de „activități spirituale”.

Sperînd ca justiția italiană să facă dreptate, să vedem ce este această biserică și ce vrea ea. Fondatorul ei a fost un scriitor SF american, Lafayette Ron Hubbard care a elaborat o „știință” modernă a sănătății mintale numită „dianetică” (din grecescul diă nous — a trece prin minte), din care a derivat un soi de filosofie religioasă, „Scientologia”, conform căreia spiritul — în urma unui program de studii și purificare — poate curăța corpul de influențele negative. Din anii '50 și pînă acum adepții s-au înmulțit și s-au împrăștiat în toată lumea occidentală, înmulțindu-se totodată și condamnările pronunțate de diferite tribunale pentru practici condamnate în veci cum este sclavagismul! Tehnicile de îndobînzorare încep cu extenuante interogatorii numite „auditing” și sfîrșesc în fața unui instrument liturgic, „E-meter” (un banal galvanometru) pînă cînd acesta numai indică nici un pic de „rezistență” din partea adeptului (mai precis, victimei). Folosirea unui limbaj aparte, „cîrele de sănătate” (se știe în saună cu orele pentru epuizarea organismului), regulile de comportament ale înregimentărilor, utilizarea mecanismului vinovăției (un fidel care nu se vindecă este vinovat pentru că... nu crede în vindecare!) ne-ar îndreptăți să suridem indulgent dacă în spatele acestui conglomerat de teorie și practică nu s-ar ascunde o realitate îngrijorătoare, cea incriminată la ora actuală în Italia. În această țară, organizația era alcătuită din 600 de membri activi și 30 000 de fideli, dispunea de 29 de centre, o casă editorială. Recrutarea de adepți, fișarea acestora pe zone de interese pentru a putea fi șantajați la momentul oportun, fraudele valutare — acestea sînt după cum opinează judecătorul Mulliri, în Italia și în alte țări, practicile de bază ale sectei, a cărei adevărată finalitate este îmbogățirea celor puțini, aflați în virful piramidei scientologice.

IOAN ROȘCA ■

100 de ani sub turn

Acum o sută de ani, mai precis la 31 martie 1889 la orele 12,30 patru sute de persoane, în frunte cu reprezentanții guvernului francez, urcau „cu curaj” cele 1 792 trepte pînă la platforma superioară, la 276 metri înălțime de la sol, a noului turn Eiffel. Pe timpul acela era construcția cea mai înaltă din lume: „ascensiunea” a durat mai mult de o oră. Cuiva i-a venit chiar amețea, cum a fost cazul unui deputat care a preferat să se lege la ochi, să se urce sprijinit de brațul unui amic, numai să nu lipsească de la această „expediție”, care a avut numeroși susținători și la fel de mulți adversari.

Turnul Eiffel, pe care parizienii îl alintă spunîndu-i „bătrîna doamnă” din Paris, a împlinit deci o sută de ani. Puțini își mai amintesc însă că proiectul curajos — pentru acele vremuri — al lui Gustave Eiffel a provocat în Franța, la început, vîi polemici, asemănătoare cu cele suscitade, în vremuri mai aproape de noi, de proiectul de la Beaubourg sau de recent inaugurata piramidă de sticlă de la Louvre.

„Lawrence of Arabia” a cucerit 7 (șapte) premii Oscar acum 27 de ani și apoi a intrat într-un con de umbră. De ce? Prima versiune, prezentată publicului în decembrie 1962 dura nici mai mult nici mai puțin decît 222 de minute. După doar două luni s-au „tăiat” 20 de minute, iar pe parcursul anilor s-au operat alte comprimări unele din considerente artistice, altele din considerente comerciale. Totuși doi oameni de arhivă, Robert A. Harris și Jim Painten, au considerat că ar fi util să redea publicului filmul așa cum l-a realizat regizorul David Lean. A intervenit o muncă migăloasă care a durat mai bine de doi ani și a costat 600 000 de dolari. Studiourile „Columbia” au pus la dispoziția

actorilor, pentru a putea rescrie dialogurile. De data aceasta s-a ivit o altă problemă: vocea actorilor s-a mai alterat cu trecerea anilor. Dar grație tehnicii, mai corect electronicii și mai ales datorită abilității lui Gregg Landaker, un adevărat maestru al sunetului, s-au putut reimprima dialogurile lui Peter O'Toole, Alec Guinness, Anthony Quinn și Arthur Kennedy. Apoi directorul de la „Columbia”, David Puttnam a abandonat proiectul, dar Steven Spielberg și Martin Scorsese au insistat în reconstituirea versiunii inițiale și au avut cîștig de cauză. Filmul „Lawrence of Arabia” a fost prezentat din nou, ca nou.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Anunțul privind concursul pentru construirea unui monument destinat să simbolizeze aniversarea a o sută de ani de la Revoluția Franceză, în cadrul Expoziției Universale din 1889, fusese publicat încă din 1883. Dintre cei șapte sute de concurenți aflați în întrecere, președintele Consiliului, Jules Ferry s-a pronunțat în favoarea proiectului inginerului Gustave Eiffel, dând naștere astfel unei adevărate rebeliuni. Era știut că Eiffel își câștigase o reputație solidă în calitate de constructor a zeci de poduri și viaducte în Europa, în Africa și în Extremul Orient, că realizase Gara din Pest, în Ungaria, un observator astronomic la Nissa, o serie de biserici în Filipine și în America de Sud (proiectele sale sînt păstrate și acum la Muzeul d'Orsay). Dar Eiffel era inginer și ca atare trezea dușmănia „clanului” arhitecților și — în general — a așa-ziselor „artiști academici”. Turnul său — susținea Eiffel — avea să devină simbolul „secolului industriei și științei, pregătind de importanță mișcare științifică de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și de revoluția din 1789”. O profesiune de credință, considerată drept „eretice” de către apărătorii așa-ziselor „arte pure”. Garnier, arhitectul Operei din Paris a fost cel care a organizat o adevărată cabală împotriva proiectului Eiffel, concretizată în februarie 1887 în faimosul „Protest al artiștilor”: un manifest în care „inutilul și monstruosul” turn Eiffel, pe care nici măcar „mercantila Americă n-ar vrea să-i aibă”, era comparat cu „un coș de fabrică, urias și negru” care avea să strivească turnurile catedralei Notre-Dame și celelalte monumente istorice, „desfigurînd în mod iremediabil” capitala. Acest protest a fost semnat de circa douăzeci de artiști printre care cițiva pictori la modă, ca Meissonnier, Gerome, Bonnet, Bouguereau, dramaturgul Victorien Sardou, poezii simboliste François Coppée, Lecomte de l'Isle, Sully Prudhomme, romancierul Maupassant, compozitorul Charles Gounod (care după cițiva ani avea „să-și ceară iertare” executînd o sonatină pe platforma superioară a turnului).

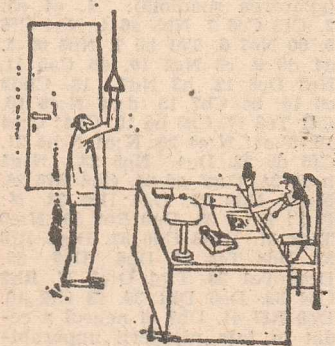
În ciuda acestor și altor reacții ostile, lucrările începute în ianuarie 1887, au continuat și s-au încheiat în 780 zile. Ziarele informau că turnul era alcătuit din douăsprezece mii de piese metalice, fixate cu două milioane și jumătate de șuruburi, și că totalul cheltuielilor determinate de înălțarea lui se ridicase la 7 799 401 franci și 31 centime, amortizate rapid, avînd în vedere că încă în primul ei an de existență „doamna de fier” din Paris a atras 1 868 000 vizitatori. Printre primii vizitatori se numărau prințul de Gales, viitorul rege Eduard al VII-lea al Angliei, fiul țarului Rusiei, șahul Persiei, fiul împăratului Austriei.

Popularitatea turnului fu maximă și imediată: îl imortaliză numeroși pictori începînd cu Vameșul Rousseau, Georges Seurat și Robert Delaunay; inspiră o infinitate de melodii și vodeviluri; la egalitate cu „Gioconda” alimentă o nesfîrșită și variată producție de suveniruri comerciale și gadget-uri.

Și în zilele noastre „bătrîna doamnă” rămîne unul dintre monumentele cele mai vizitate din Paris, cu 4 668 468 vizitatori în 1987, mai puțin decît Beaubourg-ul dar mai mulți decît Louvrul. Nu mai este „turnul cel mai înalt din lume” dar se numără printre cele 16 turnuri celebre ale planetei.

ȘTEFAN UDRESCU

Lumea se amuză

După „Panorama” — R.D.G.

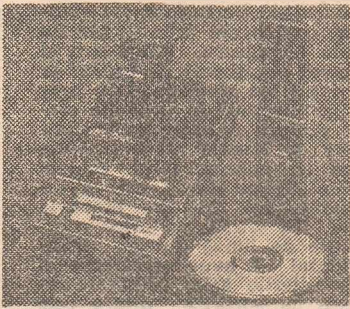
Breviar științific

Utilizări actuale
ale discului compact

Discul compact, cu un diametru de 11,5 centimetri și o grosime de 1,1 milimetri, poate înregistra o cantitate enormă de informații în sistem numeric, sub formă de „gropițe” ce alternează, de dimensiunea unei sutimi din grosimea unui fir de păr. Pentru a ne da seama de acest lucru, să ne închipuim că discul ar avea dimensiunea Colosseum-ului roman. În această situație „gropița” nu este mai mare decît un bob de orez. Din aproximativ 10 miliarde de asemenea „gropițe”, plasate pe placă în forma unei spirale, ce se desfășoară dinăuntru în afară, însumînd aproximativ 33 kilometri lungime, rezultă cam o oră de muzică sau 54 000 imagini, în cazul video. Citirea se face cu o rază luminoasă laser, motiv pentru care discul compact are avantajul că nu se uzează, deoarece nici un fel de mecanism și nici un fel de apăsare nu acționează pentru a influența redarea, cum este cazul picupului. În prezent, cercetătorii de la „Thomson” din lo-

calitatea Gennevilliers și „Kodak-Pathé”, din Chalon-sur-Saône, fac experiențe în vederea obținerii unor discuri compacte cu memorii optice și termomagnetice, ce vor stoca 100 megabiți de informații sau să înregistreze 50 000 pagini dactilografiate și care, în plus, să se poată șterge și reinregistra. Un acord de cooperare a fost încheiat și între firma „Thomson” și cea japoneză „Nakamiki” în vederea realizării unui disc compact audio, cu o înregistrare de cinci ore și care să poată fi șters. În viitor se speră că aceste discuri vor putea fi folosite și la înregistrarea unor lucrări științifice, deci la crearea unor biblioteci care să ocupe spații foarte mici. Experimentul discului compact a pătruns și în construcția de mașini, cu ajutorul lui urmînd a se realiza ghidajul automat al autovehiculelor.

AUREL DIANU

Garoafa de pe disc

Casa de discuri „Electrecord” a pus la dispoziția numeroșilor discofiili un nou L.P. semnat de neobositul compozitor Marian Nistor și formația „Savoy”, disc care a împrumutat de data aceasta numele unei valoroase creații lirice aparținînd poetului Nicolae Dan Frunțelată: „Garoafă albă”. Această recentă realizare a grupului impune constatări mai vechi și mai noi, îmbucurătoare toate, dintre care reținem: al 11-lea L.P. (și al 17-lea disc, luînd în considerare și participările la editarea unor discuri colective), prezența lui Radu Nistor — conducătorul formației „Savoy” jr. — ca debutant pe un disc, în postura de solist vocal al piesei „Angela”, perseverența compozitorului în a „scrie” muzică pe unele dintre cele mai valoroase versuri semnate de poezii cunoscuți (în cazul de față: Nicolae Dan Frunțelată, Dan Verona, Corneliu Vadim Tudor, Teodora Popa Mazilu), includerea a două melodii aparținînd unor nume demult consacrate în muzica noastră — Temistocle Popa cu „Vino în amurg” și Romeo Vănică, autorul piesei „În aștep-

tarea ta” — Marian Nistor demonstrînd astfel (a cita oară?) că, departe de a fi un exclusivist, rămîne credincios ideii de colaborare în realizarea unor șlagăre adevărate; și — nu în ultimul rînd — înscrierea celor șase melodii proprii pe curba ascendentă a calității. Radioteleviziunea și-a făcut datoria la timpul potrivit (contribuția merituoasă a Titus Munteanu și Titus Andrei fiind remarcabilă și în cazul acestui disc), prezentînd în avanpremieră două și, respectiv, cinci dintre piesele incluse: „Septembrie”, „Garoafă albă”, „Duminică”, „Februarie” și „Angela” — fapt ce explică în bună parte epuizarea în timp record a tirajului inițial. Numeroși iubitori ai acestor melodii așteaptă cu îndreptățită speranță reeditarea acestui disc a cărui apariție a coincis cu intrarea „Savoy”-ului în al 25-lea an de activitate neîntreruptă în aceeași formulă de echipă. Nu ne rămîne decît să așteptăm surpriza ce ne-o rezervă compozitorul Marian Nistor la aniversarea sfîrșitului de secol de muncă făcută cu pricepere și onestitate împreună cu colegii săi: George Mitrea, Ionel Orban, Ionel Samoilă și Nicolae Rotărescu !..

SANDU ȘTEFĂNESCU

Universul umorului

Științei electrice

Există, de cînd lumea, foarte multe aforisme banale, deci există foarte puține aforisme. În ceea ce mă privește, mărturisesc chiar că am ajuns la un fel de blazare, tot citînd „cugeltările” unor autori contemporani. Numai gîndul la E. M. Cioran sau Stanislas Leć mă face să accept că totuși genul există. În ultimul timp am fost însă contrazis în scepticismul meu de aforismele unui inginer de la întreprinderea de Utilaj Minier din Petroșani, Valeriu Butulescu.

Născut la Curtișoara în județul Gorj, în 1953, și absolvent al Academiei de Mine din Craiova, Valeriu Butulescu a publicat, de-a lungul anilor, aforisme în aproape toate revistele românești și poloneze. În 1985 a tipărit și o carte de aforisme — Oaze de nisip, la Editura Litera —, iar în 1986 a figurat cu un grupaj de aforisme în volumul rezervat cîștigătorilor concursului de debut al Editurii „Cartea Românească” — Debut '86. Serie și poezie și mai ales traduce poezie, din poloneză în română și din română în poloneză (Mihai Eminescu, Tudor Arghezi, George Bacovia, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Adrian Păunescu, Anghel Dumbrăveanu s.a.). Dar genul în care excellează rămîne aforismul. Cele peste 1 000 de aforisme create pînă în prezent au fost traduse — și s-au bucurat de mare succes în țările respective — în poloneză, germană, maghiară, engleză, albaneză, sîrbă etc. Dar...

Acasă, încă nu este cu adevărat cunoscut, încă i se atribuie, pe baza unei judecăți superficiale, statutul de autor de umor minor. De fapt, Valeriu Butulescu n-are nici o legătură cu autorii de umor minor. El este un scriitor talentat și profund, care transformă aforismul într-un mijloc de exprimare restrictiv. Reflecția filosofică, observația de moralist, lirismul în toate variantele sale — de la cel vizionar la cel galant —, umorul de idei își găsesc formulări fulgurante și memorabile în scrierile sale. Din cuvinte extreme de puține, autorul creează instantaneu o tensiune semantică și uneori — în aforismele cele mai inspirate — această tensiune produce un fel de scînteie electrică, triumf al inteligenței și sensibilității.

De o excepțională calitate sînt reflecțiile pe teme morale, în care Valeriu Butulescu își pune în valoare sarcasmul — un sarcasm princiar:

„Avea unora depășește valoarea pînă la care ei pot să numere.”

ALEX. ȘTEFĂNESCU

„Străzile sînt invadate de mașini; epoca fierului încă nu s-a sfîrșit.”

„Pentru a nu te contrazice ai nevoie de principii solide sau de o excelentă memorie.”

„Nu totuși știu să ucidă. Unii numai îți scurtează viața.”

„Acest tablou l-a costat prea scump, ca să mai poată spune că nu-i place.”

„Cei ce trăiesc degeaba se îngroapă cu cheltuială.”

„Mă plictisesc rar și niciodată singur.”

În alte aforisme — cugetări propriu-zise — impresionează profunzimea gîndirii și eleganța exprimării:

„După un anumit timp, strada de rugină devine protector.”

„Aspră pedeapsă. Aceea de a pedepsi.”

„De cînd mă știu m-am gîndit la moarte. Cînd voi muri vor spune că am avut o presimțire.”

„Între numărul de creduli și numărul de escroci există un perfect echilibru ecologic.”

„Cunoaștem atât de bine moartea din cărți, încît uneori mă întreb la ce bun mai murim.”

Aforismele au cîteodată și un fior liric sau sînt de-a dreptul mici poeme — capodopere miniaturale:

„Uneori ne ținem capul în palme. Mare povară.”

„Vesnicia geniului. Opera lui, ea un miraculos polen, va ști să se agate mereu de memoria oamenilor vii.”

„A te naște. Nefericire mai mare nu există, decît poate, aceea de a nu te naște.”

„Abia aștept să mă trezesc. Să pot visa cu adevărat.”

„În suferințele obscure ura persistă, precum zăpada pe versanții lipsiți de soare.”

În sfîrșit, nu vreau să închei această succintă prezentare fără a oferi cititorilor un esanțion din umorul — irezistibilul umor — al lui Valeriu Butulescu:

„Din dragoste nu murim. Ne naștem.”

„Am locuit un timp în sufletul unei femei. Mare înghesuială.”

„Acum știu ce este un creditor. Este un om care mai crede că i se va plăti.”

„Din prime imi achit sancțiunile.”

„La sfîrșitul unor cărți, autorii prezintă bibliografia — încercînd astfel să se dezvinovățească.”

„Lupta e inegală, zise taurul. Unul e în arenă, zece mii în tribună. Și mai au și presa de partea lor.”

„Unele imperii au căzut mai greu decît își pot imagina anumiți regizori de film.”

„Pînă a citi ce scrie Valeriu Butulescu, nu credeam să-nvăț a iubi aforismul vreodată.”

VREMEA

cum a fost
cum va fi

Intr-un articol precedent din această rubrică se arăta faptul că, în zona geografică a țării noastre, luna iunie este cea mai instabilă din punct de vedere meteorologic, luna cu cele mai frecvente și abundente averse de ploaie, cu cele mai multe descărcări electrice și căderi de grindină. Primele două decade ale lunii iunie 1989 au confirmat din plin această „regulă”, frecvența furtunilor de vară fiind într-adevăr ridicată.

Norul tipic de furtună se numește Cumulonimbus. Este un nor dens, întunecat, de extindere verticală apreciabilă, deseori cu aspect de imense turnuri de castel. Înălțimea bazei norului este între 400 și 2000 m, partea superioară fiind netedă, fibroasă sau striată și avînd de regulă forma unei uriașe nicovală. Sub baza norului mare apar nori zdrențuiți și precipitații, deosebi sub formă de aversă. Într-un astfel de nor se creează diferențe de potențial electric de intensitate extraordinară. Procesele de separare a sarcinilor electrice în cadrul norului de furtună nu sînt încă pe deplin înțelese;

procesele de frecare a picăturilor din interiorul norului, precum și cele de transformare a stărilor de agregare (vapori-cristale de gheață — picături de apă) joacă neîndoielnic un rol însemnat în cadrul complicațiilor mișcări verticale din interiorul norului Cumulonimbus.

Unul dintre cele mai sigure locuri de adăpostire în caz de furtună îl constituie automobilul, deosebi dacă persoanele din interior nu ating direct părțile laterale, ușile mașinii etc. Într-adevăr, vehiculul acționează ca o adevărată cușcă Faraday și fulgerul se descarcă pe exteriorul mașinii, direct în pămînt. La prima vedere, pare paradoxal cum se scurge curenții electrici prin roțile de cauciuc, care reprezintă un material izolator. Explicația ține de faptul că, în cauciuc există diverși ingredientii semiconductori de electricitate, favorizați și de condițiile de umiditate crescută, proprii averselor de ploaie. Corespunzător, sfătuiți pe cititorii noștri automobilisti să rămînă în mașină fără teamă, chiar dacă afară tună și fulgeră puternic.

ION DRĂGHICI

Revenind la săptămîna noastră meteo — Flacăra, respectiv perioada 22-28 iunie, apreciem că nota de instabilitate va scă-

ploaie însoțite de descărcări electrice. Celelalte zone vor fi influențate de fronturile atmosferice din Europa Centrală, antrenate pe circulație vestică. Deci, în aceste regiuni temporar va ploua și se vor semnala descărcări electrice. Temperaturile maxime diurne se vor situa în-

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 22-28 iunie

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMperaturii ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	25/30	13/16	14/21	39.2	Băilești 1957	5.0	Arad 1944
Deal și podiș	24/28	12/16	18/23	37.0	1351 1930	4.5	Cluj Napoca 1949
Depresiuni	23/24	9/11	22/23	31.5	Miercurea Luc 1982	1.6	Miercurea Luc 1921
VL Omu	7/8	2/3	37	20.0	1939	5.8	1949
Litoral	24/25	16/17	7/10	33.1	Constanța 1954	8.1	Constanța 1910

dea apreciabil comparativ cu primele două decade. Totodată vom remarca un proces de încălzire, mai accentuat în regiunile sudice.

Apoi, circulația aerului se va orienta din sectorul vestic — nord-vestic și în consecință vremea se va ameliora. În regiunile sudice ale țării cerul va fi variabil și doar izolat după-amiaza vor cădea averse de

tre 20° și 28° C, mai ridicate în sudul țării, iar minimele nocturne între 8° și 18° C. Pe Litoral, la începutul cerului va fi noros, favorabil averselor de ploaie, apoi vremea va deveni predominant frumoasă și se va încălzi. Temperaturile maxime în aer vor fi de 24° și 28° C, iar temperatura apei mării va fi de 16°, 20° C.

Cursa continuă

Duminică se va întrerupe o cursă: la „internaționalele” de atletism de la Pitești, toate cronometrele se vor opri o clipă pentru a da răgaz unei festivități. Va fi prima cupă pe care Maricica Puică o va primi fără să mai alege: cupa încărcată cu marea și tristețea, seninătatea și emoția, liniștea și lacrimile cuprinse, toate, în frântura de timp a retragerii de pe pistă. O mare sportivă a țării și a lumii își încheie activitatea competițională la capatul unei cariere strălucite, de mare longevitate la nivelele de vîrf ale performanței.

A debutat în concursuri în 1966 — peste doi ani, la Jocurile Balcanice de la Istanbul, obținând și prima medalie internațională. Ultima în chiar acest an 1989, la „europenele” de sală de la Haga — bronz la 3.000 m.

Acolada acestor 23 de ani în marea performanță este, desigur, presărată cu multe repere precise. De pildă, palmaresul alăturat, pe care cu greu îl mai putem găsi în dreptul vreunui sportiv al lumii. Sau cei peste 100.000 km parcurși în concursuri și antrenamente, adică o epuizantă cursă a ocolirii de două ori și ceva a pămîntului pe la ecuator. Dar acest răstimp cuprinde mai ales universul incommensurabil al trăirilor unui sportiv exemplar — fiecare start, fiecare cursă, fiecare medalie, fiecare trofeu avîndu-și povestea sa pe care nimeni, nicio dată n-o va afla atît de bine și de corect cum o știe cea care le-a trăit pe viu. Și totuși, aceste vitralii unicate din cupola unei cariere sportive de excepție sînt luminate de o aceeași rază, care traversează biografia acestei sportive pentru a aduce la noi sub forma comprimată a unui model — și a unei morale. Este raza pasiunii. Dar a unei pasiuni alcătuite din aliajul înalt al voinței, tenacității, al unei îndărătnicii în sens bun și-al înțelepciunii de a înțelege performanța drept menirea dinții a vieții sale de sportivă. Acest aliaj a căpătat strălucirea plăcerii de a alerga, bucuriei de a alerga, dorinței de a se întrece mai întîi cu sine, cu propriile resurse, cu cifrele de record și-abia apoi cu oamenii. Pentru că întrecerea cu oamenii nu de puține ori s-a desfășurat și-n afara pistei de concurs, pentru a se tranșa, însă, tot sub judecata implacabilă a cronometrului.

Descinsă de pe meleagurile Vitoriei Lipan, această fată iute de picior, ascuțită la minte și aprigă pînă la furie cu sine însăși a făcut din atletism o cursă a vieții, o întrecere cu propriile limite de sănătate, de voință, de răbdare, de rezistență. O

- Campionate naționale: 26 de aur
- Campionate balcanice: 21 de aur
- Jocuri Mondiale Universitare: 1 de bronz
- Cupa Europei (echipe): 5 de aur, 2 de argint
- Campionate europene: 3 de argint
- Campionate mondiale de cros: 3 de aur și 1 de bronz
- Campionate mondiale de sală și aer liber: 1 argint și 1 bronz
- Jocuri Olimpice: 1 de aur și 1 de bronz
- Autoare a 13 recorduri naționale de sală și în aer liber, 2 recorduri europene, 2 recorduri mondiale de sală și 3 recorduri mondiale în aer liber.

De trei ori pe podiumul celor mai buni sportivi din țară: în 1982 (locul II), 1984 (locul I) și 1986 (locul III).

cursă pe care a cîștigat-o și pe care acum o încheie cu fruntea sus, putînd să spună cu forța faptelor că și-a îndeplinit menirea și rostul de sportivă. Pentru că n-ar fi putut să reziste atîta ani în elita atletismului mondial dacă n-ar fi înțeles sportul ca o menire. A alergat de fiecare dată cît a putut, trăind fiecare cursă, vibrînd în ambianța de concurs, făcînd ea însăși spectacolul, mistuînd mereu de-o infinită ambiție de-a învinge. Desigur, au urmat și onorurile, intrucît munca se răsplătește, pilda vieții ei fiind tocmai munca și sacrificiile. Niciodată nu s-a simțit mai lezată decît atunci cînd i s-au ignorat aceste sacrificii, cînd nu i-a fost înțeleasă suferința pentru eșecuri răstălmăcite uneori de vorbe și condeie ce n-au avut curajul s-o fi întrebant mărca o dată, în față, „ce s-a întimplat?”

Din acest amalgam de lumini și umbre cite pot încăpea în viața unui sportiv, Maricica Puică iese învingătoare. Și-a fost ajutată să iasă învingătoare, în viață ca și-n concursuri, de soțul și antrenorul ei, prof. Ion Puică. Amîndoi sînt conștienți că această cursă doar se întrerupe, nu se oprește. Maricica Puică va fi antrenore, are deja categoria I și, probabil, cîndva, nu peste mult timp, va prelua în pregătiri pe aceea căreia duminică îi va preda o simbolică stafetă, Paula Ivan. (Un imens prag moral, de înțelepciune și ambiție, va fi fost trecut și-aici, cînd nu puțini s-au „oferit” s-o zgîndăre, întrebînd-o de ce acceptă să fie întrecută în concursuri de o elevă chiar a soțului ei! Maricica a zîmbit de fiecare dată, necoborînd o firească lege a firii la ciudata fire a oamenilor mărunt). Paula Ivan a devenit campioană olimpică după numai șase ani de pregătire, timp în care a putut prelua experiența condensată de antrenorul ei în alți 16 ani de concursuri și pregătiri cu Maricica. Această experiență cumulativă are deci șanse să fie dusă mai departe. Intrucît cursa continuă, Maricica Puică va avea cu siguranță prilejul de a mai obține medalii — împreună cu viitorii săi elevi. De aceea nu i-am împărtășit pentru titlu nostalgia după recenta olimpiadă: „Aș fi vrut să mai iau o medalie!” Și tot de aceea ne grăbim să-i mulțumim Maricicăi Puică pentru tot ce a făcut și să-i urăm succes în tot ce va face. Îi dorim, adică, mulți ani de viață și muncă pe potiră primilor 39 pe care-i va împlini pe 29 iulie. La mulți ani!

O. ȘTIREANU

Final de campionat

Campionatul diviziei A, încheiat recent, rămîne în analele fotbalului românesc — și, poate, european — în primul rînd prin cîteva situații și recorduri insolite: al cincilea titlu consecutiv pentru Steaua, care în ultimele trei campionate (fix 102 meciuri, la care s-ar putea adăuga și cîteva din returul 1985/86) n-a cunoscut înfrîngerea; a doua clasată, Dinamo, doborînd recordul de eficacitate al I.T. Arad (126 goluri înscrise într-un campionat cu 16 echipe, ediția 1947/48), punctînd acum de 130 ori în 34 meciuri (dinamoviștilor rămîndu-le bucuria golului în loc de cea a titlului); în acest an, în premieră absolută, doi fotbaliști români vor fi „încălțați” cu ghete europene — Mateuș și Coraș urcînd simultan pe podium, după performanțele similare, dar în ani diferiți, ale lui Dudu Georgescu, Cămătaru și Pițurcă (o „gheață de bronz” ar fi putut lua și Hagi, dacă n-ar fi „temporizat” în ultimele etape, precum a procedat și Balazar de Moraes). O ciudățenie este și necombat-ul echipei A.S.A. Tîrgu Mureș, care a încasat (bătăi) 30 de etape la rînd. În sfîrșit, ca orice competiție de lungă durată, campionatul a avut creșterile și descreșterile sale, presărate adesea cu surprize dintre cele mai frapante ori cu evenimente dintre cele mai previzibile. Inutil, dar și aproape imposibil, să mai fie reconstituite, ele rămîn în arhiva sentimentală a celor care le-au trăit ori le-au cunoscut mai bine.

Acum, fiind vorba doar de protocolul închiderii unei întreceri de mare popularitate, se cuvine să adresăm fotbaliștilor frunțași toate felicitările pentru strădania lor, mai mică sau mai mare, de a oferi spectacole sportive agreabile, de a crește valoarea și competitivitatea fotbalului nostru, de a oferi, pe măsura posibilităților, cît mai multe satisfacții iubitorilor acestui sport. În acest context, felicităm în mod deosebit echipa Steaua București, pentru înnoita performanță a cîștigării

titlului — a 14-a oară în cele patru decenii de existență a clubului militar. Antrenîndu-se, mai ales, în campionatul intern, Steaua a reușit în ultimii ani să spargă pragul sonic al performanțelor internaționale, devenind o echipă de mare și real prestigiu în lumea agitată și exigentă a fotbalului european. Acumulările realizate de această grupare sportivă pe multiple planuri — organizatoric, de instruire, de experiență competițională, de consecvență în a-și propune să evolueze la nivelul maxim al posibilităților, indiferent de valoarea adversarilor întîlniți — se răsfrîng pozitiv asupra întregului nostru fotbal, în sensul oferirii unor modele concrete și la îndemînă despre cum se poate forma și menține o echipă valoroasă, ca și despre satisfacțiile pe care ea le poate aduce atunci cînd nu-și propune nimic altceva decît performanța. Pilda Stelei, chiar dacă este mai greu de urmat de alte echipe, reprezintă un imbold la autodepășire pe care celelalte campionate trebuie să și-l asimileze ca atare. Un exemplu în această privință îl reprezintă a doua clasată, Dinamo, care, de asemenea, se află într-o cursă cu sine însăși spre a atinge un înalt nivel de valoare și competitivitate internațională. De altfel, Dinamo, prin prestațiile și forța de joc manifestate pe tot parcursul campionatului, s-a dovedit singura echipă capabilă să intre în dialog pentru titlu cu invincibila echipă din Ghencea — duelul celor două puternice grupări sportive constituind, de fapt, „motorul” care a întrecut interesul pentru un campionat cu echipe în majoritate mediocre, resemnate și preocupate numai de evitarea retrogradării. Cînd dorința și ambiția de performanță existente la Steaua și Dinamo vor anima și preocupările celorlalte cluburi, prima divize a fotbalului va putea înregistra o creștere a valorii și competitivității, cu toate efectele benefice asupra celorlalte capitole din activitatea fotbalistică.

Invită, ca și anul trecut, pe o linie de centru între cele două puternice „cimpuri magnetice”, Victoria București s-a plasat pe locul ce-i este, deocamdată, tradițional, reinnoindu-și abonaamentul pentru Cupa U.E.F.A., în care va fi acompaniată, tot într-o premieră, de Flacăra Moreni. Aceste două echipe și-au obținut dreptul unei reprezentări internaționale care angajează prestigiul întregului nostru fotbal îndeosebi prin realismul de a nu viza, deocamdată, să se claseze mai sus, dar și prin orgoliul de a nu ceda întotdeauna presiunilor dinspre echipele de mai jos.

Primele de sub linia care demarcă, în clasament, virtutea ambițiilor de mediocritatea resemnării sînt două îndrăgite echipe studentesti, Universitatea Craiova și Sportul studentesc. Ambele fiind angajate, la un moment dat, în vîltoarea alunecării pe tobogan, au reușit să se redreseze prin forțe proprii, să urce în clasament și, ca urmare, să-și recîștige simpatia ce păreau apuse. Dacă nu s-ar fi jucat cu niște puncte, fiecare din ele — sau măcar una — ar fi avut posibilitatea unei reintegrări în circuitul cupelor europene, acolo unde tradiția, emblema și performanțele trecute le-ar fi recomandat cu prisosință.

Pe ultimele locuri, dar încă neretrogradate (pînă la omologarea oficială a clasamentului și a sistemului competițional viitor) se află Oțelul Galați, Rapid și A.S.A. Oțelul are, astfel, o traiectorie de „tip britanic”: în Cupa U.E.F.A. anul trecut, pe loc retrogradabil anul acesta. Rapid plătește tribut mult prea agitatelor schimbări din cadrul clubului, ca și unor compromișuri interne față de jucători, neavenite atunci cînd fotbalul este înțeles și tratat cu seriozitate.

Pentru fotbal, cortina cade, dar nu se predă: urmează fazele superioare ale „Cupelor României” și continuă de pe acum pregătirile pentru sezonul viitor (transferuri, turnee etc.). Despre toate acestea vom încerca să vă ținem la curent. Pînă atunci, celor care vor avea cu adevărat vacanță le-o dorim cît mai plăcută!

OCTAVIAN ȘTIREANU

Noutăți

● **Favoriții dezamăgesc.** În cunoscutul turneu internațional de la München (categoria A-X-a) victoria a revenit la egalitate de puncte, 7,5 din 11 posibile marilor maestri olandezi Paul van der Sterren și Jeroen Piket, singurii jucători neînvinși din competiție. Coeficientul Sonneborn a fost defavorabil fostului campion mondial de juniori, J. Piket, autor al unor victorii asupra jucătorilor mai puțin productivi. Urmărit de neșansă, „favoritul Elo”, danezul B. Hansen a surprins prin jocul său ineficace, care l-a fixat la periferia clasamentului, nefiind capabil să înscrie nici măcar o victorie... Cel de-al doilea favorit, islandezul Margreit Petursson, a încercat cu disperare să se impună prin jocul la victorie. Contrar așteptărilor lui vaste sale experiențe, a reușit doar să înregistreze cel mai mare număr de partide decise, 7, dintre care doar trei în favoarea sa. Să urmărim o interesantă par-

tidă a turneului din gambitul damei în care s-a impus cîștigătorul turneului: VAN DER STERREN — PETURSSON 1. d4 Cf6 2. c4 e6 3. Cf3 d5 4. Cc3 d:c4 5. e4 Nb4 6. Ng5 c5 7. N:c4 h6 8. N:f6 D:f6 9. o-o c:d4 10. e5! D:e7 11. Ce4 o-o 12. D:d4 Cc6 13. De3 Nd7 14. Nd3 Na5 15. a3 Nc7 16. Tacl Tac8? 17. Cc5 Ne8 18. De4!! f5 19. e:f6 T:f6 20. Dh7 Rf8 21. Dh8 Rf7 22. Tfe1 Td8 23. Ne4 Nd7 24. Dh7 T:f3? 25. C:e6 N:e6 26. T:e6 1:0. ●

Turneu internațional pentru echipe feminine s-a încheiat cu victoria selecționatelor țării gazdă, Elveția, care a totalizat 18 puncte, urmată de formația Bayern 17,5 p., echipa Austriei 16,5 p., și reprezentativa din Württemberg 8 p. Cel mai bun rezultat la masa întîia a aparținut mării maeștre Tatiana Lemaćko (5 p.). ● **Decepția lui Larsen...** Deși stabilit în America de Sud, ex-candidatul la titlul mondial din perioada supremației lui Bobby Fischer, Bent Larsen a participat din nou în lupta pentru titlul de campion al Danemarcei. Clasă în turneu pe locul I-II la egalitate de puncte cu tînărul Erling Mortensen, Larsen a trebuit să-și înfrunte egalul într-un meci. Larsen a dominat în meci, dar a cîștigat doar partidele 1 și 4, pierzînd în poziții egale întîlnirile 2 și 3. Egalitatea menținîndu-se și după 6 partide, titlul a revenit lui Mor-

tensen datorită coeficientului superior din turneu. ● **Ediția a doua a „Sweden Chess Tournament”** s-a bucurat de participarea a nouă mari maestri, doi maestri internaționali și o mare maeștră, coeficientul mijlociu al turneului de 2.558 puncte Elo conferind forța competiției pe treapta categoriei a XIII-a FIDE. Cîștigătorul ediției precedente, sovieticul Lev Polugaevski (2.575), învins în partidele directe de Ftacnik (2.550), Wilder (2.540) și Hellers (2.565) s-a redresat cu greu, totalizînd doar 50 la sută din punctele puse în joc. La 68 ani, Vasili Smllov a demonstrat că este greu de învins chiar dacă forța fizică i-a scăzut. Ex-campionul lumii a cucerit un premiu special pentru cel mai bun final de partidă în singurul duel cîștigat împotriva islandezului Arnason (2.550). În mod neașteptat locul întîia a revenit marelui maeștru ceh Lubomir Ftacnik cu 7 puncte (+3, =8 —0) ca urmare a victoriei asupra... Piei Cramling, ultima clasată, în timp ce următorii săi, Andersson, van der Wiel și Wilder au acumulat doar 6,5 puncte (+2, =9, —0), fiind mai mîrinimoși și remizînd cu marea maeștră aflată în eclipsă de formă. În clasament au urmat Sax I. Sokolov 6p., Polugaevski 5,5 p., Arnason, Smllov 5 p., Wedberg 4,5 p., Hellers 4p., Pia Cramling 3,5 p. Premiul pentru cea mai frumoasă combinație a fost acordat de juriul de tehnicieni partidei VAN DER WIEL — SOKOLOV (apărarea spaniolă). 1. e4 e5. 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0-0 Ne7 6. Te1 b5 7. Nb3 0-0 3. d4 d6 9. c3 Ng4 10. d5 Ca5 11. Nc2 Dc8 12. h3 Nd7 13. Cb2 d6 14. b4 Cb7 15. d:c6 N:c6 16. Cf1 Te8 17. Cg3 h6 18. Ch4! C:e4 19. T:e4! N:e4 20. N:e4 N:h4 21. Cf5 d5 22. Dg4 Ng5 23. N:g5 h:g5 24. D:g5 g6 25. Ch6 Rf8 26. N:g6! Dd8 27. Dg4 Df6 28. N:f7!! D:h6 29. Dg8 Re7 30. N:e8 T:e8 31. D:d5 Cd6 32. D:e5 Rf8 33. Dd4 Te4 34. Db6 De6 35. D:a6 Te1 36. T:e1 D:e1 37. Rh2 Ce4 38. De6 Db1 39. f3 Cf2 40. Dc8 Rf7 41. Db7 și negrul a cedat în fața pierderii imparabile a calului din f2.

MARGARETA MUREȘAN

Civilizația sportului

La vele

Există în lumea veliștilor o competiție cu îndelungată tradiție — „Cupa America” — a cărei ultimă ediție a prilejuit foarte multe discuții încă înainte de a începe. Mercury Bay Yacht Club din orașul Auckland, vrînd să-și ia revanșa asupra veliștilor din San Diego, a studiat atenț regulamentul competiției și și-a croit o ambarcație de peste 40 metri lungime. Cînd și-au prezentat, la înscriere, caracteristicile ambarcației lor, neozelandezii i-au surprins pe americani care s-au și adresat Curții Supreme de justiție din New York, forul desemnat prin regulament de a judeca eventualele litigii dintre participanții la „Cupa America”. Curtea Supremă a decis că ambarcația neozelandeză se încadrează în limitele regulamentului și atunci sportivii din San Diego s-au apucat să-și construiască un catamaran foarte rapid. A fost rîndul neozelandezilor să apeleze la justiție. Judecătorul, o femeie, a comunicat veliștilor din Auckland să se prezinte la start, deoarece pentru a lua o hotărîre cu adevărat... justă va trebui să studieze cu minuțiozitate „cazul”, să ceară părerea experților etc., etc. Com-

petiția s-a desfășurat, victoria revenind celor din San Diego, în timp ce veliștii din Auckland s-au clasat pe locul secund. Ambarcația de tip catamaran s-a dovedit de neîntrecut. Între timp, judecătoria se consulta cu specialiștii. În cele din urmă, ea a făcut cunoscut celor interesați și presei verdictul său, redactat pe 14 pagini, verdict prin care catamaranul învingător era descalificat, așa încît cupa în chestiune a revenit ambarcației „New Zealand”. A fost o adevărată sărbătoare pe străzile orașelor din Noua Zeelandă cînd s-a aflat acest verdict care l-a nemulțumit, firește, pe conducătorul lui San Diego Yacht Club: „E o hotărîre care ne surprinde și împotriva căreia vom face recurs”.

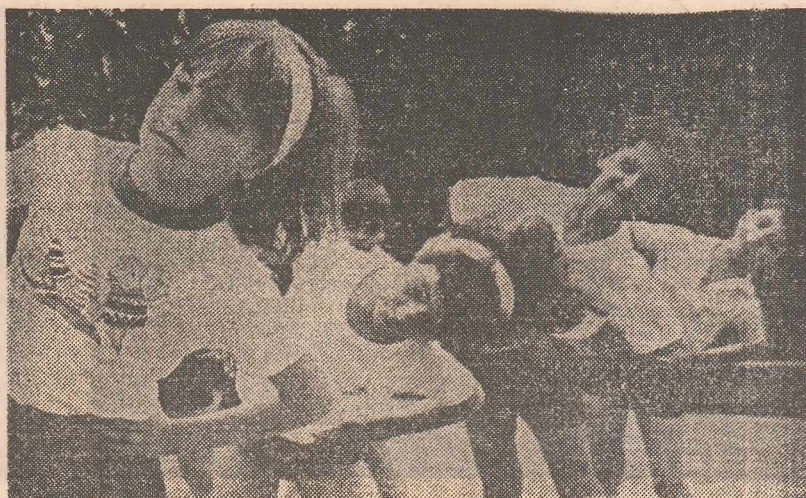
Nu se știe ce se va întîmpla mai departe. Veliștii de mare anvergură sînt, în marea lor majoritate, de acord să se aducă precizări regulamentului pentru a se delimita mai strict cadrul în care pot fi concepute ambarcațiile pentru acest concurs. Nu trebuie să existe discrepanțe mari între construcții — spun ei —, victoria trebuie să revină celor mai destoinici, nu celor mai bine înzestrați din punct de vedere tehnic. Deci, fair-play-ul trebuie să triumfe.

CRISTIAN ȚOPESCU

Ora de educație fizică

Încercînd să surprindem pe viu modul în care se desfășoară orele de educație fizică în școlile municipiului București, am străbătut pe parcursul mai multor zile un itinerar ale cărui etape au fost dictate de simpla intîmplare și cel mai ades de convergența inconfundabilă a traiectoriilor urmate în fiecare dimineață de sutele de școlari. Pentru testul nostru propus, soluția aleasă este satisfăcătoare, caracterul aleatoriu conferindu-i o certă cotă de imparțialitate dar totodată și riscul de a nu intîlni situațiile extreme, în care orele de sport se desfășoară ca la carte sau din contră, cînd orele „de carte” le înlocuiesc pe cele rezervate educației fizice. Cu toate aceste posibile erori, avem convingerea că rezultatele

testului nostru, chiar la sfîrșit de an școlar, vor reuși să influențeze mentalitatea acelor profesori ce se complac în comoditatea organizării unei „miuțe” pe tot parcursul orei sau a directorilor de școală ce transformă, tot din comoditate, sala de sport într-una de expoziție sau ora de educație fizică în oră de pregătire pentru olimpiadă, de exemplu. În definitiv demersul nostru susținut de însăși structura programei școlare nu e decît o subliniere a rolului ce revine educației fizice în pregătirea sistematică și complexă a copiilor noștri sau mai exact o încercare de a înfrînge ideea preconcepțată, în special a părinților, conform căreia „copilul trebuie să învețe carte, nu să piardă vremea la sport”.

Că se poate face și carte și sport în condiții de exigență sporită aveam să ne convingem la Școala nr. 11, prima școală vizitată menținîndu-și cu autoritate o poziție fruntașă în ierarhia rezultată la sfîrșitul traseului nostru. Argumentînd această opțiune, trebuie spus că atmosfera de muncă pe care am intîlnit-o de fiecare dată aici, cit și buna conlucrare între direcțiunea școlii și profesorele de educație fizică au generat un stil de lucru deosebit de competent ce a declanșat și participarea elevilor la procesul educativ în aceeași notă de seriozitate. A fost singura școală în care nu am auzit exasperanta scuză „dacă ați fi venit altădată...”, din contră, directoarea școlii, tovarășa profesoară Octavia Costea, ne-a condus fie în sala de sport (unde ansamblul de gimnastică ritmică se antrena cu multă tragere de inimă), fie pe terenurile de sport (unde învățătoarele Elena Amza și Eugenia Enciu își încăltau primele pantofi de sport, după aceea urmînd să controleze ținuta elevilor) cu plăcerea și siguranța generată de lucrul bine făcut. Pentru a defini mai exact cadrul în care se conjugă totalitatea eforturilor depuse pentru asigurarea efervescentei ambiante educative, reținem cîteva replici dintr-un scurt dialog:

Prof. Octavia Costea: „Elevii, obligați să petreacă un timp îndelungat în bănci, își formează o ținută inestetică ce cu greu poate fi corectată, mai ales că nici acasă ei nu au prea mult timp pentru mișcare, mișcare în sens de cultură fizică”.

Prof. Anica Cociș: „Fiecare oră de sport cuprinde exerciții de prevenire și corectare a unor deprinderi greșite survenite în dezvoltarea armonioasă a copilului, importanța lor vîzîndu-se mult mai tîrziu, la băieții de exemplu, pe parcursul satisfacerii stagiului militar. Educația fizică e o disciplină la fel de importantă ca oricare alta iar ora de sport, condusă cu fantezie și tact pedagogic, trebuie să devină o sursă de relaxare și refacere a sistemului nervos”.

Încurajați de premisele favorabile sub care a debutat „maratonul” nostru reportericesc, poposim la o altă școală din sectorul 1 și anume la Școala nr. 175. Modul cum arată terenurile de bitum și cel gazonat (a cărui întreținere nu e deloc ușoară) trădează din prima cli-

pă interesul cu care e sprijinită activitatea sportivă în școală. Întîia noastră impresie e susținută și de profesorul de educație fizică Ion Petheu, de la care aflăm că în școală sportul se desfășoară la cotele performanței, copiii fiind talentați și ambițioși iar directorul școlii, profesorul Victor Surdeanu, un pătimaș ce face tot posibilul ca activitatea sportivă să meargă ca pe roate. Nu în ultimul rînd trebuie remarcate rezultatele la învățătură, situate de asemenea la nivelul performanței, mîrturie fiind numeroasele locuri fruntașe obținute la olimpiadele școlare. Ca pe un fapt aparte, surpriză pe care o apreciem cum se cuvine și asupra căreia vom reveni, semnalăm activitatea cercului de radioamatori, membrii lui, îndrumați de inimosul Vasile Căprariu, aducînd școlii peste 40 de titluri de campion național.

La Școala generală nr. 5 s-a întîmplat să ajungem pe la casele amiezii, curtea școlii fiind totuși animată de grupuri de băieți, unii în pauză, alții la sfîrșitul orelor, ce băteau cu înverșunare o minge de fotbal. Întîlnim și cîteva școlari din clasele mici ce exersau cu multă dexteritate o variantă simplificată de squash, de la care reușim să aflăm că pe timpul 1er-nii folosesc adesea sala de sport dar în majoritatea anului ora de educație fizică se ține în curte. Profităm de cele cîteva minute de pauză pentru a consemna opiniile profesoarelor Eugenia Nicolae și Lucia Botezatu, cele două directoare ale școlii din piața Amzei, prilej cu care aflăm că elevii au la dispoziție o sală de sport încăpătoare și bine amenajată, dar suprasolicitată, programarea orelor fiind extrem de dificilă. Un aspect extrem de nociv, din fericire eradicat la această școală prin acțiunea energetică a cadrelor didactice, dar care în alte părți e lăsată la voia intîmplării, este cel al accesului copiilor pe terenul de sport după terminarea programului, de regulă la orele inserării. Sub pretextul unui nevinovat meci de fotbal și profitînd de lipsa oricărei supravegheri, terenul devine pentru cîteva ore locul favorit de acțiune a tot felul de „băieți de cartier”. Fără a intra în amănunte, semnalăm totuși fenomenul ce, judecînd după numeroasele relații furnizate, pare a se amplifica în mod îngrijorător.

făcută, cu atît mai mare este mirarea produsă de unele decizii ale arbitrilor, într-un joc ce atingea frecvent un nivel valoric de referință. Uimiți, parcă, de spectaculozitatea și rapiditatea fazelor, Traian Ene și Romeo Iamandi din Buzău au ținut cu tot dinadinsul să coboare din cînd în cînd acest nivel la mediocritate în care cavalerii noștri în negru sînt obișnuiți să arbitreze provocînd chiar această mediocritate atunci cînd — situații rare — ea lipsește.

Nu spunem că arbitrii noștri, inclusiv cei în discuție, n-ar avea valoare, că n-ar ști „jocul”; dimpotrivă, ei trebuie să știe (și știu) foarte bine handbalul, pentru că altfel n-ar putea „să orienteze”, exact la momentul potrivit, cu fluierul lor, un meci spre o turnură sau alta! De pildă, Ene, care tăcea mîlc și se făcuse și mai mic, intrînd în parchet de rușine, la o fază cînd Stîngă îi țipa în creștet, protestînd și gesticulînd vehement în timp ce jocul se derula la poarta steliștilor, a știut să fie demn și să-și repare slăbiciunea de atunci, eliminîndu-l corect pe Stîngă la o altă fază, cîteva minute mai tîrziu (min. 54), cînd prezența acestuia în teren putea fi decisivă pentru

în drum spre Școala 94, doi puști ne lămuresc dintr-o suflare că „tovarășa de sport este foarte exigentă”. Aveam să ne convingem că în școală educația fizică se face cu multă sîrguință, în ciuda faptului că mica sală de sport, improvizată cu forțe proprii, nu reprezintă decît un iluzoriu adăpost de vreme rea. O situație paradoxală am intîlnit la Școala nr. 113, unde curtea e sufocată de noile blocuri ce se înalță în coasta școlii, celor 3 000 de elevi rămîndu-le un spațiu „de acțiune” mult prea mic. Cu toate acestea neajunsuri, directoarea Marcela Sandu ne spune că „sport se face în școala noastră și avem rezultate bune; mai mult, am înființat o echipă de oină cu care putem să ne mindrim. Pasiunea și inventivitatea profesorei de educație fizică Ana Mircea nu cunosc opreliști”. Reținem imaginea copiilor angajați cu trup și suflet în ample acțiuni de stringere a maculaturii și nu avem motive să nu credem că și activitatea sportivă se desfășoară la fel de bine.

În celălalt capăt al orașului, noua clădire a Școlii nr. 278 a fost dotată cu toate cele necesare, mai puțin sala de sport ce încă n-a fost construită. A rămas terenul gol și nostalgia lucrului neîmplinit. Noroc că profesoara Cornelia Porumb a dobîndit în 23 de ani de muncă o credință nestrămutată în avantajele benefice ale practicării sportului în aer liber.

Străbatem cei 6-7 metri ce ne despart de Școala nr. 57, sesizînd totodată adierea unui vînticel de vacanță. Cunoșteam dinainte rezultatele foarte bune obținute la întrecerile de schi și biatlon, dar la ora vizitei noastre, dintr-o evidentă lipsă de zăpadă, nu putem să ne delectăm decît cu cîteva faze de fotbal, oferite cu generozitate de vesele băieți dintr-o VIII-a B.

Ne continuăm drumul pe aripile aceluiași binefăcător vînt, pînă la Școala nr. 121 unde îl intîlnim doar pe maestrul-instructor Adrian Truță cu care, după ce dezbatem oportunitatea drumurilor făcute marșea, în zi de 13, atacăm frontal dilema ce ne frîmîntă. Vizităm sala de sport, cam mică dar la fel de cochetă ca terenurile de sport și nu ne rămîne decît să regrețăm neșansa de a nu o intîlni pe tovarășa profesoară Ecaterina Lisovski a cărei competență este solicitată și anul acesta la

coordonarea acțiunilor sportive prilejuite de închiderea anului școlar. Ne consolăm cu spusese maestrului Truță („profesoarele Lisovski și Brăileanu fac niște ore cum nu mai vedeți în altă parte”), convinși fiind că e așa.

Aceleași cauze obiective ce au modificat intructivă în ultima perioadă programul profesorilor de educație fizică ne-au împiedicat să o intîlnim pe profesoara Mirela Arcudeanu de la Școala nr. 201. Vizităm însă cu plăcere vestiarele și sala de sport construită acum 20 de ani, remarcînd funcționalitatea ei și desăvîrșita curățenie ce domnește în întreaga școală. Și pentru că șansa e de partea celor ce încearcă mereu, reușim să o intîlnim ulterior pe tovarășa profesoară Arcudeanu care, în ciuda oboselii și a orei tîrzii, a avut amabilitatea să ne prezinte rezultatele obținute împreună cu colega ei de catedră, profesoara Sonia Enea, dar mai ales să ne dezvăluie cîteva din observațiile culese în aproape două decenii de activitate, observații de care am ținut cont în formularea concluziilor noastre.

Analizînd „cu încetîmîntul” avalanșa sevențelor surprinse în aceste zile de sfîrșit de an școlar, am căutat să desprindem cu obiectivitate cîteva concluzii privitoare la rolul și locul orei de educație fizică în contextul procesului educativ-instructiv, încercînd în acest mod să dăm un sens practic și util acțiunii noastre.

Un prim aspect, relevant prin unanimitatea părerilor, este cel al importanței mereu sporite a orei de educație fizică la ciclul primar și gimnazial, absolut toți interlocutorii noștri recunoscînd fără rezerve că sportul la nivel școlar devine, atunci cînd este bine organizat, un mijloc indispensabil în formarea și educarea elevilor. Dar la fel ca în orice altă disciplină, conținutul instructiv prelat elevilor este amplificat sau diminuat de modul în care profesorul de educație fizică își înțelege menirea sa și se implică în efortul colectivului de cadre didactice. Ca o regulă generală, am constatat că acolo unde se învață serios carte se face serios și sport, iar profesorii de sport care practică un stil eficient de muncă au un statut de egalitate cu colegii lor.

Competența profesorilor se reflectă poate cel mai bine în abili-

litatea lor de-a folosi ora de „colectiv sportiv”, în special cei care au reprezentat odinioară nume celebre în sportul de performanță, retrăiesc și transmit elevilor lor ceva din arderea și truda muncii lor, performanțele fostului campion avînd adesea un marcant efect în mentalitatea copiilor. Am intîlnit frecvent și reversul acestui aspect, atunci cînd eficiența orei de sport e judecată după numărul performențelor pe care i-a dat profesorul respectiv. Nu putem împărtăși această mentalitate numai și pentru faptul că țelul orelor de educație fizică nu este în primul rînd acela de-a face performanță, o oră de gimnastică, făcută concret și corect, folosește efectiv mai mult decît mîndria abstractă de-a fi coleg de școală cu un campion mondial. O dovadă e și faptul că multe din normele elaborate de I.E.F.S. nu sînt la îndemîna elevilor (temuta săritură în lungime de pe loc) mai ales a celor din primele clase, unde diferențele de talie sînt foarte mari. De aceea mulți profesori acordă notele, și bine fac, în funcție de participarea și străduințele elevului, nu neapărat după numărul centimetrelor și secundelor.

Majoritatea profesorilor de sport preferă să-și desfășoare orele în aer liber și pe timpul iernii dar acest lucru nu e posibil la clasele mici și în condițiile unor temperaturi mult prea scăzute. Sala de sport își are avantajele ei unanimitate recunoscute la care am adăuga și pe cel educativ, copilul învățînd astfel că practicarea sportului e o acțiune ce presupune anumite condiții de igienă și securitate, hîrjoneala pe coridoare sau în clasă numai sport neînsemnînd. Tot la acest capitol considerăm oportună o consultare mai frecventă a furnizorilor de material sportiv, săliile de sport fiind adesea dotate doar cu spalieri și un cal (sau o cană) ce tro-nează de nimeni deranjat, ceea ce este mult prea puțin pentru pretențiile copiilor din ziua de azi. Dar oricît de mult am pătrunde în miezul lucrurilor, oricît am coniuja verbul a avea, rămîne evident că valoarea maximă a orei de educație fizică e dată numai atunci cînd cei puși să o conducă înțeleg că răspunderea ce-i apasă nu mai lasă loc compromisiului.

EUGEN NEGREA ■

Singura miză a finalei „Cupel României” la handbal masculin ținută de satisfacerea unor orgolii: Steaua — să tranșeze prin duel direct rivalitatea cu un adversar ce nu se prea lasă privit „de sus” nici în campionat și, odată cu asta, să realizeze evenimentul atît de dorit, în toate sporturile, de prestigiosul club militar; Minaur — să confirme că Baia Mare rezistă în handbalul de elită, chiar dacă soarele acestui sport tot de la București răsare!

În prima manșă, bîimărenii învinseseră la un singur gol diferență (24-23) — motiv în plus pentru steliști să considere returul din sala Floreasca drept o simplă formalitate. Că n-a fost deloc așa s-a văzut.

Steaua s-a prezentat la joc deconectată și-n ținută elegantă, potrivită pentru o festivitate pe care abia o aștepta. Minaur a venit în aceleași tricouri ponosite de sudoarea antrenamentelor, dar cu zîmbetul echipei care n-avea nimic de pierdut. A rezultat un meci deschis, spectaculos, îndrîjit, deloc „de vacanță” — chiar dacă ambele echipe știau că, oricum, una va juca în „Cupa Campionilor”, cealaltă în „Cupa cupelor”. Înclusiv această repartitie fiină

desprinderea Stelei!

Sau, Iamandi: elimină un stelișt într-un moment (min. 41) cînd bîimărenii conduceau cu 19-18; avînd mîineea, un gol în plus și superioritate numerică, Minaur nu reușește să-și mărească avantajul; prin vase comunicante numai de el știute, tot Iamandi restabilește „echilibrul” deciziilor, eliminînd

Fluier fluierat

în fazele următoare doi de la Minaur, răsîmp în care steliștii, cu efectiv complet, ajung la 21-19!

Într-un final incandescent, cînd scorul nu arăta, probabil, conform așteptărilor, se produce o fază care putea determina soarta jocului: la 27-26 pentru Steaua, cu 31 secunde înainte de final, Marta, singur pe semicerc, este agătat de mîină în clipa aruncării: 7 m clar, pe care arbitrii nu-l acordă. De ce, Iamandi? Pentru că jocul n-avea altă miză, cum spuneam, decît spectacolul! A urmat contraatacul steliștilor și 28-26. Dar cum echitatea mai rezultă și

de la sine, fără „ajutorul” arbitrilor, Porumb reface diferența (28-27) într-o fază în care n-avea ce să se mai arate decît centrul terenului. Penultimul atac al Stelei este finalizat de Stîngă, al cărui șut este, însă, parat miraculos, cu piciorul, de Neșovic, drept pentru care Iamandi „mai încearcă” o dată: 9 m pentru Steaua, cu 2 secunde înainte de final! Paravan al steliștilor pentru Stîngă, dublat, în spate, de zid cu brațele sus ale bîimărenilor. Valorosul internațional se înalță și aruncă în stilul caracteristic, mîineea e ricoșată din blocaj în tribune, sirena se aude, bîimărenii sar în sus de bucurie, iar arbitrii dau din umeri: Minaur, cîștiga cupa!

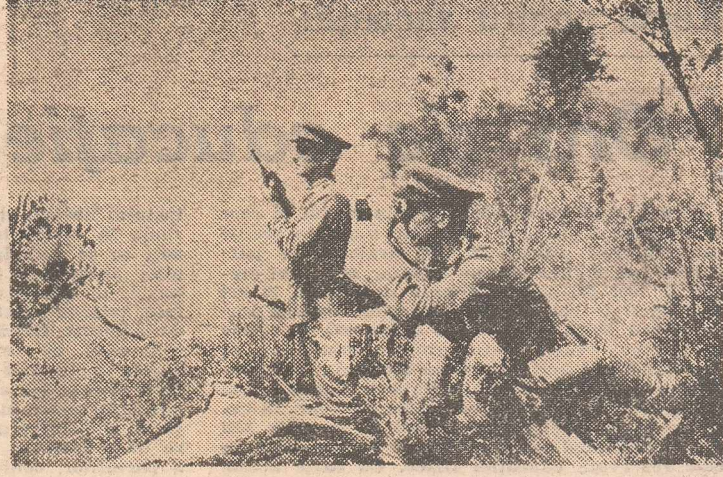
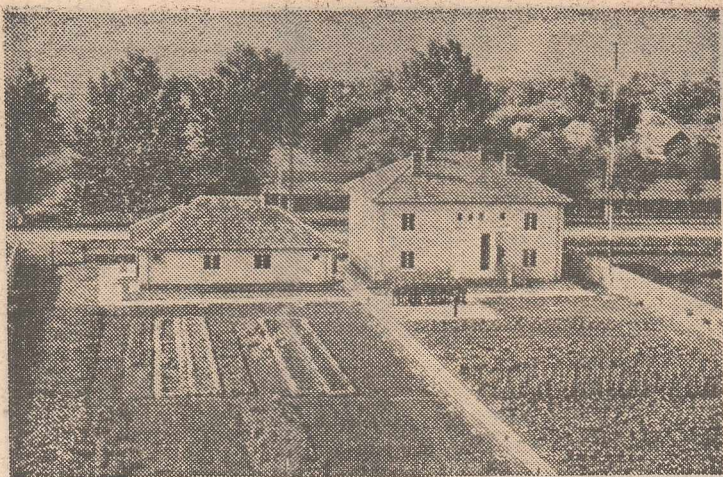
Morala acestui joc avea s-o sintetizeze, printr-o replică „en passant”, antrenorul emerit Cornel Oțelea, sportivul pentru care întotdeauna caracterul și obiectivitatea unui om au stat mai presus decît miza și conjunctura oricărei întreceri: „Avem nevoie de cit mai multe jocuri de asemenea factură. Iar arbitrii noștri trebuie învățați să arbitreze handbal. Pentru că de regresul acestui sport sînt vinovați în mare măsură și arbitrii, prin „știința” lor de a

cobori în mediocritate nivelul partidelor”.

De ce să ne speriem că pot fi și alți învingători decît cei „stabilizați” ori așteptați conform calculelor hirtiei? De ce să nu acceptăm că geografia performanței — în handbal, dar nu numai în handbal — poate fi mai largă decît perimetrul Capitalei? De ce să ne mirăm că se poate juca un meci de handbal fără altă miză decît frumusețea jocului de handbal? Chiar așa — de ce, Iamandi?

P.S. Că astfel de întrebări sînt îndreptățite o dovedește și atmosfera din tribunele respectivei întîlniri, sala Floreasca — fief tradițional al echipelor bucureștene — fiind de-astă dată împărțită în simpatii egale pentru cele două echipe. Gale-riile entuziaste și deopotrivă încîntate de evoluția combatanților au mărit nota de sărbătoare a finalei. Și dacă suporterii Stelei le-a fost mai la îndemînă, se cuvine să-i felicităm pe acei bîimăreni care au venit aici spre a-și încuraja echipa. Vorba unui medic din Zalău: dacă ai pentru cine, treci șapte muni, dacă nu — nici un mușuroi de pămînt!

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

A devenit o tradiție ca, în fiecare an, la 25 iunie, să fie sărbătorită Ziua Grănicerilor Republicii Socialiste România, ceea ce constituie o expresie elocventă a prețuirii și încrederii acordate de partidul și statul nostru, de întregul popor, celor ce străjuiesc cu abnegație, responsabilitate și vigilență fruntariile patriei.

Pământul acesta moștenit de la străbuni, cu gloria lui milenară înscrisă în monumentele și obeliscurile ce reamintesc despre eroismul dintotdeauna al poporului nostru, are în pragurile sale statornicele așezări grănicerești durate pe temelile de piatră ale cetăților dacice, unde săpăturile arheologice scot neîncetat la iveală relicvele străvechilor dăve. Așezările acestea au o semnificație aparte, conferită de ostașii ce au epoleți de culoarea ierbii pământului românesc cu însemnul de armă reprezentând conturul țării, unite între ele, ca într-un briu viu, de veghea neîntreruptă a grănicerilor ce-și împletesc iubirea de neam și de țară în emblema datoriei împlinite. Este emblema frumuseților morale și de luptă ale ostașilor grăniceri, care, crescuți și educați în anii celor mai grandioase înfăptuiri din istoria multimilenară a patriei, denumită cu legitimă mândrie patriotică „Epoca Nicolae Ceaușescu”, străjuiesc cu abnegație sacrele fruntării, fiind gata oricând ca, împreună cu toți ostașii forțelor noastre armate, cu întregul popor, să apere cu fermitate cuceririle revoluționare, independența, suveranitatea și integritatea teritorială ale României socialiste.

George Călinescu scria că românii sunt un neam vechi și nobil. Aprecierea aceasta ne-a fost întărită parcă și mai mult după ce i-am cunoscut pe ostașii ce veghează în pragurile albe ale bornelor de hotar, dedicându-și în întregime eforturile și energiile creatoare înfăptuirii exemplare a sarcinilor ce le revin din documentele Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, din expunerile și cuvântările tovarășului Nicolae Ceaușescu la înaltele forumuri de partid, de stat și ale democrației muncitorești, revoluționare, din Direcția comandantului suprem al forțelor armate.

Nobletea cu care grănicerii își îndeplinesc misiunile este mai mult decît o mărturie, este un act de conștiință patriotică. Le-am auzit, pe potecile serpuitoare, pașii răsunînd ca un ecou al trînciniei veghei lor, le-am văzut siluetele, care, din depărtare, se profilau în perimetrul cîmpiei ce-și legăna holdele crescute din rodnicia pămîntului românesc. Și, paradoxal, ni s-a părut că aici nu fascinația peisajului ne emoționa, ci oamenii aceștia ai datoriei, a căror cutezanță și iscusință ne atestă că-și străjuiesc plenar tinerețea cauzei străjuirii patriei socialiste.

Primul dintre interlocutori, maiorul Vasile Spiridon, asociat împlinirile de acum ale efectivelor din subordine cu năzuința ardență pentru obținerea calificativelor superioare în actualul an de instrucție. Și firesc, împletește, însuflețirea întregului colectiv în ce privește realizarea noii calități în procesul instructiv-educativ și în îndeplinirea misiunilor încredințate; cu necesitatea continuării și im-

bogătirii glorioaselor tradiții de luptă ale marii unități, înscrise cu litere de aur în cronică vitejiei ostașilor Regimentului I Grăniceri, ce s-au remarcat în crîncenele încleștări ale bătăliilor de la Mărăști și Oituz, din vara anului 1917, în memorabilele zile ale revoluției de eliberare socială și națională antifascistă și antiimperialistă, de la 23 August 1944.

— Spiritul revoluționar pe care-l manifestă din ce în ce mai mulți ostași ai subunităților noastre constituie o expresie vie a hotărîrii comuniștilor și utoiciștilor, a celorlalți militari de a îndeplini în mod exemplar planul pregătirii de luptă și politice, remarcă interlocutorul nostru. Rezultatele superioare obținute la instrucție, în poli-goanele de tragere, la exerciții și aplicații tactice, în executarea misiunilor de pază definesc, de fapt, calitățile politico-morale și de luptă ale acestor vrednici străjuitori ai fruntariilor patriei.

neconținut și numărul celor ce se situează pe aliniamentul vredniciei grănicerești.

— Și ce altă oglindă mai fidelă a virtuților ostășești poate fi decît cea pe care ne-o oferă panoul de onoare din curtea unității? Inscripțiunile acestea succinte au ceva din decupașele regizorale ale unor secvențe de film pe deplin edificatoare.

Despre caporalul Dinel Popescu, comunist, venit să-și facă datoria sub drapel din harnicul colectiv al ceferiștilor de la București-Triaș, aflăm că a descoperit măruri de contrabandă deosebit de valoroase, ascunse cu mare dibăcie, pe care unul dintre turiștii străini încercase să le strecoare în țară. Dar presupusa lui abilitate a eșuat în fața acestui peneșant „radar” alcătuit din ochii ageri ai caporalului Popescu.

Iar dacă este vorba de ochii ageri, atunci amintitele secvențe pot avea ca protagoniști și pe caporalul Ion Fulga, soldații

ficile raionului de pază și știm cu cine și cum să cooperăm în caz de nevoie, atunci și succesul este de partea noastră. „Să fii tu însuși, acolo, la oaste, așa cum ai fost și-n colectivul nostru de mineri”, îmi amintesc de spusele baciului Ioan Sidau.

— Și, într-adevăr, faptele soldatului Dolca ne-au convins că a rămas același inimos purtător al ștafetei vredniciei minerilor în mijlocul cărora s-a născut și a crescut. Așa s-au petrecut lucrurile și-n noaptea aceea care i-a prilejuit soldatului Dolca să-și afirme virtuțile ostășești. Era deosebit de atent la tot ce se petrecea în jurul lui. Vremea se făcuse neprielnică, din îngrămădirile norilor se cernea o ploaie deasă. Și, în plus, terenul nu-i dădea puțința de a distinge, dintre trunchiurile copacilor, și eventualele siluete de oameni. De aceea, aflîndu-se pe itinerar, a trecut și pe la cantonul din raionul subunității, unde, grănicerii au

nimic. Am intensificat cercetarea fiecărui loc de posibilă ascundere a mărfurilor de contrabandă. Și nu m-am înșelat. În cele din urmă, împreună cu echipa unică de control, am descoperit, într-un ascunziș greu de bănuț, obiecte de o deosebită valoare tănuite acolo în scopul de a fi sustrate controlului vamal și scoase ilegal din țară.

— Și ce sentimente țe-au încercat în acele clipe? Mai cu seamă că te aflai pentru prima dată în fața unei asemenea situații...

— Sentimentul datoriei împlinite. Demnitatea, cinstea și onoarea sînt însușirile cele mai de preț ale militarului grănicer.

Cronica unor asemenea revelatoare mărturii ar putea continua și cu alte numeroase inscripții. Ne vom opri doar la unele secvențe din starea de veghe a pichetului comandat de locotenent-major Marian Vlașcu. Aflîndu-ne în subunitate la una din orele cînd li se încredințează grănicerilor misiunile pe care le au de îndeplinit, am retrăit și noi momentul solemn, plin de încălțatura vibrațiilor lăuntrice, al sacrei porunci a patriei exprimate prin lapidară și emoționantă rostire: „Vă ordon să executați paza și apărarea frontierei de stat a Republicii Socialiste România...”

Vocea solemnă și răspicată a tinărului ofițer le prilejuia, și de această dată, caporalului Horațiu Doduț și soldatului Cristian Matei trăiri de înaltă mîndrie pentru misiunea încredințată. În scurgerea timpului de cînd se află în această subunitate situată la una din porțile țării, Doduț și Matei, ca de altfel toți ostașii pichetului, au trăit multe asemenea momente solene. Și, de fiecare dată, s-au străduit să răspundă încrederii acordate prin notabile fapte de înaltă responsabilitate, vigilență, curaj și dirzenie, de autentic eroism cotidian în veghea statornică la fruntariile patriei. Fapte care atestă singuricioasa lor pregătire în orele de instrucție și educație, rivnă pentru perfecționare și autodepășire. Deținători ai titlului „Militar de frunte”, caporalul Horațiu Doduț, soldații Cristian Matei, Sorin Nicoră și mulți alți ostași din pichet, călăuziți permanent de puterea legămîntului sacru față de patrie, popor și partid, față de comandantul suprem al forțelor armate, parcurg un bărbătesc drum al vieții lor.

De-a lungul a peste 3000 km de frontieră, pretutindeni, înțilnim asemenea oameni ai datoriei, veghind în posturile lor, simțind cum bate alături de ei inima mare și puternică a întregului nostru popor. Oameni aflați într-o continuă misiune și avînd un numitor comun: acela al slujirii intereselor națiunii, cu abnegație și devotament, sub gloriosul drapel tricolor pe faldurile căruia este înscrisă cu litere aurite suprema poruncă: „Pentru patria noastră, Republica Socialistă România!”.

GHEORGHE DEREVLEAN
GHEORGHE CUMPĂTA
Fotografii de:
PETRE COROBĂE

Veghe statornică la fruntariile patriei

— Dintre oamenii datoriei împlinite, pe cine ați evidențiat în mod deosebit?

— Aș putea să vă dau multe exemple. Dar cred că faptele celor ce le alcătuiesc cu o constantă responsabilitate sînt și cele mai grăitoare cărți de vizită, fapte pe care le veți putea cunoaște la fața locului.

— Și astfel, în ziua aceea de iunie, i-am găsit în plină activitate grănicerească pe căpitanii Zaharia Ivașcu și George Dediu. Amîndoi, comandantul unității și secretarul comitetului de partid, își dăruiau cu pasiune toate eforturile și priceperea pentru pregătirea temeinică a efectivelor în vederea îndeplinirii cu înaltă răspundere a misiunilor deosebit de complexe ce revin militarilor din subunitățile afectate punctelor de control pentru trecerea frontierei, pe timpul sezonului estival.

— Un accent deosebit, spunea căpitanul Ivașcu, îl punem pe mobilizarea tuturor cadrelor, îndeosebi a celor tinere, pentru a manifesta o maximă răspundere în instruirea subordonaților, o exigență sporită față de militari, astfel încît ei să îndeplinească în mod exemplar misiunile de pază în condițiile unui trafic intens, să execute un riguros control al mijloacelor de transport feroviar, rutier și naval. Așa se explică faptul că mulți dintre militarii unității au izbutit să obțină calificative bune și foarte bune la toate categoriile de pregătire.

— În contextul activităților educaționale, o evidentă influență formativă o au dezbaterile din cadrul învățămîntului politico-ideologic, dicționarele etice ostășești, concursurile pe teme de legislație: „Legile țării, legile noastre”, „Cel mai vigilent grănicer”, „Cel mai bun cunosător al legilor” ș.a. Ca, atare, sporește

Gabriel Stroe, Alexandru Serghei, Gabriel Sirbu și Nicolae Bozdoc, utoiciști ce fac cinste colectivelor model de tineri militari care trăiesc și muncesc în chip comunist.

Caporalul Robert Istode, este un gradat care a înțeles că fiecare misiune de pază este și o permanentă confruntare cu neprevăzutul, solicitînd un înalt spirit de vigilență, cutezanță și inițiativă, o temeinică pregătire și reale deprinderi de a acționa cu inteligență și rapiditate. Asemenea calități el a reușit să le cultive și subordonaților din pichet, mai cu seamă soldaților Viorel Lupă, Victor Olteanu și Constantin Mihai.

— În fruntea acestor vrednici grăniceri se situează soldatul Ilie Dolca, secretar al organizației U.T.C. din pichet, care, fiind membru de partid, reușește, prin exemplul său personal de dăruire și responsabilitate în muncă, să fie un catalizator al energiilor întregului colectiv ostășesc.

— Am învățat de la secretarul organizației de partid de la Întreprinderea Mecanică, Mașini și Utilaje Miniere din Vișeu de Sus, Ioan Sidău, că datorită împlinirii în grăitoare fapte de muncă este reflectată cea mai fidelă a sentimentului patriotic, ne spunea soldatul Ilie Dolca. Iar aici, în pichetul de grăniceri, am învățat de la secretarul organizației de partid, locotenent-major Vasile Gafton, că fiecare palmă din gila pe care o străjuim este și o părticică din inima noastră. Iar dacă dragostea aceasta fierbinte față de vatra străbună ne înflăcărează în permanență inima, dacă avem încredere în eficacitatea armamentului din dotare, sîntem temeinic pregătiți, cunoaștem toate caracteris-

întotdeauna un prieten de nădejde, pe Ion Obrușcu, membru al grupului de sprijin. Cantonierul Obrușcu i-a fost de un real folos și-n noaptea aceea, spunîndu-i că a observat ceva suspect lîngă liziera pădurii. Informația primită l-a ajutat să chibzuiască mai bine asupra a ceea ce avea de întreprins. Și a început să cerceteze terenul. Așa a descoperit și stopat la timp o încălcare a legislației de frontieră. Acum, cînd aceste rînduri văd lumina tiparului, autorii reportajului se simt datori să facă și o precizare de ultimă oră: în preajma sărbătoririi Zilei grănicerilor, pentru meritele sale, soldatul Ilie Dolca, a fost avansat la gradul de frunțas.

— Încă de pe cînd eram elev al Liceului Industrial cu profil mecanic din municipiul Tirgoviște mi-am însușit, în cadrul detașamentului de pregătire al tineretului pentru apărarea patriei, cunoștințe și deprinderi necesare apărării gliei străbune, ne mărturisea soldatul Cristian Negrea. Aici, în subunitate, mi-am desăvîrșit aceste cunoștințe și deprinderi, m-am călît în complexa meserie de ostaș grănicer. Și pot spune că demnitatea este bunul cel mai de preț al oricărui grănicer. Dar să vă relatez un fapt. Într-o seară executam misiunea de control a mijloacelor de transport feroviar. Multe și tainice unghere ale vagoanelor aveam de controlat. La un moment dat, Bogdan Lazăr, revizor de vagoane și membru al grupului de sprijin, mi-a atras atenția asupra unui lucru suspect. Pe acest temel mi-am alcătuit un minuțios plan de acțiune. Se întunecase de tot. Dar cu atît mai mult, mi-am zis, că trebuie să fiu foarte atent, să nu-mi scape

Facăra Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 311. Telefoane: 17 60 10; 17 60 20, întelecare; Actualitatea politică: 25 60; Economie: 21 28; Cultură, știință, învățămînt: 14 57; Cetățenești: 14 53; Scrisori: 25 42; Reportaj-informații: 25 60; Sport: 17 00; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” - sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, presfir București, Calea Griviței nr. 64-66.